OTSUSED

KOMISJONI OTSUS,

20. märts 2013,

meetmete SA.23425 (11/C) (ex NN 41/10) kohta, mida Itaalia rakendas 2004. ja 2009. aastal ettevõtja SACE BT S.p.A. suhtes

(teatavaks tehtud numbri C(2013) 1501 all)

(Ainult itaaliakeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2014/525/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool nimetatud sätetele [1]

ning arvestades järgmist:

I. MENETLUS

(1) 5. juunil 2007 esitatud ja 7. juunil 2007 registreeritud kaebusega teavitati komisjoni, et 2004. aasta mais tegi ettevõtja SACE S.p.A. (edaspidi „SACE") oma vastselt loodud tütarettevõtjale SACE BT S.p.A. (edaspidi „SACE BT") 100 miljoni euro suuruse esialgse kapitalieraldise (edaspidi „esimene meede").

(2) 6. novembri 2009. aasta kirjas edastas kaebuse esitaja oma kaebuse toetamiseks täiendavaid argumente ja teavitas komisjoni lisameetmest, millega SACE pakkus 2009. aastal ettevõtjale SACE BT edasikindlustuskaitset (edaspidi „teine meede").

(3) Oma esialgse uurimise käigus leidis komisjon, et SACE tegi 18. juunil ja 4. augustil 2009 ettevõtjale SACE BT kaks kapitalisüsti (edaspidi vastavalt „kolmas meede" ja „neljas meede").

(4) 23. veebruari 2011. aasta kirjaga teavitas komisjon Itaaliat, et ta on otsustanud algatada nelja meetme suhtes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetluse (edaspidi „algatamisotsus").

(5) Komisjoni otsus menetluse algatamiseks avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* [2]. Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama meetmete kohta oma märkusi.

(6) Komisjonile laekus märkusi üksnes ettevõtjalt SACE, kes esitas need 5. mail 2011. SACE lisas oma märkustele mitmesuguseid tõendavaid dokumente, esitades sealhulgas uuesti oma ajavahemiku 2005–2008 äriplaani lühiajalise kindlustusega seotud tegevuse kohta, mille SACE koostas välisnõustaja KPMG abil ja mille juhatus kiitis heaks 18. mail 2004 (edaspidi „esialgne äriplaan"), välisnõustaja 7. juuli 2004. aasta kirja, milles on täpsustatud osutatavad lisateenused (edaspidi „nõustaja kiri"), äriplaani täiendavad analüüsid Itaalia äriteabe turu, Itaalia võlgade

[1] ELT C 177, 17.6.2011, lk 6.
[2] Vt joonealune märkus 1.

sissenõudmise turu ja selle peamiste osalejate ning Kesk- ja Ida-Euroopa krediidikindlustusturu kohta, mis koostati 2004. aasta märtsis (edaspidi „äriplaani lisad"), ajavahemiku 2005–2008 äriplaani kohandused, mis kiideti heaks 19. novembril 2004 (edaspidi „kohandatud äriplaan"), väljavõtted juhatuse 28. aprilli 2004. aasta ja 18. mai 2004. aasta koosoleku protokollidest, 2005. aasta mai äriplaani ettevõtja Assicuratrice Edile S.p.A. võimaliku omandamise kohta (edaspidi „Assedile omandamist käsitlev äriplaan"), SACE BT 31. märtsil 2009 läbi vaadatud eelarve ja SACE BT 4. augustil 2009. aastal koostatud äriplaani ajavahemikuks 2010–2011 (edaspidi „ajavahemiku 2010–2011 äriplaan").

(7) 5. mail 2011 esitas Itaalia oma vastuse algatamisotsusele.

(8) 23. juunil 2011 palus komisjon lisateavet. 13. juulil 2011 toimus kohtumine Itaalia ametiasutuste ja ettevõtja esindajatega. Pärast kõnealust kohtumist täiendati 23. juunil 2011 saadetud teabepäringut aruteludest tulenevate lisaküsimustega. Täiendatud teabepäring esitati 4. augustil 2011. Itaalia esitas oma vastuse teabepäringule 15. septembri 2011. aasta kirjaga. Itaalia lisas kirjale mitmesuguseid tõendavaid dokumente, sealhulgas 17. detsembri 2003. aasta kutse osaleda nõustamisteenuste pakkumises, et koostada äriplaan lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse valdkonnas tegutsemise kohta tööstusriikide turgudel (edaspidi „osalemiskutse"), välisnõustaja koostatud lisadokumendid ettevõtja Assicuratrice Edile S.p.A. võimaliku omandamise kohta ja SACE BT juhatusele 2005. aasta maist kuni 2008. aasta septembrini esitatud dokumendid, mis käsitlesid mitmesuguseid rahvusvahelisi omandamisvõimalusi ja muid rahvusvahelise laienemise võimalusi.

(9) 25. jaanuari 2012. aasta kirjaga ([3]) palus komisjon lisateavet. Itaalia esitas vastuse 5. märtsil 2012. Ta lisas kirjale ka SACE ja selle eelkäija, väliskaubanduse kindlustusteenuste instituudi SACE juhatuse 21. novembri 2003. aasta, 3. detsembri 2003. aasta, 10. novembri 2004. aasta, 1. aprilli 2008. aasta, 1. oktoobri 2008. aasta, 28. novembri 2008. aasta, 11. veebruari 2009. aasta, 1. aprilli 2009. aasta, 26. mai 2009. aasta, 1. juuli 2009. aasta ja 9. septembri 2009. aasta koosolekute protokollid, lisadokumendid Assedile omandamise kohta ning esialgses äriplaanis prognoositud finantsnäitajate ja tegelike arvandmete võrdluse.

(10) Kuna Itaalia oli oma varem esitatud dokumentides keskendunud sellele, et püüda tõendada abi puudumist meetmetes, ning esitanud üksnes piiratud teavet kokkusobivuse võimalike aluste kohta juhul, kui meetmete näol on tegemist abiga, palusid komisjoni talitused 21. veebruari 2012. aasta kirjaga ([4]) Itaalial esitada täiendavat teavet, mis võiks tõendada abi võimalikku kokkusobivust.

(11) Itaalia esitas 30. märtsil 2012 SACE sisedokumentide kogumi, mille eesmärk oli tõendada, et 2009. aastal võetud meetmete puhul (teine, kolmas ja neljas meede) järgiti turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõtet. Dokumendid hõlmasid peamiselt järgmist:

a) juhatuse 10. detsembri 2008. aasta koosoleku protokoll ja selle lisad, mis käsitlesid organisatsioonilisi muudatusi riskikontrolli tugevdamiseks;

b) ülevaade ajavahemikul 2009–2012 juhtimises toimunud muudatustest;

c) juhatuse 24. novembri 2011. aasta koosoleku protokoll ja selle lisad, mis käsitlesid ajavahemiku 2011–2013 äriplaani ajakohastamist, ja

d) finantsaruanne 2011. aasta lõpu seisuga.

II. **MEETMETE KIRJELDUS**

II. 1. SACE JA SELLE SEOTUS TURUKÕLBLIKE RISKIDE VALDKONNAGA ([5])

(12) SACE BT emaettevõtja SACE on täielikult Itaalia riigi omanduses olev aktsiaselts. SACE on Itaalia ekspordikrediidi agentuur. 2004. aasta alguses muudeti see avaliku sektori asutusest aktsiaseltsiks, mis kuulub täielikult Itaalia riigile. SACE kindlustab riigi tagatisega lühiajalisi ja pikaajalisi turukõlbmatuid riske lühiajalist ekspordikrediidikindlustust käsitleva komisjoni teatise ([6]) (edaspidi „ekspordikrediiti käsitlev teatis") tähenduses.

([3]) Kirja esialgne, ingliskeelne koopia saadeti 4. jaanuaril 2012.
([4]) Kirja esialgne, ingliskeelne koopia saadeti 2. veebruaril 2012.
([5]) Turukõlblikud riskid määratletakse kahe kriteeriumi põhjal: i) geograafiline asukoht (võlgniku asukoht ELis ja/või OECD alal) ja ii) kestus (riskiperiood on alla kahe aasta).
([6]) EÜT C 281, 17.9.1997, lk 4. Alates 1. jaanuarist 2013 kohaldab komisjon uut lühiajalist ekspordikrediidikindlustust käsitlevat teatist, mis avaldati 19. detsembril 2012 (ELT C 392, 19.12.2012, lk 1).

(13) Kooskõlas 31. märtsi 1998. aasta seadusandliku dekreedi nr 143 ([7]) artikliga 2.3, millega kinnitati, et SACE suhtes 24. mai 1977. aasta seaduse nr 227 põhjal kohaldatava tagatise, toimingud ning kindlustatavad riskid, sealhulgas geograafilise katvuse määrab kindlaks ministeeriumidevaheline majanduse planeerimise komitee (*Comitato Interministeriale per la Programmazione Economica*, edaspidi „CIPE"). Hiljemalt iga aasta 30. juuniks peab CIPE kaaluma nii finantsprognoose kui ka teatavate riskidega seotud finantsvajadusi ning määratlema üldised piirangud riigi tagatise all võetavate riskide puhul, käsitledes eraldi tagatisi, mille kestus on lühem või pikem kui 24 kuud.

(14) 1997. aastal võttis komisjon vastu ekspordikrediiti käsitleva teatise, milles on sätestatud, et ekspordikrediidikindlustuse andjate toetamiseks ei anta riigiabi seoses turukõlblike riskidega ning et avalik-õiguslikud ekspordikrediidikindlustuse andjad peavad vähemalt eraldi haldama riigi nimel või tagatisega turukõlblike riskide ja turukõlbmatute riskide kindlustamist ning pidama nende kohta eraldi raamatupidamisarvestust, mis tõendab, et nad ei kasuta riigiabi turukõlblike riskide kindlustamiseks. Ekspordikrediiti käsitleva teatise järgimiseks otsustas SACE juhatus (*Consiglio di Amministrazione*) oma 7. juuli 1998. aasta koosolekul lõpetada alates 18. septembrist 1998 otsekindlustuslepingute puhul turukõlblike riskidega seotud tegevuse (mida tol ajal nii määratleti, st lühiajaline ekspordikrediidikindlustus liidu 15 liikmesriigi (edaspidi „EL 15") suhtes).

(15) Ekspordikrediiti käsitleva teatise 2001. aasta muudatustega ([8]) asendati muu hulgas teatise 1997. aasta versiooni lisas esitatud kõikide liikmesriikide nimede loetelu üldise viitega Euroopa Liidu liikmesriikidele, et Euroopa Liidu edaspidisest laienemisest tulenevalt ei oleks vaja teatist täiendavalt muuta.

(16) Selle tagajärjel muutusid kümne liikmesriigi (edaspidi „EL 10") ühinemise ajal 1. mail 2004 nende riikide turukõlbmatud lühiajalised riskid turukõlblikeks riskideks. Seetõttu kohaldatakse selliste riskide suhtes sellest ajast alates ekspordikrediiti käsitlevas teatises turukõlblike riskide kohta kehtestatud sätteid.

(17) 30. septembri 2003. aasta seadusandliku dekreedi nr 269 (millesse tehti muudatusi ja mis sai 24. novembril 2003 seaduseks nr 326) artiklis 6, millega kehtestati eeskirjad väliskaubanduse kindlustusteenuste instituudi SACE muutmiseks riigi omanduses olevaks piiratud vastutusega äriühinguks (SACE S.p.A.) alates 1. jaanuarist 2004, on sätestatud ettevõtja tegutsemise ulatus, võttes arvesse arengusuundi kõnealusel turul. Eelkõige on artikli 6 lõikes 12 sätestatud järgmine: „SACE S.p.A. võib tegeleda ELi eeskirjades määratletud turukõlblike riskide kindlustamise ja tagamisega. Sellise tegevuse suhtes tuleb pidada riigi tagatisega tegevusest eraldi raamatupidamisarvestust või tuleb selleks moodustada piiratud vastutusega äriühing. Viimasel juhul ei tohi SACE S.p.A. osalus sellises äriühingus olla väiksem kui 30 % [ja teatavaid varem eraldatud vahendeid] ei tohi kasutada selle kapitali märkimiseks. [Turukõlblike riskide kindlustamisega seotud tegevuse puhul] ei tohi kasutada riigi tagatist."

(18) Põhjendustes 14–16 nimetatud õigusraamistiku muudatuste põhjal otsustas SACE moodustada ettevõtja SACE BT.

(19) Liidu eeskirjade täitmiseks otsustas SACE kehtestada turukõlblike riskide puhul eraldi raamatupidamisarvestuse ([9]) ja kasutada seda vastavate riskide automaatselt turukõlblikeks muutumise kuupäeva (1. mai 2004) ja ettevõtja SACE BT asutamise kuupäeva (27. mai 2004) (vt tabel 1 algatamisotsuse põhjenduses 19) vahelisel ajavahemikul. Kõnealusele tegevusele ei eraldatud eraldi raamatupidamisarvestuses mingit kapitali. Raamatupidamisarvestus lahutati kooskõlas Itaalia õigusnormidega. Vannutatud audiitorid viitavad sellele ka SACE 2004. aasta aruandes ja täpsustavad, et turukõlblike riskide eraldi raamatupidamiskontod suleti 2004. aasta lõpus ([10]).

II. 2. ABISAAJA SACE BT

(20) 27. mail 2004 ([11]) moodustati SACE BT aktsiakapitaliga 100 miljonit eurot, mille SACE maksis täies ulatuses pärast seda, kui SACE juhatus (*Consiglio di Amministrazione*) kiitis 18. mail 2004 heaks esialgse äriplaani. Peale selle

([7]) See võimaldas moodustada väliskaubanduse kindlustusteenuste instituudi SACE.
([8]) EÜT C 217, 2.8.2001, lk 2.
([9]) SACE nägi eraldi raamatupidamisarvestuse kasutamise kuni SACE turukõlblike riskide kindlustamise kehtestamiseni ette juba 3. detsembril 2003 esialgse äriplaani koostamisega seotud arutelude käigus. Vt Itaalia 5. märtsil 2012 esitatud dokumentide 11. lisa, lk 13.
([10]) Vt 2004. aasta aruanne, elektrooniliselt kättesaadav aadressil http://www.sace.it/GruppoSACE/export/sites/default/download/ar_bilanci/AR_e_bilanci/annual_report2004.pdf, lk 68–69.
([11]) SACE 2004. aasta aruanne.

tegi SACE 5,8 miljoni euro suuruse kapitalimakse SACE BT reservidesse (nn *Fondo di organizzazione*), ([12]) mida järgnevalt kasutati kahjumi katmiseks, nt 2004. ja 2005. aastal ([13]). 3. juulil 2004 sai SACE BT reguleerivalt asutuselt (*Istituto per la vigilanza sulle assicurazioni private e di interesse collettivo — ISVAP*) kindlustusandajana tegutsemise loa ja alustas tegevust 15. oktoobril 2004.

(21) Praegu tegutseb SACE BT krediidi- (2011. aastal 54 % kindlustusmaksetest), garantii- (30 %) ja muudes varakahjukindlustuse sektorites (13 %).

(22) Krediidikindlustuse sektoris tegeleb SACE BT „turukõlblike riskide" lühiajalise ekspordikrediidi kindlustamisega ekspordikrediiti käsitleva teatise tähenduses. Samuti pakub ta krediidikindlustust Itaalias toimuvatele tehingutele (omamaiste kaubandustehingute kindlustamine). Väikese osa SACE BT portfellist moodustab tegevus lühiajaliste turukõlbmatute riskide valdkonnas (vt tabel 1). Itaalia esitatud andmete põhjal toimub see sarnaselt muule tegevusele turutingimustel ja ilma riigi tagatiseta.

Tabel 1

SACE BT krediidikindlustusriskide geograafiline jagunemine

(%)

	2005 (*)	2006 (*)	2007 (*)	2008	2009	2010	2011
Omamaine, Itaalia piires	42,5	47,5	55,4	67,3	73	76,7	77,4
Välismaine — turukõlblikud	39,8	46,6	37,4	25,1	21	18,1	17,3
Välismaine — turukõlbmatud	17,7	5,9	7,2	7,6	6	5,2	5,3

(*) 2005., 2006. ja 2007. aasta puhul käsitati riske OECD riikides täielikult turukõlblikena, samal ajal käsitati riske väljaspool OECD riike turukõlbmatutena.

Allikas: Itaalia esitatud andmed, SACE ja SACE BT finantsaruanded.

(23) SACE BT garantiidealane tegevus on arenenud alates ettevõtja Assicuratrice Edile S.p.A. (edaspidi „Assedile") omandamisest. 2005. aastal omandas SACE BT sellest ettevõtjast esialgu 70 %. Omandamisprotsess sai alguse 2005. aasta märtsis. Assedile oli spetsialiseerunud garantiidele ja pakkus tagatisi seoses ehitusriskiga; 2009. aasta jaanuaris võttis ettevõtja endale uue nime — SACE Surety. Pärast SACE Surety ülejäänud vähemusosaluse omandamist sai ettevõtjast SACE BT selle ainuomanik ja ettevõtja ühendati inkorporeerimise teel ettevõtjaga SACE BT ([14]).

(24) SACE BT on äriteabe hankimise ja haldamisega seotud teenuste osutamiseks moodustatud ettevõtja SACE Servizi S.r.l. ainuomanik. 2011. aastal alustas SACE Servizi ka võlgade sissenõudmise alast tegevust SACE BT nimel.

(25) SACE BT siseauditi, riskijuhtimise ja nõuetele vastavuse eest vastutavad osakonnad tegutsevad väljaspool ettevõtjat, tema emaettevõtjas SACE ([15]).

(26) Teisel aastal pärast loomist teenis SACE BT väikest kasumit ja tema omakapitali investeeringute tulusus oli 0,11 %. Alates 2007. aastast (ettevõtja kolmas tegevusaasta) on ta aga olnud kahjumis (vt tabel 2).

([12]) Vt SACE 2004. aasta raamatupidamisaruannete märkuste („Nota Integrativa") 5. ja 6. lisa, milles on kirjeldatud SACE ja tema kontrollitavate üksuste vahelisi finantssuhteid. Kõnealused raamatupidamisaruanded näitavad SACE BT kapitali täiendavat suurendamist 2004. aastal SACE antud vahendite kaudu (aktsiakapitali suurenemine 100 miljoni euro ulatuses ja muude vahendite suurenemine 5,8 miljoni euro ulatuses).

([13]) SACE BT 152 087 euro suurune kahjum (2004. aasta lõpus) ja 1 573 090 euro suurune kahjum (2005. aasta lõpus) kaeti organisatsiooni fondist (*Fondo di organizzazione*).

([14]) 14. jaanuaril 2009 teatas SACE ettevõtja SACE Surety ühendamisest ettevõtjaga SACE BT. ISVAP andis ühinemiseks loa 2008. aasta detsembris. Vt SACE 2008. aasta aruanne.

([15]) Vt 14. lisa — ISVAP: ettevõtjas SACE BT teostatud kontrolli tulemuste protokoll, 11. oktoober 2010 (*Verbale degli accertamenti ispettivi effettuati presso SACE BT*, 11.10.2010), lk 11, Itaalia poolt 5. märtsil 2012 esitatud teave.

Tabel 2

SACE BT omakapitali investeeringute tulusus

(%)

Aasta	Omakapitali investeeringute tulusus
2005	– 1,51
2006	0,11
2007	– 1,02
2008	– 38,0
2009	– 30,6
2010	– 4,4
2011	0,23

Allikas: SACE BT finantsaruanded.

(27) Eelkõige teenis SACE BT suurt kahjumit nii 2008. aastal (ligikaudu 29,5 miljonit eurot) kui ka 2009. aastal (ligikaudu 34 miljonit eurot). 2009. aastal maksis SACE BT kindlustuslepingust tulenevaid nõudeid välja 66,4 miljoni euro eest, mis on 42,6 % rohkem kui 2008. aastal ([16]). Kuigi peamised krediidikindlustuse ja garantiide valdkonnas tegutsevad ettevõtjad vähendasid 2009. aastal kindlustatud summade mahtu, kindlustas SACE BT tehinguid kokku 20,4 miljardi euro väärtuses, mis tähendab 34,2 % kasvu võrreldes 2008. aastaga, mil kindlustati 15,2 miljardi euro eest.

(28) Ettevõtja olukord paranes 2010. aastal, mil kombineeritud suhe ([17]) vähenes 108 %-ni võrreldes 163 %-ga 2009. aastal (vt tabel 5), ja 2011. aastal, mil ettevõtja teenis väikest kasumit (0,247 miljonit eurot).

II. 3. KAEBUS

(29) Kaebuse esitaja väitis, et emaettevõtja SACE 2004. aastal tehtud 100 miljoni euro suurune esialgne kapitalieraldis ettevõtjale SACE BT (esimene meede) on omistatav riigile, ei ole kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttega ja kujutab endast kokkusobimatut riigiabi (vt algatamisotsuse põhjendused 29 ja 30). 6. novembril 2009 teavitas kaebuse esitaja komisjoni ka edasikindlustusest, mida SACE pakkus ettevõtjale SACE BT ning mis oli väidetavalt omistatav riigile ega vastanud turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttele, kujutades endast seega uut abimeedet, mis ei sobi kokku aluslepingu artikliga 107 (teine meede).

(30) Kaebuse esitaja ei teinud märkusi algatamisotsuse kohta.

II. 4. KÄESOLEVA OTSUSEGA HÕLMATUD MEETMETE KIRJELDUS

(31) Ametlik uurimine, mille komisjon algatas 23. veebruaril 2011, käsitleb järgmist nelja meedet, mille SACE võttis ettevõtja SACE BT suhtes (täpsemad üksikasjad on esitatud algatamisotsuse põhjendustes 33–41).

a) **Esimene meede**: esialgne 100 miljoni euro suurune kapitalieraldis aktsiakapitalina ja 2004. aastal tehtud 5,8 miljoni euro suurune kapitalimakse reservidesse (*Fondo di organizzazione*) ([18]).

([16]) Teave on kättesaadav SACE veebisaidil.

([17]) Kindlustusandja kindlustustehnilist tulemust mõõdetakse tema kombineeritud suhtena, mis on kahjumi ja kulude suhe kindlustusmaksetesse. Väiksem kui 100 % kombineeritud suhe osutab kindlustustegevuse kasumlikkusele, samal ajal näitab suurem kui 100 % suhe kindlustustegevuse kahjumlikkust. Ettevõtja, kelle kombineeritud suhe on üle 100 %, võib sellele vaatamata olla kasumlik tänu investeeringutelt saadavale tulule. Kahjukindlustuse valdkonnas ja eelkõige krediidikindlustuse puhul eeldatakse, et kombineeritud suhe on alla 100 %.

([18]) 105,8 miljoni euro suurune kapitaliinvesteering ettevõtjasse SACE BT registreeriti SACE 2004. aasta raamatupidamisaruannetes (investeeringuna kontrollitavatesse üksustesse).

b) **Teine meede**: 2009. aasta turukõlbliku krediidiriski edasikindlustuskaitse kahju ülemmäära edasikindlustusena, ([19]) mis anti 5. juunil 2009. SACE võttis teise meetme pärast seda, kui ettevõtjal SACE BT ei õnnestunud edasikindlustust 100 % hankida eraõiguslikelt turuosalistelt. Eelkõige ilmneb, et enne 2009. aastat hankis SACE BT oma edasikindlustuse valdavalt eraettevõtjatelt. Ent finantskriisi kontekstis tekkis ettevõtjal SACE BT oma edasikindlustuslepinguid 2009. aastaks uuendades raskusi. Kuigi SACE BT võttis ühendust suure arvu turuosalistega, õnnestus tal saada kindlustuskaitset üksnes viielt eraõiguslikult edasikindlustusandjalt 25,85 % ulatuses 2009. aasta turukõlbliku krediidiriski kahju ülemmäära edasikindlustusest. Lepingud sõlmiti 30. jaanuaril 2009. Veel 16 ettevõtjale, kellega SACE BT ühendust võttis, pakuti samasuguseid tingimusi kui kindlustuskaitset võimaldanud ettevõtjatele, kuid nad otsustasid edasikindlustuskaitses mitte osaleda. Edasikindlustusandjad pidid katma selle osa kahjumist, mis ületas 5 miljonit eurot 40 miljoni euro ulatuses. Viis eraõiguslikku edasikindlustusandjat, kes 2009. aasta kahju ülemmäära edasikindlustuses osalesid, olid Hannover Rückversicherung AG (10 %), Sirius International Insurance Corporation (7,5 %), DEVK Rückversicherungs und Beteiligungs AG (3 %), Atradius Reinsurance Ltd. (2,5 %) ja Assurisk S.A. (2,85 %). 5. juunil 2009 kattis emaettevõtja SACE edasikindlustuskaitse ülejäänud osa, st 74,15 %, samadel prioriteetsust, mahtu ja kindlusmakseid käsitlevatel tingimustel kui viis eraõiguslikku edasikindlustusandjat.

c) **Kolmas meede**: 18. juunil 2009 toimunud rekapitaliseerimine 29 miljoni euro ulatuses, et katta 2008. aasta deklareeritud kahjum.

d) **Neljas meede**: 4. augustil 2009 toimunud rekapitaliseerimine 41 miljoni euro ulatuses ([20]).

(32) Tabelis 3 on esitatud nelja meetme ning SACE ja SACE BT olulisemate otsuste ja sündmuste kronoloogiline järjestus (komisjonile esitatud teabe ja tõendavate dokumentide põhjal). Tabelis on näidatud ka teatavate käesolevas otsuses hiljem osutatud dokumentide esitamise või arutamise aeg.

Tabel 3

Nelja meetme ning SACE ja SACE BT olulisemate otsuste ja sündmuste kronoloogiline järjestus

21.11.2003	— Välisnõustaja McKinsey uuring SACE võimalikku turgu käsitlevate stsenaariumide kohta.
17.12.2003	— Kutse osaleda nõustamisteenuste pakkumises, et koostada äriplaan SACE tegevuse kohta lühiajalise krediidikindlustuse valdkonnas.
1.1.2004	— Väliskaubanduse kindlustusteenuste instituudi SACE muutmine riigi omanduses olevaks piiratud vastutusega äriühinguks (SACE S.p.A.).
Märts 2004	— KPMG teostas äriplaani täiendava analüüsi seoses Itaalia äriteabe turuga, Itaalia võlgade sissenõudmise turu ja selle peamiste osalejatega ning Kesk- ja Ida-Euroopa krediidikindlustusturuga.
28.4.2004	— SACE vaba kapitali arvutamine.

([19]) SACE BT turukõlblike riskide edasikindlustamise struktuur, mille ettevõtja juhatus kiitis heaks 22. aprillil 2008, hõlmab kvoodipõhist edasikindlustust ja kahju ülemmäära edasikindlustust (vt 14. lisa — ISVAP: ettevõtjas SACE BT teostatud kontrolli tulemuste protokoll, 11. oktoober 2010 (*Verbale degli accertamenti ispettivi effettuati presso SACE BT*, 11.10.2010), lk 55, Itaalia poolt 5. märtsil 2012 esitatud teave). Kvoodipõhine edasikindlustus on edasikindlustuse vorm, mille puhul edasikindlustusvõtja loovutab teatava protsendi igast tema kindlustatavast riskist, mis jääb edasikindlustuslepinguga hõlmatud kindlustusliigi või -liikide alla. Kahju ülemmäära edasikindlustuslepingu on leping, mille puhul edasikindlustus toimib üksnes siis, kui teatav kahjum (või kahjumirühm) ületab kokkulepitud taset (omavastutus), ja tavaliselt toimib see üksnes kokkulepitud piirini.

([20]) Järgnevalt kasutati kõnealuselt suurendatud kapitali osaliselt (31,5 miljoni euro ulatuses) SACE BT 2009. aastal deklareeritud kahjumi katmiseks. Vt 14. lisa — ISVAP: ettevõtjas SACE BT teostatud kontrolli tulemuste protokoll, 11. oktoober 2010 (*Verbale degli accertamenti ispettivi effettuati presso SACE BT*, 11.10.2010), lk 5, Itaalia poolt 5. märtsil 2012 esitatud teave. 31. detsembril 2009 lõppenud aasta raamatupidamisaruandeid heaks kiites otsustas SACE BT aktsionäride üldkoosolek 20. aprillil 2010 kasutada 2009. aasta lõpus deklareeritud kahjumi, st 34 081 254 euro suuruse summa katmiseks *Fondo di Organizzazione* vahendeid 2 534 805 euro ulatuses ja 31 546 449 euro suurust kapitalisiiret (*versamento in conto capitale*).

1.5.2004	— Kümne uue liikmesriigi ühinemine liiduga. — EL 10 turukõlbmatud lühiajalised riskid muutusid turukõlblikeks riskideks.
18.5.2004	— KPMG esitas SACE juhatusele (*Consiglio di Amministrazione*) äriplaani, mis sisaldab ajavahemiku 2005–2008 kasumlikkuse prognoose toetavaid põhielemente. — SACE juhatus (*Consiglio di Amministrazione*) kiidab heaks ajavahemiku 2005–2008 äriplaani seoses ettevõtja SACE BT loomisega.
27.5.2004	— Moodustati ettevõtja SACE BT. — Ettevõtjale anti 105,8 miljoni euro suurune kapital **(esimene meede)**.
3.7.2004	— SACE BT sai reguleerivalt asutuselt (ISVAP) kindlustusandjana tegutsemise loa.
15.10.2004	— SACE BT alustas tegevust.
19.11.2004	— SACE BT juhatus kiitis heaks ajavahemiku 2005–2009 äriplaani kohandused.
Märts 2005	— Algatati Assedile omandamise protsess ([1]).
15.4.2005	— Välisnõustaja KPMG esitas hinnangu Assedile väärtuse kohta (millele eelnes andmeruumiga tutvumine). — SACE BT juhatus arutas Assedile võimalikku omandamist.
18.4.2005	— SACE BT esimene mittesiduv pakkumine ettevõtjast Assedile 70 % omandamiseks.
30.5.2005	— Välisnõustaja KPMG esitas Assedile väärtuse hinnangu lisandi.
30.9.2005	— SACE BT allkirjastab lõpliku lepingu ettevõtjast Assedile 70 % omandamiseks.
19.9.2006	— Äriplaan — ettevõtjate SACE BT ja Ducroire ühine pakkumine ettevõtjast KUP 66 % omandamiseks.
Detsember 2006	— Välisnõustaja aruanne ettevõtjatele SACE BT ja Ducroire ettevõtja KUP 66 % väärtuse hindamise kohta.
Oktoober 2007	— SACE BT ja Ducroire omandavad ühiselt 66 % ettevõtjast KUP.
6.3.2008	— SACE BT omandab ülejäänud 30 % ettevõtjast Assedile.
30.1.2009	— SACE BT suudab saada viielt eraõiguslikult edasikindlustusandjalt 25,85 % turukõlbliku krediidiriski kahju ülemmäära edasikindlustusest.
25.2.2009	— SACE BT müüb kahjumiga oma 33 % osaluse ettevõtjas KUP ettevõtjale SA Ducroire.
26.5.2009	— SACE juhatus kiidab heaks 29 miljoni euro ülekandmise ettevõtjale SACE BT.
5.6.2009	— SACE katab ülejäänud 74,15 % turukõlbliku krediidiriski kahju ülemmäära edasikindlustusest **(teine meede)**.

18.6.2009	— SACE BT aktsionäride korraline koosolek kiidab heaks 2008. aasta lõpus deklareeritud kahjumi kandmise, mille käigus kantakse üle 29 miljonit eurot ettevõtjalt SACE **(kolmas meede)** ja 0,49 miljonit eurot reservidest (*Fondo di organizzazione*).
1.7.2009	— SACE juhatus (*Consiglio di Amministrazione*) kiidab heaks 41 miljoni euro suuruse kapitalisiirde (*versamento in conto capitale*) ettevõtjale SACE BT.
4.8.2009	— SACE BT aktsionäride korraline koosolek kiidab heaks 41 miljoni euro suuruse kapitalisiirde (*versamento in conto capitale*) ettevõtjalt SACE **(neljas meede)**. — SACE BT juhatus (*Consiglio di Amministrazione*) kiidab heaks ajavahemiku 2010–2011 äriplaani.
7.12.2010	— SACE BT juhatus kiidab heaks ajavahemiku 2011–2013 äriplaani.
24.11.2011	— SACE BT juhatuse koosolek: ajavahemiku 2011–2013 äriplaani kohandamine.
23.2.2012	— SACE BT juhatuse koosolek: SACE BT organisatsioonilise mudeli läbivaatamine.

([1]) Vt SACE — vastus teabepäringule, 15. september 2011, lk 11.

II. 5. MENETLUSE ALGATAMISE PÕHJUSED

(33) Seoses **esimese meetmega** selgitas komisjoni kõigepealt, et esialgse kapitalitoetuse puhul võib meetme abina kvalifitseerumise välistada juhul, kui seda anti turukõlbmatute riskide jaoks ja/või kui ettevõtjale SACE BT kanti lihtsalt üle kapitali, mis oli juba eraldatud lühiajaliseks kindlustustegevuseks, millega SACE varem tegeles (sealhulgas eelnevalt turukõlbmatute riskide jaoks, mis muutusid 1. mail 2004 turukõlblikeks riskideks). Komisjon viitas selles etapis, et tal puudub piisav teave hindamaks, kas kõnealused tingimused on täidetud või mitte.

(34) Teiseks seadis komisjon kahtluse alla selle, kas Itaalia toimis nii, nagu oleks samasugustel asjaoludel toiminud turumajanduse tingimustes tegutsev investor. Seda nimetatakse turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõtteks, mille täitmise korral on välistatud eelis abisaajale, kellele meede on suunatud.

a) **Esimese meetme** puhul seadis komisjon esitatud teabe põhjal kahtluse alla selle, kas ettevõtja SACE BT asutamise ajal 2004. aastal koostatud prognoositud kasumlikkuse hinnang oleks olnud piisav, et veenda turumajanduse tingimustes tegutsevat investorit ettevõtjasse kapitali paigutama. Komisjon rõhutab, et ainus tol ajal esitatud äriplaan sisaldas prognoosi üksnes aastateks 2005–2008 ning keskmine omakapitali investeeringute tulusus jõudis 2008. aastaks vaid 5 %-ni (sealhulgas 1,1 miljoni euro suuruse tasanduseraldise mahaarvamine) ([21]). Tundub, et mingeid täiendavaid hinnanguid tulu võimaliku edasise suurenemise kohta esialgse kahjumi katmiseks ei ole tehtud. Asjaomasel ajal ei olnud komisjon teadlik analüüsidest selle valdkonna võimalike omandamiste potentsiaalse kasumlikkuse kohta. Itaalial paluti esitada lisateavet, mis tõendaks, et investeering tehti turutingimustel.

b) **Teise meetme** puhul tõstatas komisjon lähtuvalt Itaalia ametiasutuste esitatud teabest, mis kirjeldas raskusi turult edasikindlustuskaitse saamisel, kahtluse seoses sellega, kas teise meetmega ei antud ettevõtjale SACE BT eelist.

c) **Kolmanda ja neljanda meetme** puhul leidis komisjon, et arvestades ettevõtja SACE BT deklareeritud kahjumit, ei oleks ta sellist kapitali turult saanud.

([21]) Keskmise omakapitali investeeringute tulususe arvutamisel on puhaskasumi kindlaksmääramisel võetud arvesse maksude tinglikku mõju (*effetto fiscale figurativo*) (vt esialgne äriplaan, lk 163).

(35) Kolmandaks osutas komisjon, et SACE (avalik-õigusliku äriühingu) võimaldatud meetmed tunduvad olevat omistatavad riigile (riigi ressursse käsitlev kriteerium), kuid ei võtnud selles küsimuses lõplikku seisukohta.

(36) Lõpuks tõstatas komisjon kahtluse seoses sellega, et kui meetmed leitakse olevat abi, ei saa neid pidada siseturuga kokkusobivaks. Ilmselt puudub õiguslik alus, mille põhjal käsitada sellist abi kokkusobivana.

III. **HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED**

(37) Komisjonile esitas märkusi üksnes SACE.

IV. **MÄRKUSED ALGATAMISOTSUSE KOHTA NING ITAALIA JA SACE ESITATUD TÄIENDAV TEAVE**

IV. 1. OMISTATAVUS

(38) Itaalia ja SACE väitsid, et ühtegi neljast SACE võetud meetmest ei saa omistada Itaalia riigile. Oma vastuses algatamisotsusele tsiteerib Itaalia ulatuslikult Euroopa Kohtu otsuseid kohtuasjades Stardust Marine, ([22]) Olympic Airways ([23]) ja SIC-RTP ([24]). Komisjoni palvel esitas Itaalia SACE koostatud nimekirja SACE juhatuse liikmetest ajal, mil SACE juhatus kõik neli kõnealust meedet vastu võttis ([25]). Kui see oli asjakohane, viitas SACE vastava juhatuse liikme ametikohale avalikes haldusasutustes.

(39) Peale selle väitis Itaalia seoses esimese meetmega, et investeering ettevõtjasse SACE BT oli SACE suurusega võrreldes väga väike ja seega peaks ka see asjaolu näitama, et riigil ei olnud põhjust osaleda nii väikeses investeeringus, mis seetõttu ei ole riigile omistatav.

(40) Seoses teise meetmega selgitas Itaalia, et CIPE ei tee otsuseid SACE tegevuse kohta edasikindlustuse valdkonnas ([26]).

IV. 2. EELIST KÄSITLEV KRITEERIUM: ESIMENE MEEDE

(41) Pärast algatamisotsust esitatud teabes väitsid Itaalia ja SACE, et investeering on kooskõlas turutavadega.

(42) Varem esitatud ja peamiselt algsest äriplaanist koosnevate dokumentide täiendamiseks esitasid Itaalia ja SACE eelkõige täiendavaid tõendavaid dokumente (vt põhjendused 6–9). Komisjoni lisaküsimusele vastates teatas Itaalia samuti, et ISVAP ning SACE/SACE BT pole alates 2003. aastast vahetanud teavet kapitalinõudeid ja vaba kapitali käsitlevate SACE/SACE BT prognooside kohta ning riiklik järelevalveasutus ei ole selles küsimuses hinnanguid koostanud ([27]).

(43) Esiteks juhib SACE tähelepanu asjaolule, et ta on kasumlik ettevõtja. Tegemist on hästi juhitud ettevõtjaga ja seepärast ei ole põhjust kahelda selles, et ta tegi investeeringu ettevõtjasse SACE BT tavapärase investorina. Selle tõendamiseks esitas SACE andmed, mis näitavad, et SACE oli aastatel 2004–2010 kasumis ning tema omakapitali investeeringute tulusus ületas kõikidel asjaomastel aastatel 6 % ja iga-aastane dividendide väljamaksmise määr jäi vahemikku 40–95 % kasumist, seega moodustab dividendide kogusumma 2,1 miljardit eurot, lisaks millele tagastati riigile kui aktsionärile osa 3,5 miljardi euro suurusest kapitalist. Ühtlasi väidab SACE, et tema investeering ettevõtjasse SACE BT tehti n-ö vabast kapitalist, mis oli kasutamata ja ettevõtjas SACE kättesaadav ning mis moodustas 28. aprilli 2004. aasta seisuga ligikaudu 250 miljonit eurot ([28]). Peale selle väidab SACE, et kapitali summa oli SACE varade ja saadava kasumiga võrreldes ebaoluline (summa, mis ettevõtjasse SACE BT 2004. aastal investeeriti, moodustab üksnes 1,2 % SACE omakapitalist ja 20 % SACE 2004. aasta puhaskasumist) ([29]).

([22]) 16. mai 2002. aasta otsus kohtuasjas C-482/99: Stardust Marine, EKL 2002, lk I-4397.
([23]) Esimese Astme Kohtu otsus kohtuasjas T-68/03: Olympic Airways *vs.* komisjon, EKL 2007, lk II-2911.
([24]) Esimese Astme Kohtu otsus kohtuasjas T-422/03: SIC *vs.* komisjon, EKL 2008, lk II-1161.
([25]) Vt majandus- ja rahandusministeeriumi 15. septembri 2011. aasta vastuse 1. lisa.
([26]) *Allikas*: majandus- ja rahandusministeerium — vastus teabepäringule, esitatud 5. märtsil 2012, lk 2.
([27]) *Allikas*: SACE — vastus teabepäringule, punkt 9, esitatud 5. märtsil 2012, lk 2.
([28]) SACE juhatuse 28. aprilli 2004. aasta koosolekuks koostatud materjali konkreetne eesmärk oli esitada hinnang SACE n-ö vaba kapitali kohta, pidades silmas SACE 2 (tulevane SACE BT) kapitalitoetust. Vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, 1. lisa — „Comunicazione dell'AD al CdA di SACE S.p.A. in vista della riunione del CdA del 28 aprile 2004".
([29]) Andmed on kättesaadavad SACE märkustes, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 4.

(44) Sellega seoses selgitas Itaalia samuti, et riigi edasigarantiist ei ole saanud kasu SACE, vaid kõnealuse tagatise eesmärk oli pakkuda edasigarantiid SACE vastaspooltele. Siinkohal rõhutas Itaalia, et aastatel 2004–2010 ei nõutud edasigarantiisid kordagi sisse ja riik ei teinud sel ajavahemikul SACE heaks mingeid makseid ([30]).

(45) Teiseks väitis SACE, et investeeringu eesmärk oli hajutada SACE kontserni kindlustatud riske (geograafilise ja valdkondliku katvuse seisukohast). Seega kavatseti SACE kontserni krediidiriskide katet, mis varem piirdus turukõlbmatute riskidega riikidega, laiendada Itaaliasse ja turukõlblike ekspordikrediidiriskidega aladele (lühiajaline risk OECD riikide puhul). Peale selle kavatseti laiendada äritegevuse ulatust muudesse tegevusharudesse, milles tegutsevad kolm suurimat eraõiguslikku turuosalist.

(46) Kolmandaks väitis SACE, et uue turuosalise, nagu SACE BT jaoks oli olemas suuri kasutamata turuvõimalusi. Seda kaalutlust analüüsiti enne investeeringu tegemist. Eelkõige kasutatakse omamaisel Itaalia turul krediidikindlustust võrreldes teiste suurte Euroopa turgudega märkimisväärselt vähem. Samuti tekkis võimalus tegutseda EL 10 turgudel, kus suuremad krediidikindlustuse turu osalised asjaomasel ajal veel puudusid. Enne investeeringu tegemist analüüsis välisnõustaja väga üksikasjalikult ka turuvõimalusi.

(47) Neljandaks väitis SACE, et SACE BT omakapitali investeeringute tulusust ei saa võrrelda turu keskmise näitajaga, sest SACE BT oli asjaomasel ajal idufirma, samal ajal kui teised lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse andjad olid turul juba kauem tegutsenud.

(48) Viiendaks väitis SACE, et kui ta SACE BT 2004. aastal lühiajalise ekspordikrediidi turule sisenemiseks moodustas, eeldas juhtkond, et investeeritud kapitali piisav kasumlikkus saavutatakse **kolme samba strateegia** ([31]) kaudu, mille esimene sammas tugineb loomulikule kasvule krediidikindlustusvaldkonnas (tulenevalt tegevuse alustamisest, mille kohta esialgne äriplaan sisaldab nelja aasta pikkust prognoosi), teine sammas lisategevustele krediidikindlustusvaldkonnas (muud liiki kindlustused või teenused), sealhulgas muude firmade võimalikule omandamisele Itaalias (tegevusharude mitmekesistamine), ning kolmas sammas geograafilisele laienemisele välismaal tegutsevate ettevõtjate omandamise kaudu (geograafiline mitmekesistamine).

(49) SACE sõnade kohaselt toetas kõnealuse strateegia aluspõhimõtteid välisnõustaja analüüs ([32]).

(50) SACE väitel peaks olema ilmne, et 2004. aastal koostatud majandus- ja finantsprognoosides ei olnud võimalik käsitleda või eeldada järgnevatel aastatel teostatud tulevaste omandamiste mõju ([33]). Teiste sõnadega põhinesid prognoosid üksnes SACE BT loomulikul kasvul Itaalia krediidikindlustusturul (põhjenduses 48 nimetatud esimene sammas) ([34]).

(51) Arvestades asjaolu, et ettevõtja oli tegevuse alustamise etapis, otsustas emaettevõtja **teha kohe algetapis suurema kapitalisüsti**. Itaalia väitel on selline lähenemisviis võrreldav lähenemisviisiga, mida järgivad börsivälistesse ettevõtetesse investeerivad fondid, kes eelnevalt investeerivad raha selleks, et kasutada seda võimalikes tehingutes, mida tuleks siiski sõltumatult hinnata ja mis peaksid olema kooskõlas eelnevalt kindlaks määratud strateegiaga ([35]).

(52) Peale selle väitis Itaalia, et isegi kui esialgne plaan sisaldas üksnes esimese tegevussamba kasumlikkust, nimetati/kaaluti asjaomasel ajal ka teist kahte tegevussammast. Neid nimetati juba 17. detsembri 2003. aasta kirjas, milles nõustajal paluti esitada pakkumus SACE lühiajalist tegevust käsitleva äriplaani koostamiseks ([36]). Eelkõige palus SACE välisnõustajale suunatud pakkumuse esitamise kutses esitada piiratud arvu stsenaariume (maksimaalselt kaks) SACE loomuliku kasvu kohta, kasutades oma ressursse ja vahendeid ning tehes koostööd kas Itaalia või välismaiste muude üksustega, mis võib hõlmata mitmesuguseid võimalusi, nagu koostöö mõne suurema turuosalisega, koostöö mõne väiksema turuosalisega (nt CESCE Hispaanias või OND Belgias) ning koostöö mõnes teises turulõigus või mõnes teises finantssektoris tegutseva Itaalia turuosalisega.

([30]) *Allikas*: majandus- ja rahandusministeerium — vastus teabepäringule, esitatud 5. märtsil 2012, lk 2.
([31]) *Allikas*: SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 8, ning SACE BT, SACE, Itaalia ametiasutuste ja komisjoni talituste esindajate 13. juuli 2011. aasta koosoleku protokoll.
([32]) Vt nt esialgse äriplaani II peatükk, lk 7.
([33]) Vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 9. SACE kordas seisukohta, mida Itaalia oli juba väljendanud enne algatamisotsust. Vt Itaalia 12. veebruaril 2008 esitatud teave, lk 15, lõige 1.
([34]) Esialgses äriplaanis prognoositi, et SACE BT osa Itaalia turul on 2008. aastal 12,6 % ja kindlustusmaksete maht on 67,2 miljonit eurot.
([35]) Vt SACE — vastus teabepäringule, 15. september 2011, lk 17.
([36]) Vt SACE vastus, 15. september 2011, 1. lisa, lk 8.

(53) Kolmandate isikutega loodavate võimalike suhete kohta paluti nõustajal tuua välja potentsiaalsed eelised, mis tuleneksid ühise tehnoloogia ja ühiste eriteadmiste panustamisest, mastaabisäästust ja spetsialiseerumisest ning tegevuse varasemate ja hilisemate etappide integreerimisest.

(54) SACE väitis, et juhatus hakkas selliseid võimalusi arutama ligikaudu samal ajal, mil SACE BT loodi. Selle väite täiendavaks kinnituseks esitas SACE esialgse ülevaate koostööst ettevõtjatega OND (Belgia) ja CESCE (Hispaania), mis koostati 5. märtsil 2004, st enne esimese meetme võtmist ([37]).

(55) Selleks et luua alus tulevaseks laienemiseks muudele turgudele ja muudesse tegevusharudesse, esitas nõustaja ettevõtjale SACE 2004. aasta märtsis üksikasjaliku analüüsi, mis käsitles Itaalias muudes ärivaldkondades (äriteabega seotud teenused ja võlgade sissenõudmine) tegutsevaid turuosalisi, krediidikindlustust Kesk- ja Ida-Euroopas ([38]) ning turutavade võrdlust (peamiselt suuremate turuosaliste puhul) seoses kuludega (st äriteabe esitamise, võlgade sissenõudmise puhul), äritoimingute ajastamist, äriteabe esitamise sektoris hiljuti toimunud omandamiste hinnastamise mitmekordset analüüsi, aga ka võrdlust parimate turutavadega — mida käsitatakse sellistena tulenevalt nende juhtpositsioonist vastavas turulõigus — toimivate ärilahenduste puhul.

(56) Itaalia tuletab meelde, et omandamisstrateegiat hakati koostama vähem kui ühe aasta jooksul alates SACE BT tegevuse alustamisest (SACE BT esimene mittesiduv pakkumine ettevõtjast Assedile 70 % omandamiseks tehti 18. aprillil 2005, samal ajal kui protsess tervikuna algatati 2005. aasta märtsis, s.o viis kuud pärast SACE BT tegevuse alustamist). Peale selle edastas Itaalia komisjonile mitmesuguseid SACE BT juhatusele ajavahemikul 2006–2008 esitatud dokumente, milles kaaluti edasisi omandamisvõimalusi ([39]) (mida kõiki toetasid välisnõustajate koostatud väärtuse hindamised, hoolsuskohustuse auditid jne, kuigi mitu neist ei olnud mitmesugustel põhjustel edukad).

Finantsprognoosid

(57) Kutses osaleda nõustamisteenuste pakkumises palus SACE esitada finantsprognoosid kolmeks järgnevaks aastaks (2005–2007). Muu hulgas palus SACE kvantifitseerida lühiajalise tegevuse arendamiseks vajalikud finantsvahendid (st kapitaliseeritus) ja prognoositud kasumlikkuse (st tulu investeeritud kapitalilt) ([40]).

(58) SACE väitis, et kuna omandamisvõimalused ei olnud veel selged ja nende väärtuse hinnangud ei olnud veel kättesaadavad, tugineti esialgses äriplaanis konservatiivselt üksnes äritegevuse esimesele sambale (loomulik kasv krediidikindlustusvaldkonnas). Kuigi prognoositud kasumlikkus ei hõlmanud omandamisstrateegiaid ja oli seetõttu piiratud, oli see positiivne alates 2007. aastast (kolmas täielik tegevusaasta) ([41]) ja kui lisada sünergia emaettevõtjaga (st SACEga), siis alates 2006. aastast (teine täielik tegevusaasta).

(59) Peale selle arutati juhatuses juba 2004. aasta novembris, ainult üks kuu pärast SACE BT tegevuse alustamist, ajavahemiku 2005–2009 äriplaani ([42]) kohandamist (edaspidi „kohandatud äriplaan"), ([43]) mis hõlmas ka analüüsi SACE BT tegevuse kohta ettevõtja tegevuse alustamise ajal, uusi eeldusi selle arengusuundade kohta, majandus- ja finantssimulatsioone ja arengustsenaariumeid. Lisatud märkuses juhatusele on selgelt täpsustatud tegevuse laiendamine garantiide turule ja muude välise kasvu võimaluste arengustsenaariumi piiramine sektoritega, mis võimaldavad sünergiat SACE BT tegevusega, et viia tulu kogu ettevõtjasse SACE BT investeeritud kapitalilt uuesti kooskõlla turupõhiste võrdlusalustega.

([37]) SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, 8. lisa.
([38]) Vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, 5.–7. lisa.
([39]) Vt SACE märkused, mille ta esitas 15. septembril 2011, 2. lisa, milles on nimetatud mitme äriühingu omandamise algatamine kas koostöös teiste ettevõtjatega, st KUP (koos ettevõtjaga SA Ducroire) 19. juuli 2006. aasta teates, TINUBU SQUARE (koos ettevõtjatega ONDD ja CESCE) 19. juuli ja 8. septembri 2006. aasta teadetes ning MEHIB (koos ettevõtjaga SA Ducroire) 8. veebruari ja 18. juuni 2007. aasta teadetes, või eraldiseisvalt, st CGIC (see hõlmas võimalust, et emaettevõtja SACE võib otsustada SACE BT asemel ise pakkujana osaleda) 15. septembri 2008. aasta teates.
([40]) Vt SACE 15. septembri 2011. aasta vastuse 1. lisa, lk 8.
([41]) SACE esitas andmed ka selle kohta, et plaani ennetades oli SACE BT juba 2006. aastal kasumis ning esitas järgmise tegelikult registreeritud ja prognoositud kasumi/kahjumi võrdluse. 2005. aasta: – 1,5 miljonit eurot (plaanis: – 2,4 miljonit eurot); 2006. aasta: + 0,1 miljonit eurot (plaanis: – 0,4 miljonit eurot); 2007. aasta: – 1 miljonit eurot (plaanis: + 3,1 miljonit eurot); 2008. aasta: – 29,4 miljonit eurot (plaanis: + 3,7 miljonit eurot). Vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 6, joonealune märkus 2.
([42]) Seega laiendati prognoose, hõlmates neisse ka 2009. aasta.
([43]) Vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, 9. lisa.

(60) Eelkõige märgiti kohandatud äriplaanis sõnaselgelt ära äritegevuse tulevase arengu erinevad sambad: loomulik kasv krediidikindlustusvaldkonnas (esimene sammas, vt põhjendus 48), laienemine muudesse ärivaldkondadesse Itaalias (teine sammas, vt põhjendus 48) ja väline kasv, millele on lisatud märge „arendatakse täiendavalt" (teine ja kolmas sammas, vt põhjendus 48, sõltuvalt omandatava äriühingu tegevusest). Esimese samba jaoks vajaliku kapitali suuruseks hinnati 40,3 miljonit eurot. Teise samba puhul oli üksikasjalikult täpsustatud vaid sisemine laienemine garantiiärisse (*cauzioni*), sealhulgas oli selle tegevusharu kohta esitatud eraldi finantsprognoosid ja hinnanguline kapital, milleks oli 3,7 miljonit eurot.

(61) Peale selle oli lisatud üksikasjalikum analüüs prognoositud kasumlikkuse kohta funktsioonina krediidikindlustuse ja garantiide valdkonnale eraldatud kapitalist: esimest kahte liiki toodete (krediidikindlustus ja garantiid — *cauzioni*) keskmiseks omakapitali investeeringute tulususeks 44 miljoni euro suuruselt vajalikult kapitalilt hinnati 12,5 % (üksnes krediidikindlustuse valdkonna puhul olid need näitajad vastavalt 40,3 miljonit eurot ja 12,1 %) ([44]). Dokumendis on märgitud, et analüüs on esialgne ja seda tuleb täiendavalt täpsustada regulatiivsetel eesmärkidel uuesti sõnastatava äriplaani koostamise ajal (eelduste kohaselt 2005. aasta veebruaris–märtsis).

(62) Kohandatud plaani kohaselt moodustas prognoositud kasum 2008. aastal 4,8 miljonit eurot ja hinnanguline keskmine omakapitali investeeringute tulusus kapitali kogusummalt pidi eelduste kohaselt jõudma 2009. aastal 4,4 %-ni.

(63) Peale selle esitas Itaalia 15. septembril 2011 ja 5. märtsil 2012 edastatud dokumentides SACE arvutused nn eelnevalt eeldatava kasumlikkuse kohta, mis hõlmab sünergiat ning ettevõtjate KUP ja Assedile omandamist (vt tabel 4). Sellise analüüsi koostamisel võttis Itaalia arvesse eelnevaid väärtuse hinnanguid, mis olid kättesaadavad eri ajavahemikel: esialgse äriplaani koostamise ajal, ettevõtjast Assedile 70 % omandamise kaalumise ja hindamise ajal ning ettevõtjast Assedile 100 % ja ettevõtjast KUP 33 % omandamise kaalumise ja hindamise ajal. Omandamistega eeldatavalt kaasnev sünergia on esitatud eraldi tabeli lõpus. Kõnealuses analüüsis ei ole arvesse võetud selliseid algatatud ja hinnatud omandamisi, mida lõpule ei viidud. Kogu ülemäärane kapital, mida põhjenduses 56 nimetatud omandamisteks enne nende kindlakstegemist ja hindamist vaja ei lähe, eraldatakse eraldiseisvale krediidikindlustuse valdkonnale (esimene sammas).

Tabel 4

SACE eelnevalt eeldatava kasumlikkuse arvutused

		Võrdlusaasta	Kapitali kogus (miljonit eurot)	Võrdlusaastal eeldatav kasum pärast maksude tasumist (miljonit eurot)	Omakapitali investeeringute tulusus
Olukord 18. mai 2004. aasta seisuga					
	Eraldiseisev krediidikindlustuse valdkond vastavalt 2004. aasta mais koostatud esialgsele äriplaanile	2008	105	3,7	3,5 %
			105	**3,7**	**3,5 %** (*)
Eelnevalt eeldatav olukord pärast ettevõtjast Assedile 70 % omandamist					
	Ettevõtja Assedile omandamine ([1])	2009	27	2,7	10,2 %
	Eraldiseisev krediidikindlustuse valdkond pärast ettevõtja Assedile omandamist	2008	78	3,7	4,7 %
			105	**6,4**	**6,1 %**

([44]) Vt kohandatud äriplaan, lk 8 ja lk 10.

		Võrdlusaasta	Kapitali kogus (miljonit eurot)	Võrdlusaastal eeldatav kasum pärast maksude tasumist (miljonit eurot)	Omakapitali investeeringute tulusus
Eelnevalt eeldatav olukord pärast ettevõtjast Assedile 100 % ja ettevõtjast KUP 33 % omandamist					
	Ettevõtja Assedile omandamine (70 % + 30 %)	2009	41,7	3,9	9,4 %
	Ettevõtja KUP omandamine (33 %) ([2])	2011	13,3	1,2	8,7 %
	Eraldiseisev krediidikindlustuse valdkond pärast ettevõtjate Assedile ja KUP omandamist	2008	50	3,7	7,4 %
			105	**8,8**	**8,3**
Eelnevalt eeldatav olukord pärast omandamisi ja sünergiast saadavaid tulusid					
	Ettevõtjate SACE BT/SACE vaheline sünergia			1,9	
	Ettevõtjate SACE BT/Assedile vaheline sünergia			0,6	
			105	**11,3**	**10,8 %** (*)

(*) Juhul kui võrdlusaasta on 2009. aasta (nagu on ette nähtud kohandatud plaanis), mitte 2008. aasta, ja kui seetõttu on arvesse võetud 4,8 miljoni euro suurust kasumit, moodustab eelnevalt eeldatav omakapitali investeeringute tulusus pärast omandamisi ja sünergiat 11,8 %.

([1]) Itaalia 5. märtsil 2012 esitatud teabe ja SACE vastuse (punkt 16, lk 5) kohaselt prognoosis välisnõustaja 2009. aasta (viies aasta pärast omandamist) omakapitali investeeringute tulususeks 9,8 %, omandades ettevõtjast Assedile 100 %, mille väärtuseks hinnati ligikaudu 40 miljonit eurot (vt Progetto Zorro, 30. mai 2005, lk 30). Seega arvestas SACE pärast ettevõtjast Assedile 100 % omandamist kasumiks 3,9 miljonit eurot: 40 miljonit eurot × omakapitali investeeringute tulusus 9,8 % (ja 2,7 miljonit eurot ettevõtja Assedile 70 % eest).

([2]) Vastavalt SACE märkustele, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele (lk 21), nähti välisnõustaja koostatud finantsprognoosis seoses ettevõtja KUP omandamisega ette eeldatav netokasum 3,5 miljonit eurot 2011. aastal (viiendal aastal pärast omandamist). Seega: 33 % × 3,5 miljonit eurot = 1,2 miljonit eurot. Jagades prognoositud tulu esialgse investeeringuga, oleks SACE BT omakapitali investeeringute tulusus 8,7 %.

(64) Seoses tulumääraga, mida erainvestor oleks sarnase investeeringu tegemiseks nõudnud (edaspidi „nõutav tulumäär"), vaidlustas Itaalia kaebuse esitaja nimetatud määra (omakapitali investeeringute tulusus 11,5 %). Itaalia leidis, et äriühingute valim, mille põhjal omakapitali investeeringute tulusus arvutati, ei olnud esinduslik, ning et ajavahemik, mille jooksul omakapitali investeeringute tulusus arvutati, ei olnud piisav. SACE väitel tuleks Itaalia krediidikindlustuse valdkonna piisav tulumäär teha kindlaks Itaalias tegutsevate ettevõtjate (st Coface Itaalia (Viscontea Coface) ja Euler Hermes SIAC) keskmise kasumlikkuse põhjal aastatel 1998–2003, mis kaalumata keskmisena moodustab 10,25 %. SACE selgitas, et Atradius (Itaalia) jäeti arvutustest välja, sest vaatlusalusel perioodil olid tema näitajad nii volatiilsed ja mõjutasid tulemusi sel määral, et need oleksid andnud negatiivse võrdlusaluse (– 2,4 %, kasutades lihtsat kaalumata keskmist) ([45]).

(65) Itaalia toetas aga seda, et nõutav tulumäär põhineb kaalutud keskmisel määral. Itaalia esitatud teabe kohaselt arvutas SACE ettevõtjate Coface Itaalia ja Euler Hermes SIAC kaalutud keskmise omakapitali investeeringute tulususe aastatel 1998–2003, kaaludes nende asjaomase ajavahemiku omakapitali investeeringute keskmise tulususe nende krediidikindlustuse valdkonna sama ajavahemiku kindlustusmaksete kogusumma protsentuaalse osakaaluga. Sel viisil arvutatud tulumäär oleks 8,7 %.

([45]) Vt SACE — vastus teabepäringule, 15. september 2011, lk 4.

(66) Itaalia väitel ei ole kaalumata ja kaalutud keskmist kasutades hinnatud tulumäära, st 10,25 % ja 8,7 % vaheline erinevus piisavalt märkimisväärne, et oluliselt mõjutada investori otsuseid keskpikas kuni pikaajalises perspektiivis. Sellele vaatamata leidis Itaalia, et järgmisel kahel põhjusel on sobilikum kasutada eespool kirjeldatud kaalutud keskmist omakapitali investeeringute tulusust ([46]).

a) Kaalutud keskmise arvutamine on kaalumata keskmisega võrreldes eelistatav meetod, sest see kajastab paremini nõutavat tulumäära sektoris, kus tegutseb kaks turuosalist, kelle tulumäärad on omavahel ja aastate lõikes väga erinevad ning kelle käibed on väga erinevad ([47]).

b) Kaalumise alusena kasutas Itaalia krediidikindlustuse valdkonna kindlustusmaksete kogusummat, mille eesmärk oli võrrelda homogeenset valimit vastselt loodud SACE BT tegevusega 2004. aastal (ettevõtja alustas tegevust krediidikindlustuse valdkonnas ja laienes alles hiljem muudesse seotud valdkondadesse). Garantiikindlustuse valdkond (*ramo cauzioni*) jäeti arvutuse alustest välja, sest seda iseloomustab krediidikindlustuse valdkonnast erinev dünaamika. 2004. aastal tegutses garantiikindlustuse valdkonnas ainult Coface ([48]).

(67) Samuti märkis Itaalia, et kindlustusmaksete kogusumma põhjal arvutatud nõutav tulumäär (st piiramata seda üksnes krediidikindlustuse maksetega, nagu eespool selgitatud) moodustaks 9,5 %.

IV. 3. EELIST KÄSITLEV KRITEERIUM: TEINE MEEDE

(68) SACE väidab, et meetme puhul lähtuti kasumlikkusega seotud kaalutlustest ja seega oli see kooskõlas turutavadele vastava edasikindlustegevusega. Ettevõtja rõhutab, et põhitingimused, mille alusel SACE ettevõtjale SACE BT 2009. aastal edasikindlustust pakkus, olid samad, millega mõni kuu varem olid nõustunud eraõiguslikud edasikindlustusandjad (vt põhjendus 31). Tagantjärele võib järeldada, et sellest sai kasu üksnes emaettevõtja SACE, kes sai kindlustusmaksetelt tulu 1,56 miljonit eurot, ([49]) sest SACE BT ei kasutanud edasikindlustust eelnevalt kindlaks määratud kahju ülemmäära katmiseks.

(69) Peale selle kinnitab Itaalia, et asjaomasel ajal, 2009. aastal, Solventsus II ettepaneku kohaselt (neljanda kvantitatiivse mõju-uuringu tehnilised kirjeldused) arvutatud kapitalinõuete (*requisito patrimoniale*) tasemel ei vähendanud teine meede ettevõtja SACE BT kapitalinõudeid. Eelkõige ei andnud kahju ülemmäära katmine mingit kasu, sest SACE BT kasutatavas standardvalemis ei tunnistata seda kapitalinõuete kvantifitseerimise meetodina. Seoses mõjuga kapitali kasutamisele (*assorbimento di capitale*) selgitas Itaalia, et määratluse kohaselt mõjutavad kapitali taset kõik edasikindlustuse vormid, sealhulgas kahju ülemmäära katmise vormis toimuv edasikindlustus ([50]). Komisjon palus Itaalial 4. jaanuaril 2012 konkreetselt esitada kapitalitoetuse summa SACE BT tasemel pärast 2009. aastal ettevõtjaga SACE sõlmitud kahju ülemmäära edasikindlustust. Itaalia ei esitanud taotletud teavet, kuid kordas, et kahju ülemmäära edasikindlustusega ei kaasne järelevalve eesmärgil kehtestatud kapitalinõuete (*requisiti patrimoniali di vigilanza*) seisukohast mingit toetust ([51]).

(70) SACE teatas aga, ([52]) et üks edasikindlustuse põhieesmärk on suurendada edasikindlustusvõtja suutlikkust sõlmida edasisi lepinguid.

(71) Seoses ekspordikrediiti käsitlevas teatises sätestatud vabastusklausli ([53]) kohaldamisega teatas Itaalia, et tema arvamuse kohaselt ei ole sobilik anda sellele valdkonnale riigi toetust ja ta otsustas vabastusklauslit mitte kasutada ([54]). SACE ei pidanud asjakohaseks komisjoni taotlust esitada teavet, mis võiks tõendada, et eksportijatele suunatud turul on kindlustuskaitse kättesaamatu ([55]).

([46]) Vt SACE — vastus teabepäringule (punkt 12), esitatud 5. märtsil 2012, lk 2–3.

([47]) Vastavalt kohandatud äriplaanile oli ettevõtja Euler Hermes SIAC turuosa Itaalias 2003. aastal 47,5 %, ettevõtja Atradius-SIC (Itaalia) turuosa 20,1 % ja ettevõtja Coface Itaalia (Viscontea Coface) turuosa 17,9 %.

([48]) Välisnõustaja koostatud esialgne äriplaan Itaalia kõnealust väidet ei toeta. Plaani 2004. aasta veebruaris koostatud 1. lisa „La best practice del mercato. Benchmarking sui principali players" kohaselt (vt Itaalia poolt 12. veebruaril 2008 esitatud teave, 1. lisa) tegutsesid nii Viscontea Coface kui ka Euler Hermes SIAC garantiide valdkonnas (vt lisa lk 17 ja 34).

([49]) Seoses tasuga, mida SACE BT maksis ettevõtjale SACE, vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 30.

([50]) Vt SACE — vastus teabepäringule, 15. september 2011, lk 7.

([51]) Vt SACE — vastus teabepäringule (punkt 13), esitatud 5. märtsil 2012, lk 3.

([52]) Vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 25.

([53]) Ekspordikrediiti käsitleva teatise kohaselt kasutatakse vabastusklauslit ajutiselt turukõlbmatute riskide puhul, st turukõlblike ekspordikrediidiriskide puhul, millele ei pruugita ajutiselt saada katet eraõiguslikelt ekspordikrediidikindlustuse andjatelt või enda nimel tegutsevatelt avalik-õiguslikelt või riigi toetust saavatelt ekspordikrediidikindlustuse andjatelt, kuna puudub kindlustus- või edasikindlustussuutlikkus. Sellistel asjaoludel võib avalik-õiguslik või riigi toetust saav ekspordikrediidikindlustuse andja, kes kindlustab turukõlbmatuid riske riigi nimel või riigi tagatisega, kindlustada selliseid ajutiselt turukõlbmatuid riske. Liikmesriigid, kes kavatsevad kõnealust vabastusklauslit kasutada, peavad sellest viivitamata komisjonile teatama.

([54]) Vt majandus- ja rahandusministeeriumi märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 5.

([55]) Vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 29.

IV. 4. EELIST KÄSITLEV KRITEERIUM: KOLMAS JA NELJAS MEEDE

(72) SACE väidab, et kolmanda ja neljanda meetme võtmisega soovis SACE luua ettevõtjas SACE BT finantsilise tasakaalu, et tagada ettevõtja maksevõimelisus kooskõlas õigusraamistikust tulenevate piirangutega. Kui ettevõtja SACE BT maksevõimelisus oleks tagatud, oleks olnud võimalik saavutada piisav kasumlikkuse tase ([56]). Lisaks rõhutab SACE, et paljud ettevõtja SACE BT konkurentidest Itaalia eraettevõtjad deklareerisid 2008. ja 2009. aastal kahjumi. Selle peale sekkusid nende aktsionärid, kes tegid olulisi kapitalisüste (rahvusvahelisel tasandil rekapitaliseeris ettevõtjat Coface kaks korda — 2009. aastal ja 2010. aasta alguses — ka Natixis, samas kui Coface deklareeritud kahjum 2009. aastal oli 163 miljonit eurot).

(73) Lisaks märgib SACE, et kuigi majanduskriis on mõjutanud peaaegu kõiki turuosalisi, on see eriti raskelt mõjunud ettevõtjale SACE BT. Seejuures väidab SACE, et SACE BT on endiselt tegevuse alustamise etapis. Seetõttu ei saanud SACE BT kasutada majanduslike ja finantsiliste ettenägematute olukordadega toimetulemiseks nn tasanduseraldist (*riserva di perequazione*), ([57]) kuna selline reserv ei olnud veel loodud. Kõik teised SACE BT suurimad konkurendid, sealhulgas ka Coface, on saanud käesoleva majanduskriisi ajal sellist reservi kasutada.

(74) Vastuses komisjoni algatamisotsuses esitatud päringule hinnanguliste kulude kohta, mis tekiksid ettevõtjal SACE juhul, kui ta SACE BT müüks või likvideeriks, märkis SACE, et SACE BT likvideerimine on puhtteoreetiline võimalus, mida ei saa praegu teostada. Peamiste põhjustena tõi SACE esile järgmised: i) kohese kasu puudumine SACE kui aktsionäri jaoks, kuna likvideerimine oleks pigem kinnistanud negatiivsed tulemused tollase turu eriti ebasoodsate tingimuste kontekstis ja oleks oluliselt kahjustanud SACE mainet; ii) võimalus, et turud oleksid tõlgendanud sellist sammu SACE likviidsuskriisina; iii) müügihind ei oleks tõenäoliselt olnud sobiv ([58]). Vastuses komisjoni esitatud eraldi päringule seoses ettevõtja SACE avatusega ettevõtja SACE BT riskide suhtes enne teise, kolmanda ja neljanda meetme võtmist märkis Itaalia, et teoorias oleks ettevõtja SACE BT tegevuse lõpetamise ja tema varade likvideerimise korral 2009. aastal ohtu sattunud 2,09 miljoni euro väärtuses kohustusi ettevõtja SACE ees. Itaalia märkis, et ettevõtjaga SACE seotud varade ja kohustuste netobilanss oli 2008. aastal 8,43 miljoni euroga plussis, ([59]) mis tähendab, et netosummas oli SACE ettevõtjale SACE BT võlgu.

(75) SACE märkis, et turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõtte kohaldamisel tuleb arvesse võtta ka õiguslikke piiranguid. […] (*) Lisaks väidab SACE, et investorit ei huvita üksnes investeeringu kasumlikkus, vaid ka muud aspektid, nagu grupi avaliku kuvandi kaitsmine või äritegevuse ümbersuunamine ([60]).

(76) Itaalia märkis, et 70 miljoni euro suurune summa (kolmas ja neljas meede) oli osa kapitalivajadustest, mille riskijuhtimisosakond oli tuvastanud 2009. aasta mais ([61]) ning mida oli vaja tulevase Solventsus II nõuete täitmiseks, ([62]) ([63]). See simulatsioon põhines 2009. aasta läbivaadatud eelarvel.

(77) SACE sõnul tehti SACE BT rekapitaliseerimise otsus eeldatavat kasumlikkust silmas pidades, kusjuures ära tasuma pidi see 2011. aastal ([64]).

(78) Itaalia sõnul on ettevõtjas SACE BT alates 2009. aastast tehtud suuri muudatusi organisatsioonis, juhtimises ja äriprotsessides ning see on taastanud ettevõtja pikaajalise elujõulisuse, võimaldades tal jõuda taas kasumisse 2011. aastal — varem kui oli prognoositud ajavahemiku 2011–2013 äriplaanis. Muutuvate majanduslike ja

([56]) SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 33, 36 ja 37.
([57]) Kindlustust käsitlevate direktiivide kohaselt on tasanduseraldiste eesmärk tasandada kõikumisi tulevaste aastate kahjumäärades või tagada kaitse eririskide korral. Tasanduseraldised on osa bilansi kindlustustehnilistest eraldistest ja muutused tasanduseraldistes esitatakse kasumiaruande kindlustustehnilises aruandes. Vt CEIOPS — „Tasanduseraldisi käsitleva uuringu kokkuvõte", jaanuar 2009, lk 2, kättesaadav aadressil: https://eiopa.europa.eu/fileadmin/tx_dam/files/publications/reports/CEIOPS-DOC-32-08-Summary-of-a-survey-on-equalisation-provisions.pdf.
([58]) Vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastuseks algatamisotsusele, lk 45. SACE tsiteerib ettevõtja Dealogic andmeid, milles leiti, et Euroopa finantssektoris oli 2009. aastal ühinemisi ja omandamisi (176 miljardit eurot) sisuliselt poole vähem kui 2008. aastal. Ligikaudu 50 % 2009. aasta tehingutest oli suunatud raskustes varadele.
([59]) Vt SACE — vastus teabepäringule, punkt 14, esitatud 5. märtsil 2012, lk 4.
(*) Konfidentsiaalne teave.
([60]) Selle väite toetamiseks osutas Itaalia järgmistele kohtuasjadele: C-303/88: Itaalia *vs.* komisjon (ENI/Lanerossi), EKL 1991, lk I-1433, punkt 21 (vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 36).
([61]) Riskijuhtimisega tegeleb asutuseväliselt emaettevõtja SACE. Vt põhjendus 25.
([62]) Vt SACE — vastus teabepäringule, punkt 19, esitatud 5. märtsil 2012, lk 6.
([63]) […].
([64]) Vt märkused, mille SACE esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 33.

turutingimuste valguses ajakohastati SACE BT ajavahemiku 2011–2013 äriplaani, et võtta arvesse kestvat kriisi ja määrata kindlaks mitu algatust, millega kasumlikkust veelgi suurendada (vt tabel 5). Ajavahemiku 2011–2013 kohandatud äriplaani kiitis SACE BT juhatus heaks 24. novembril 2011. Juhatuse 24. novembri 2011. aasta koosoleku protokollis (s.o kaks aastat pärast kapitalisüste) osutatakse eesmärgile parandada järk-järgult kasumlikkust (mõõdetuna omakapitali investeeringute tulususe järgi), et jõuda sektori keskmiseni.

Tabel 5

SACE BT tähtsaimad finantsandmed ajavahemiku 2010–2011 äriplaanis ja ajavahemiku 2011–2013 kohandatud äriplaanis

	Tegelik			Prognoositud ajavahemiku 2010–2011 äriplaanis, mille juhatus kiitis heaks 4. augustil 2009 (1)			Prognoositud ajavahemiku 2011–2013 kohandatud äriplaanis, mille juhatus kiitis heaks 24. novembril 2011 (2)		
Miljonit eurot	2008 (*)	2009	2010	Ülevaadatud eelarve 2009	Äriplaan 2010	Äriplaan 2011	2011 prognoos	2012 prognoos	2013 prognoos
Kindlustusmaksete kogusumma (3)	99,7	95,2	94,6	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Kindlustustehnilised kulud, mida kannab SACE (*Sinistri di competenza*)	– 70,6	– 104,9	– 59,8	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Üldkulud	– 36,1	– 38,2	– 37,3	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Tehniline tulemus enne edasikindlustust	– 63,0	– 60,0	18,2	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Tehniline tulemus pärast edasikindlustust	– 39,3	– 56,4	5,0	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Tulu enne maksustamist	– 39,5	– 47,3	– 4,8	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Netotulu	– 29,5	– 34,1	– 4,8	[≤ 0]	[≤ 0]	[≤ 0]	[…]	[…]	[…]
Omakapitali investeeringute tulusus enne maksustamist (%) (4)	—	– 41,7 %	– 4,4 %	—	—	—	[…]	[…]	[…]
Omakapitali investeeringute tulusus pärast maksustamist (%) (5)	– 38,0 %	– 30,6 %	– 4,4 %	—	—	—	[…]	[…]	[…]
Kahjumi suhe (%)	**131,0 %**	**119 %**	**67 %**	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Kulude suhe (%)	**44,6 %**	**43 %**	**41 %**	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Kombineeritud suhe (%)	**175,6 %**	**163 %**	**108 %**	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

(*) Hõlmab ka elukindlustust (*include il ramo vita*), millest 2009. aastal loobuti.

(1) Prognoos sisaldub ajavahemiku 2010–2011 äriplaanis, lk 8; selle kiitis heaks SACE BT juhatus 4. augustil 2009 (vt 4. lisa — SACE BT juhatuse koosoleku protokoll, 4. august 2009, esitatud 9. juunil 2010).

(2) Prognoos sisaldub ajavahemiku 2011–2013 kohandatud äriplaanis (*Aggiornamento Piano Industriale*), lk 8 ja 19; selle kiitis heaks SACE BT juhatus 24. novembril 2011. (Vt 8. lisa — SACE BT juhatuse koosoleku protokoll, 24. november 2011, esitatud 30. märtsil 2012.)

(3) Kindlustusmaksete kogusumma hõlmab erinevalt edasikindlustuskuludeta kindlustusmaksetest ka osa edasikindlustusandjatele üle antud riski kattest.

(4) Omakapitali investeeringute tulusus arvutatuna tuluna enne maksustamist/netoväärtuses (*patrimonio netto*), võttes arvesse jaotamata kasumit ja 108,7 euro miljoni suurust kapitalitoetust 31. detsembril 2011.

(5) Komisjoni arvutused põhinevad 2011.–2013. aasta finantsaruannetel ja prognoosidel.

(79) Viimases teabeesituses 30. märtsil 2012. aastal kordas Itaalia, et meetmed ei ole omistatavad riigile ja et need on kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttega. Esiteks selgitas Itaalia, et tegu oli grupisiseste otsustega, mis tehti grupi maine kaitsmiseks. Teiseks väitis Itaalia, et SACE toimib turuosalisena ja investeerib oma vahendeid äritegevuse arendamisse valdkonnas, kus ta tegutseb ilma igasuguse riigi toetuseta. Kriisi ajal jäi emaettevõtja SACE kasumlikuks ja maksis riigile dividende. Seetõttu ei pidanud SACE Itaalia sõnul kunagi vajalikuks koostada ümberkorraldamiskava, mida esitada komisjonile kooskõlas komisjoni teatisega finantssektori elujõulisuse taastamise ja praeguse kriisi olukorras riigiabi eeskirjade kohaste ümberkorraldamismeetmete hindamise kohta (edaspidi „ümberkorraldamisteatis") ([65]). Samuti ei esitanud vastuväiteid ega nõudnud pärast ettevõtja SACE BT rekapitaliseerimist erimenetlusi riiklik järelevalveamet ISVAP. Lisaks tuletas Itaalia meelde oma hinnangut, et tol ajal oleks olnud väga raske leida ettevõtjale SACE BT võimalikku ostjat.

(80) Itaalia väidab, et ettevõtja SACE BT kriisi ei põhjustanud siseprotsessid, muutused nõudluses ega muud tegurid, mis tingiksid ärimudeli põhjaliku ümbermõtestamise ja sellele järgneva ümberkorraldamise, vaid pigem kriisist tingitud nõuete oluline suurenemine. Sellist olukorda silmas pidades märgib Itaalia, et SACE otsustas anda lisakapitali ja kehtestada vajalikud organisatsioonilised ja juhtimisalased muudatused täiesti iseseisvalt ja lähtuvalt turuosalise vaatenurgast.

IV. 5. ABI KOKKUSOBIVUS SISETURUGA

(81) Itaalia ja SACE pühendasid enamiku oma märkustest algatamisotsusele, väites, et meetmed on kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttega ja ei ole omistatavad riigile ning seega ei ole riigiabi. Juhul kui komisjon peaks sellegipoolest leidma, et need meetmed on riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, tuleks SACE hinnangul meetmed heaks kiita ja tunnistada siseturuga kokkusobivaks ([66]). Teise meetmega seoses leiab SACE, et komisjoni kahtlused meetme siseturuga kokkusobivuse kohta on puhtspekulatiivsed ([67]). Kolmanda ja neljanda meetme kohta kordas SACE, et igal juhul on neid võimalik pidada komisjoni tsiteeritud teatiste põhjal siseturuga kokkusobivaks aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti b alusel ([68]).

V. **HINNANG MEETMETE KOHTA**

V. 1. ABI ESINEMINE ALUSLEPINGU ARTIKLI 107 LÕIKE 1 TÄHENDUSES

(82) Tuleb uurida, kas jaos II.4 sätestatud neli meedet on riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Vastavalt aluslepingu artikli 107 lõikele 1 on juhul, kui aluslepingutes ei ole sätestatud teisiti, igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

(83) Meetme kvalifitseerumiseks riigiabina peavad seega olema täidetud järgmised tingimused: see peab olema omistatav riigile ja seda peab rahastama liikmesriik või seda peab rahastatama riigi vahenditest, see peab andma valikulise eelise, mis võib soodustada teatavaid ettevõtjaid või teatavate kaupade tootmist ning see peab kahjustama või ähvardama kahjustada konkurentsi ja see peab olema võimeline mõjutama liikmesriikidevahelist kaubandust.

(84) Kuna need tingimused on kumulatiivsed, peavad need kõik olema meetme riigiabina kvalifitseerumiseks täidetud. Seega, kui üks tingimustest ei ole täidetud, ei saa asjaomast meedet pidada riigiabiks.

(85) Algatamisotsuse põhjenduses 61 märkis komisjon, et see osa meetmetest, mis vastab ühele või kahele järgmisele tingimusele, ei ole riigiabi:

a) kapital/edasikindlustus, millega toetatakse turukõlbmatuid riske (vastandatuna turukõlblikele riskidele) (**esimene välistamiskriteerium**); sellistele riskidele ei ole turgu ja seega ei kahjustaks riigitoetus kindlustusandjatevahelist konkurentsi, mistõttu oleks abina kvalifitseerumine välistatud;

b) ettevõtjale SACE BT antud kapital, mis oli juba ettevõtja SACE siseselt kaudselt eraldatud turukõlblikele (turukõlblikeks muutunud) riskidele (kuna selline kapital, kui see kantakse üle ettevõtjale SACE BT koos tegevusega, mida juba ettevõtjas SACE toetati, on sama tegevuse jätkamine sama kapitaliga erinevas õiguslikus vormis. Sellise kapitali ülekandmine ei annaks seega sellisele tegevusele eelist ja kvalifitseerumine abina oleks välistatud) (**teine välistamiskriteerium**).

([65]) ELT C 195, 19.8.2009, lk 9.
([66]) Vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 52.
([67]) Vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 30–31.
([68]) Vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 47.

(86) Teise välistamiskriteeriumi kohta kinnitas SACE, et kapitali ei eraldatud EL 10 liikmesriikide turukõlbmatutele riskidele, mis olid muutunud turukõlblikeks riskideks enne SACE BT loomist ([69]). See on kooskõlas Itaalia korratud põhjendusega, et ettevõtja oli idufirma (vt ka põhjendused 96–100).

(87) Esimese välistamiskriteeriumiga seoses vastas SACE komisjoni päringule esitada turukõlblike ja turukõlbmatute riskide eristus, ([70]) et turukõlbmatute riskidega seotud tegevuse suhtelised mahud olid ettevõtjas SACE BT väga väiksed ([71]). Lisaks märkis Itaalia, et SACE BT haldab turukõlbmatuid riske turutingimustel ilma riigi tagatiseta ja et nende suhtes ei kohaldata künnist, mille CIPE igal aastal alla 24-kuustele turukõlbmatutele riskidele kehtestab ([72]).

(88) Komisjon märgib, et ekspordikrediiti käsitlevas teatises on sätestatud, et kui liikmesriigid soovivad toetada oma turukõlbmatuid riske, peavad nad pidama eraldi raamatupidamisarvestust, tagades, et abi ei kanduks üle turukõlblikele riskidele. Käesoleval juhul ei olnud ükski SACE meede suunatud konkreetselt väikeste turukõlbmatute riskidega seotud tegevuse toetamisele. Itaalia ei väida, et soovis anda abi turukõlbmatutele riskidele, ning leiab, et kõik meetmed olid suunatud ettevõtjale SACE BT kui tervikule (mitte ühele konkreetsele tegevusele) ja need võeti turutingimustel. Itaalia ei vaidlusta kõikide nende meetmete analüüsimist turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõtte alusel, et teha kindlaks eelise olemasolu.

(89) Seetõttu on komisjon Itaalia ja ettevõtjaga SACE nõus, et algatamisotsuse punktides 4.1.1 ja 4.1.2 sätestatud erandid käesoleval juhul ei kehti. Seega ei saa nelja meetme (osalist) kvalifitseerumist abina välistada nende välistamiskriteeriumide alusel. Ettevõtjasse SACE BT süstitud kogukapital väärtuses 105,8 miljonit eurot (esimene meede) ning muud meetmed kokku võivad olla abi ja neid tuleb hinnata.

V.1.1. *Eelise olemasolu*

V.1.1.1. Eelise olemasolu hindamise üldpõhimõtted

(90) Nagu on sätestatud algatamisotsuse põhjendustes 80–82, tuleb kooskõlas väljakujunenud kohtupraktikaga kapitalisüsti antava konkurentsieelise olemasolu kindlakstegemiseks hinnata, kas turumajanduse tingimustes tegutsev erainvestor oleks samas olukorras teinud sama suuri kapitalipaigutusi, ([73]) võttes arvesse eelkõige selliste paigutuste kuupäeval kättesaadavat teavet ja prognoositavat arengut ([74]).

(91) Turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõte on tingimus, mida tuleks kohaldada **eelnevalt**, st kindlaks tuleks määrata, kas investeeringu kavandamise ajal oleks turumajanduse tingimustes tegutsev erainvestor otsustanud sellise kapitalipaigutuse teha. Turumajanduse tingimustes tegutsev investor võtaks nõuetekohaselt arvesse investeeringuga seotud riske, et nõuda riskantsematelt investeeringutelt suuremat kasumlikkust. Ta peaks piiranguks kehtivat õigusraamistikku, nt finantsteenuste valdkonnas. Kui õiguslikud erinõuded miinimumkapitalile, likviidsusele ja sarnasele muudavad investeeringu mittekasumlikuks, jätaks turumajanduse tingimustes tegutsev investor investeeringu pigem tegemata, kui et teeks investeeringu, mis vastab õiguslikele nõuetele, kuid ei taga piisavat kasumit.

(92) Erainvestor ei rahuldu vaid sellega, et investeering ei teeni kahjumit või et see teenib üksnes piiratud kasumit. Turumajanduse tingimustes tegutsev investor üritaks saada oma varalt maksimaalset kasu vastavalt oma konkreetsetele huvidele isegi juhul, kui ta investeerib ettevõtjasse, mille osanik ta juba on ([75]). Isegi kui keskmine tulu sektoris on vaid üks elemente, mida komisjon võib arvesse võtta, siis hoolikas turumajanduse tingimustes tegutsev investor nõuaks asjakohase tasu hindamisel üldiselt, et investeeringult saadav minimaalne tulu oleks vähemalt asjakohase sektori keskmise tasuvuse tasemel ([76]).

([69]) Vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 6–7.
([70]) Vt algatamisotsuse põhjendus 64.
([71]) Vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 7.
([72]) Vt majandus- ja rahandusministeerium — vastus teabepäringule, 15. september 2011, lk 6.
([73]) Kohtuasi C-261/89: Itaalia *vs.* komisjon, EKL 1991, lk I-4437, punkt 8; liidetud kohtuasjad C-278/92 kuni C-280/92: Hispaania *vs.* komisjon, viide eespool, punkt 21; kohtuasi C-42/93: Hispaania *vs.* komisjon, EKL 1994, lk I-4175, punkt 13.
([74]) Vt ekspordikrediiti käsitleva teatise punktid 3.1 ja 3.2, komisjoni teatis EMÜ asutamislepingu artiklite 92 ja 93 [nüüd Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 107 ja 108] kohaldamise kohta riigiasutuste osaluse suhtes, EÜ bülletään 9-1984, ning komisjoni teatis liikmesriikidele EMÜ asutamislepingu artiklite 92 ja 93 ning komisjoni direktiivi 80/723/EMÜ artikli 5 kohaldamise kohta riigi osalusega äriühingute suhtes tootmissektoris (EÜT C 307, 13.11.1993, lk 3).
([75]) Vt 6. märtsi 2003. aasta otsus kohtuasjades T-228/99, T-233/99: WestLB ja Land Nordrhein-Westfalen *vs.* komisjon, punkt 314.
([76]) Vt 6. märtsi 2003. aasta otsus kohtuasjades T-228/99 ja T-233/99: Westdeutsche Landesbank Girozentrale *vs.* komisjon, EKL 2003, lk II-435, punktid 254–255, 270.

(93) Hiljutise kohtupraktika kohaselt ([77]) peab liikmesriik, mis toetub turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõtte järgimisele, tegema kahtluse korral ühemõtteliselt ning objektiivsete ja kontrollitavate tõendite põhjal kindlaks, et rakendatud meede on omistatav osanikuna tegutsevale riigile, st et riik tegutses turutingimustel. Seejuures võib tal olla vaja esitada tõendeid, mis näitavad, et otsus põhines majanduslikel hinnangutel, mis on võrreldavad nendega, mida oleks sellises olukorras asjaomase liikmesriigi oludega võimalikult sarnastes oludes enne investeeringut selle tulevase kasumlikkuse kindlaksmääramiseks teinud ratsionaalne eraõiguslik investor. Eraõigusliku investori põhimõtte kohaldamisel on ainsad asjakohased tõendid kättesaadav teave ning prognoositav areng, mis olid olemas sel ajal, mil investeerimisotsus tehti. Nii on see eriti juhul, kui sarnaselt praeguse juhtumiga soovib komisjon teha kindlaks, kas investeerimisega seoses anti riigiabi, millest ei teatatud, ja mille liikmesriik on ajal, kui komisjon asja uurib, juba teinud.

(94) Turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõtte järgimise kohta hinnangu tegemisel peab komisjon korraldama ka üldise hindamise, võttes lisaks liikmesriigi esitatud tõenditele arvesse kõiki muid asjakohaseid tõendeid, mis võimaldavad tal määrata kindlaks, kas liikmesriik võttis kõnealuse meetme osanikuna, st turumajanduse tingimustes tegutseva investorina, või avalik-õigusliku asutusena. Seejuures on eriti olulised asjaomase meetme liik ja sisu, nagu ka selle kontekst, taotletav eesmärk ja eeskirjad, mida meetme suhtes kohaldatakse ([78]).

V.1.1.2. Eelise olemasolu esimese meetme puhul

(95) Algatamisotsuse põhjendustes 95 ja 96 väljendas komisjon kahtlust, kas esimene meede vastab turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttele. Algatamisotsuses sätestas komisjon, et parameeter, mis tuleb kindlaks teha, on äriplaani kohaselt eeldatav investeeringu kasumlikkus. Tõepoolest, väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ([79]) oli emaettevõtjal SACE sarnaselt võrreldavas olukorras turumajanduse tingimustes tegutseva investoriga võimalus kapitali mitte eraldada ja kasutada seda oma muuks tegevuseks või tagastada dividendidena riigile.

(96) On märkimisväärne, et SACE kasutas perioodil alates kuupäevast, mil asjakohased riskid muutusid automaatselt turukõlblikeks (1. mai 2004), kuni SACE BT loomiseni (27. mai 2004) turukõlblike riskide jaoks eraldi raamatupidamisarvestust (vt tabel 1 algatamisotsuse põhjenduse 19 all). Siiski ei kantud loodud eraldi kontolt ettevõtjale SACE BT üle mingeid varasid, kohustusi ega lepinguid (eraldi raamatupidamisarvestuses arvele võetud turukõlblike riskide lepingud lõppesid kas kindlustuslepingu loomuliku aegumise tõttu või kehtivate lepingute lõpetamise kaudu; kõnealused turukõlblikud riskid kaeti SACE BT raames järk-järgult uute kindlustuslepingutega ([80])). Viimase äritegevust alustati algusest.

(97) Lisaks tuleb rõhutada, et SACE BT loodi selleks, et keskenduda uutele tegevusvaldkondadele, millega SACE varem ei tegelenud. Juba 2003. aasta lõpus, enne SACE BT asutamist ja talle selleks algkapitali andmist, tellis SACE väliseksperti, et kinnitada ja täpsustada SACE kindlaks tehtud ärivõimalusi seoses turukõlblike riskide turule sisenemisega. Peamised võimalused tehti kindlaks turusegmentides, kus tol ajal ei olnud veel suured krediidikindlustusettevõtjad esindatud, st krediidikindlustuste pakkumine Itaalias omamaise krediidi ja ekspordikrediidi kindlustamiseks turukõlblike riskidega riikidesse eksportivatele Itaalia ettevõtjatele, peamiselt VKEdele.

(98) Lisaks põhines SACE BT äriplaan pigem turgude võrdlemisel ja ettevõttele uue struktuuri loomisel kui varasema tegevuse jätkamisel. Teisisõnu — see ei põhinenud olemasoleval äritegevusel (või varasema äritegevuse ümberkorraldamisel), vaid see loodi uuesti.

(99) Seetõttu ei ole SACE BT ettevõtja SACE tegevuse jätkamine, vaid see põhineb otsusel luua idufirma ja alustada majandustegevusega, millega SACE ei tegelenud, ja arendada seda.

([77]) Vt 5. juuni 2012. aasta otsus kohtuasjas C-124/10 P: komisjon *vs.* Électricité de France (EDF), EKL 2012, lk I-0000, punktid 82–84 ja 105.

([78]) Vt 5. juuni 2012. aasta otsus kohtuasjas C-124/10 P: komisjon *vs.* Électricité de France (EDF), EKL 2012, lk I-0000, punkt 86.

([79]) Seoses riigi sekkumise võrdlemisega alternatiivse võimalusega asjakohane äriühing sulgeda ja kuludega, mida tuleb viimse variandi puhul arvesse võtta, vt 28. veebruari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-334/99: Gröditzer (EKL 2003, lk I-1139, punktid 133–141) ja 14. septembri 1994. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-278/92, C-279/92 ja C-280/92: Hispaania Kuningriik *vs.* Euroopa Ühenduste Komisjon (EKL 1994, lk I-4103, punktid 21–22).

([80]) Vt 22. lisa punkt 41 — SACE finantsaruanded 31. detsembri 2004. aasta seisuga, mille Itaalia esitas 12. veebruaril 2008: „Detta „gestione" si è conclusa nel corso dell'anno, sia in seguito alla naturale scadenza dei contratti assicurativi che prevedevano la copertura dei rischi di mercato, sia mediante disdetta dei contratti in essere. I rischi in argomento sono stati progressivamente assunti con nuovi contratti dalla società partecipata SACE BT S.pA., costituita in data 27 maggio 2004."

(100) Seetõttu võib järeldada, et faktilised asjaolud, mille Itaalia ja SACE on ametliku uurimismenetluse raames esitanud, võimaldavad komisjonil järeldada, et SACE BT loodi idufirmana ja see ei olnud pelgalt juba ettevõtja SACE tegevusalasse kuuluva tegevuse jätkamine.

(101) Komisjon leiab, et idufirma äriplaan peaks koosnema hoolikast analüüsist, mis hõlmab ärivõimalusi turul, millel idufirma kavatseb tegutsema hakata, ja tõenäoliselt teenitavat tulu, tõestades, et eeldatud kasumlikkus on piisav, et alginvesteering end ära tasuks.

(102) Teataval määral võib siiski esineda ebakindlust ja seega kohandamisruumi ja toimingute ulatuse ja finantsprognooside täpsustamist. Nii võib see olla eriti ettevõtja tegevuse algusaastatel. Määratluse järgi ei ole idufirmadel finantstulemuste ajalugu, mille alusel hindamist teha. Seetõttu peab investor töötama välja protsessi ettevõtja hindamiseks võrreldavate äriühingute (võrdlemine) ja finantsprognooside alusel. Kuna noortel äriühingutel võib kasumlikkusesse jõudmine aega võtta, on idufirmade hindamisel kõige olulisem keskenduda tegevusele, mis võimaldab tulevikus piisavat kasumit teenida.

(103) On piisavalt faktilisi asjaolusid, mis tõendavad, et enne SACE BT loomise ja talle algkapitali eraldamise otsust analüüsis SACE turgu, millel SACE BT tegutsema hakkaks. Algsed arutelud ja äriplaani esialgsed elemendid SACE tegevuse arendamiseks aastatel 2004–2006 esitati SACE ([81]) juhatuse 21. novembril ja 3. detsembril 2003 toimunud koosolekutel ([82]). 2003. aasta 21. novembril toimunud koosolekul arutas SACE juhatus välisnõustaja ja SACE koostatud uuringu alusel uusi arengusuundi ja võimalust tegutseda OECD riikides lühiajalise krediidikindlustuse valdkonnas. Juhatus järeldas, et turukõlblike riskide jaoks määratakse ressursid, investeeringud ja eesmärgid kindlaks teostatavusuuringu (*studio di fattibilità*) ([83]) alusel.

(104) Sellest tulenevalt telliti mainekalt välisnõustajalt äriplaan. Nõustaja ülesanded olid muu hulgas võimaluste kindlakstegemine eelkõige seoses lühiajaliste riskidega OECD riikides (kus SACE hindas turu suuruseks 2,5–5 miljardit eurot ([84])) ning uue ettevõtja tegevustingimuste sätestamine.

(105) 17. detsembri 2003. aasta hankekutses oli selgelt märgitud, et idufirma ei saa toetuda riigi abile ei otse (finantsabi) ega kaudselt (kasutada turukõlbmatutele riskidele eraldatud vahendeid) ([85]).

(106) 18. mail 2004 koostatud esialgne äriplaan sisaldas võrdlemist ([86]) turutavadega (peamiselt suurte turusoalistega) eeldatava hinnakujunduse, nõuete kulude ja muude kulumäärade ja üksikasjade suhtes seoses sellega, kuidas luua ja juhtida ettevõtet kooskõlas turutavadega. See võis olla kindel alus idufirma jaoks oma tegevuse vastavusse viimiseks turutavadega.

(107) Eespool öeldut silmas pidades järeldab komisjon, et SACE järgitud protsess ja sammud enne ettevõtjasse SACE BT algkapitali investeerimise otsuse tegemist olid võrreldavad samades tingimustes rakendatavate turutavadega. Eelkõige nõudis SACE enne investeerimisotsust välisnõustajalt teostatavusuuringut ja hindas enne investeeringu tegemist hoolikalt ja tegi kindlaks olulisi turuvõimalusi kasvuks krediidikindlustuse turul Itaalias ja laienemisel Kesk- ja Ida-Euroopa turgudele või muudele krediidikindlustusega seotud teenustele.

(108) Mis puutub esialgses äriplaanis sisalduvate finantsprognooside piiratud ajaperioodi (st üksnes neli aastat, 2005–2008) ja saavutatavasse piiratud kasumlikkusesse selle perioodi lõpuks, täheldab komisjon, et see oli tingitud asjaolust, et teatavad põhielemendid vajasid veel täpsustamist ja seega sisaldas plaan vaid üksnes osa kavandatud tegevuse finantsprognoose (esimene sammas, vt põhjendus 48).

([81]) Tol ajal väliskaubanduse kindlustusteenuste instituut SACE (*Instituto per i Servizi Assicurativi del Commercio Estero — SACE*).
([82]) Vt SACE — vastus teabepäringule, 10. ja 11. lisa, esitatud 5. märtsil 2012.
([83]) Vt 10. lisa — Väliskaubanduse kindlustusteenuste instituudi SACE juhatuse koosoleku protokoll, 21. november 2003 (*Verbale della riunione del Consiglio di Amministrazione dell'Instituto per i Servizi Assicurativi del Commercio Estero, 21 novembre 2003*), lk 5–7, mille Itaalia esitas 5. märtsil 2012.
([84]) Vt 10. lisa — ettekanne juhatusele: potentsiaalse turu hindamine SACE võimalikuks arenduseks, 21. november 2003. (*Presentazione al Consiglio di Amministrazione: Valutare il mercato potenziale di SACE per definirne gli spazi di crescita possibili, 21 novembre 2003*), lk 43, esitatud Itaalia poolt 5. märtsil 2012.
([85]) Vt SACE — vastus teabepäringule, 1. lisa, 15. september 2011, lk 7.
([86]) Hindamine või kontrollimine võrdlusalusega võrdluse teel (standardne alus, millega asju saab võrrelda või mille suhtes hinnata).

(109) Selle põhjal märgib komisjon, et kohandatud äriplaanis, mille SACE juhatus võttis ametlikult vastu vaid üks kuu pärast SACE BT tegevuse algust, muudeti mõningaid esialgseid eeldusi, pikendati finantsprognoose ühe aasta võrra kuni 2009. aastani ja esitati hinnangud nõutud kapitali ja sellelt saadava tulu kohta eraldi endogeenselt välja töötatud krediidikindlustuse tegevusvaldkonna (esimene sammas) kohta, mille jaoks vajalik kapital seoses prognoositud kindlustusmaksetega oli hinnanguliselt 40,3 miljonit eurot. Prognoositud tulu sellelt kapitalilt oli 2009. aastaks 4,8 miljonit eurot ja eeldatud keskmine omakapitali investeeringute tulusus 12,1 %. Juhatusele esitatud lisamärkuses selgitati täpselt äritegevuse laiendamist garantiide turule ja arengut seoses muude välise kasvu võimalustega sektorisse, kus oleks võimalik tekitada sünergiat SACE BT krediidikindlustustegevusega, et viia ettevõtjasse SACE BT investeeritud kogu kapitalilt saadav tulu kooskõlla turu võrdlusalustega. Dokumendis on kirjas, et analüüsi tuleb veel täpsustada seoses äriplaani ümbersõnastamise ettevalmistamisega regulatiivsetel eesmärkidel (eeldatavasti 2005. aasta veebruaris/märtsis).

(110) Itaalia ja SACE esitasid lisaks dokumendid, mis näitasid, et plaanil hoiti pidevalt silm peal. See näitab, et plaani tõepoolest järgiti ja juhatus kasutas seda ja ajakohastas seda korrapäraselt uue teabega. See tava tundub olevat võrreldav sellega, mida võiks eeldada idufirma puhul, kui tulevase kasumlikkuse hindamine on ebakindel ja seda on vaja kohandada pärast idufirma tegevuse algust.

(111) Äritegevuse teiste sammaste, st SACE BT tegevuse laiendamise kohta omandamiste kaudu (edaspidi „välise kasvu strateegia") täheldab komisjon, et ettevõtja tegi maineka välisnõustaja abil varakult kindlaks (vt põhjendus 113) turuvõimalused teistes turusegmentides, mis võimaldavad olulist sünergiat põhitegevuseks oleva krediidikindlustusega (sealhulgas omandamise potentsiaalsed sihtmärgid). Arvestades turu kontsentreeritust Lääne-Euroopas, uuris SACE võimalusi laieneda Kesk- ja Ida-Euroopa turgudele, kus tol ajal olid kolm suurt krediidikindlustusettevõtjat oluliselt nõrgemalt esindatud kui Lääne-Euroopas.

(112) Komisjon täheldab, et kuigi SACE BT sai rohkem kapitali, kui oli vaja krediidikindlustustegevuse orgaaniliseks kasvuks (esimene sammas), on Itaalia ja SACE esitanud dokumendid, mis näitavad, et SACE oli kaalunud ja analüüsinud SACE BT laienemist riigi ja rahvusvahelisel tasandil (vastavalt teine ja kolmas sammas) juba enne SACE BT asutamist 27. mail 2004.

(113) Nimelt käsitleti teist ja kolmandat sammast 17. detsembri 2003. aasta kirjas (vt põhjendused 52 ja 53), kus välisnõustajal lisaks sellele, et tal paluti uurida SACE loomulikku kasvu, paluti analüüsida koostööd teiste üksustega, kas Itaalia või välisriigi omadega (näiteks koostöö ühe suurima turuosalisega, koostöö suuruselt teise turuosalisega (st CESCE Hispaanias ja OND Belgias) ja koostöö Itaalia turuosalisega, kes tegutseb muus turusegmendis või muus finantssektoris). Lisaks oli 2004. aasta märtsis välisnõustaja juba esitanud täiendavad analüüsid Itaalia äriteabe turu, Itaalia võlgade sissenõudmise turu ja selle peamiste osalejate kohta Kesk- ja Ida-Euroopa krediidikindlustusturul (äriplaani lisad). Järelikult, isegi kui ajal, mil esimene meede võeti, ei olnud tehtud täpseid finantsprognoose seoses kasumlikkusega, mis on eeldatav laienemisel Itaalias muudele teenustele ja omandamiste kaudu muudele geograafilistele turgudele, oli SACE seega juba lasknud mainekal välisnõustajal teha analüüsi, et toetada selliste võimalike sihtmärkide kindlakstegemist tulevikus.

(114) Komisjon tunnistab, et väiksemate osalejate veelgi suurem konsolideerimine turul on tõenäoliselt eeldatav, samuti krediidikindlustusandjate võimalik erastamine Kesk- ja Ida-Euroopas. Ta mõistab ka SACE raskusi hinnata kordavast protsessist hoolimata täpselt rahalise kapitali summat, mis kulub sellistele tulevastele omandamistele, ja tulu, mida sellised ettevõtjad teenivad, enne kui võimaliku sihtmärgi omanik nõustub müüma ja arvutatakse sellistelt võimalikelt omandatavatelt ettevõtjatelt saadav tulu.

(115) Võttes arvesse SACE kaalutlusi enne investeeringut, samuti mainekalt välisnõustajalt tellitud üksikasjalikku analüüsi, milles tehti esialgselt kindlaks võimalikud sihtmärgid, võib komisjon nõustuda Itaalia ja SACE väitega, et SACE kaalus omandamiskavasid ettevõtjasse SACE BT kapitali investeerimisel, ilma et tal oleks olnud võimalik hinnata kasumlikkust või eeldatavat sünergiat ilma juurdepääsuta selliste võimalike sihtmärkide siseandmetele ja teadmata müügihinda.

(116) Arvestades ulatuslikku omandamisstrateegiat, mis on ühine sektorile ja mida eeldab SACE, võib komisjon nõustuda ka Itaalia ja SACE väitega, et tulevasteks omandamisteks kasutatava kapitali saab võrdsustada investeeringuga

omakapitali. Omakapitali puhul saab tõepoolest määrata üksnes eeldatava tulumäära kooskõlas turu võrdlusalustega (käesoleval juhul võetakse aluseks hinnanguline tulumäär kolme suurima krediidikindlustusandja puhul, kes on oluliselt laienenud omandamiste kaudu), samas kui täpsem hindamine tehakse enne igat investeeringut, kui selline võimalus avaneb. Enne kogu kapitali investeerimist võib esineda ka mõningaid viivitusi.

(117) Omandamiste kasumlikkuse kohta täheldab komisjon, et enne omandamisi küsiti pidevalt nõu välisnõustajalt. Assedile puhul oli pakutud hind väiksem (esimene omandamine, mille käigus omandati 70 % Assedile aktsiatest) või võrdne hinnapiiriga (kui võtta aluseks Assedile 100 %-line omandamine), mille pakkus välja välisnõustaja ([87]). 2007. aastal ettevõtjaga SA Ducroire tehtud investeeringu puhul ettevõtjasse KUP oli aga hind nõustaja (Rothchild) hinnangust 5 % kõrgem. Siiski müüs SACE BT selle investeeringu suhteliselt kiiresti pärast mõistmist, et ettevõtja KUP kasumlikkust ei õnnestu taastada ([88]). SACE BT müüs oma osaluse ettevõtjas KUP kahjumiga ettevõtjale SA Ducroire 25. veebruaril 2009, et minimeerida edasisi kahjusid ([89]).

(118) Komisjon märgib lisaks, et SACE kui pikaajalise ekspordikrediidikindlustuse valdkonnas tegutsev ettevõtja tunneb teataval määral krediidikindlustuse riski turgu. Seega ei investeerinud ta valdkonnast midagi teadmata.

(119) Kokkuvõttes märgib komisjon, et äriplaan koostati eelnevalt ja maineka välisnõustaja abiga ning selles uuriti uusi turuvõimalusi ning see esitati ettevõtjale SACE enne SACE BT loomist. Lisaks oli investeering selgelt suunatud idufirmale ja see tugines kavale, mis põhines turutavade üksikasjalikul võrdlusel, eelkõige kulude ja hinnakujunduse osas, ning milles tehti piisavalt täpselt kindlaks kasvu ja arengu ärivõimalused. Väidet toetab lisaks see, et emaettevõtja on tähelepanelikult jälginud idufirma toimimist ja esimestel aastatel on tehtud õigeaegseid kohandusi.

(120) Arvestades eespool loetletud tingimusi ja eelkõige kasumlikkuse taset, mida võib eeldada SACE BT äritegevuse teisest ja kolmandast sambast, mida uuriti omal ajal üksikasjalikult, võib järeldada, et ootus teenida algse kapitaliinvesteeringu, st esimese meetme pealt piisavat tulu, oli realistlik ja kooskõlas turutavadega.

(121) Seetõttu saab järeldada, et SACE nõudis ettevõtjasse SACE BT raha süstimisel oma investeeringu pealt piisavat tulu (nagu on märgitud juhatuse koosoleku protokollis ja märkustes) ja tal oli mõistlik alus seda eeldada.

(122) Kokkuvõttes leitakse, et esimene meede ei andnud ettevõtjale SACE BT eelist. Seega ei ole see riigiabi ja muid riigiabina kvalifitseerumise kriteeriume ei ole vaja hinnata.

V.1.1.3. Eelise olemasolu teise meetme puhul

(123) Algatamisotsuse põhjenduses 100 seadis komisjon kahtluse alla selle, kas turuosaliste ja emaettevõtja SACE edasikindlustustegevus toimus võrreldavatel tingimustel. Kaudselt riigi pakutav edasikindlustus (st riikliku ekspordikrediidikindlustuse andja SACE kaudu) tundub tekitavat kunstlikku mahu loomist, mis ei oleks kättesaadav eraõguslikul turul. Lisaks ei välistanud komisjon algatamisotsuse põhjenduses 103 seda, et teine meede andis ettevõtjale SACE BT eelise.

(124) Itaalia ja SACE ei esitanud uusi faktilisi asjaolusid, mis oleksid muutnud algatamisotsuses esitatud esialgset hinnangut.

([87]) Koguhind, mis Assedile 100 %-lise omandamise eest maksti, oli 41,8 miljonit eurot ning nõustaja pakkus hinnavahemikuks 41,2–44,7 miljonit eurot (vt SACE S.p.A. märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastuseks algatamisotsusele, lk 20 ja 11. lisa). Assedile algse, 70 %-lise omandamise korral oli hind hinnavahemikust isegi madalam: 27 miljonit eurot 70 % eest ja 38,5 miljonit eurot terve ettevõtja eest. Assedile ülejäänud 30 % omandamise hind 6. märtsil 2008 määrati Assedile ümberhindamise alusel, nagu oli ette nähtud osanike kokkuleppes 70 % ostmise kuupäeval (30. september 2005). Hind vastas ligikaudu 41,8 miljonile eurole 100 % eest ning seega maksis SACE BT 2008. aastal ülejäänud osa eest 14,8 miljonit eurot (vt SACE — vastus teabepäringule, 15. september 2011, lk 10–11).

([88]) SACE BT 2008. aasta aruande kohaselt (vt lk 22–23) mõeldi ülemaailmse kriisi tõttu rahvusvahelise laienemise strateegia osas ümber ja suuremat rõhku hakati pöörama omamaisele turule. Kuna ettevõtja KUP finantstulemused olid oodatust halvemad ja arvestades majanduslikku olukorda Ida-Euroopas, leidis juhatus, et investeeritud summasid tagasi ei teenita.

([89]) SACE BT kahjum, võrreldes omandamisväärtusega, mis oli 13,3 miljonit eurot, oli 2,2 miljonit eurot. 2009. aasta lõpus deklareeris Ducroire oma ettevõtja KUP 66 % aktsiate väärtuse vähenemise (mille eest ta maksis 13,3 miljonit eurot 33 % eest ja veel 11,1 miljonit eurot ettevõtjale SACE BT = 24,4 miljonit eurot), vt SACE märkused, 5. mai 2011, lk 22, ja ettevõtja Ducroire 2009. aasta aruanne, lk 28.

(125) Ekspordikrediiti käsitleva teatise punkti 4.2 kohaselt pidid liikmesriigid lõpetama teatavat liiki riigiabi ühe aasta jooksul alates nimetatud teatise avaldamisest, sealhulgas riigipoolse edasikindlustamise kas otse või avalik-õigusliku või riigi toetust saava ekspordikrediidikindlustuse andja kaudu soodsamatel tingimustel kui on kättesaadavad eraõiguslikul edasikindlustuse turul, mis tingib edasikindlustuskaitse hindade allalöömise või sellise mahu kunstliku tekitamise, mis eraõiguslikul turul ei ole võimalik (punkti 4.2 alapunkt f). Punktis 4.2 sätestatakse lisaks, et vaheperioodi jooksul on lubatud kohaldada olemasolevat täiendavat edasikindlustuskorda, eeldusel et riigipoolne edasikindlustamine moodustab väikese osa kindlustusandja edasikindlustuse üldpaketist ning et riigipoolset turukõlblike riskide edasikindlustust võivad saada kõik krediidikindlustusandjad, kes suudavad järgida üldisi abikõlblikkuse kriteeriume. On väga selge, et käesoleval juhul ei ole viimased sätted täidetud, kuna riigile kuulus suurem osa edasikindlustamisest. Lisaks ei olnud kava avatud kõikidele krediidikindlustusandjatele.

(126) Eelise olemasolu hindamisel tõestab komisjon esiteks, et meede poleks olnud kättesaadav ülejäänud turult. Teiseks tõestatakse, et SACE ei tegutsenud eraõigusliku edasikindlustusandjana. Kolmandaks tõestatakse, et isegi kui võtta arvesse asjaolu, et SACE oli SACE BT emaettevõtja, ei võimalda see järeldada, et SACE toimis nii, nagu oleks sellises olukorras toiminud eraõiguslik ettevõtja. Neljandaks tõestab komisjon, et SACE antud edasikindlustus annab ettevõtjale SACE BT eelise.

(127) Komisjon märgib, et 2009. aasta edasikindlustuslepingute pikendamiseks 30. jaanuaril 2009 õnnestus ettevõtjal SACE BT hankida 25,85 % edasikindlustuskaitsest kahju ülemmäära edasikindlustusena 2009. aasta turukõlbliku krediidiriski turult ([90]). Pöörduti mitme turuosalise poole ja mitu keeldusid edasikindlustuse andmisest ülejäänud osale, hoolimata selle väidetavast kasumlikkusest (16 osalejat otsustasid mitte osaleda). Sellest tulenevalt otsustas SACE BT „pärast mitmeid katseid jõuda turuosalistega kokkuleppele" ([91]) taotleda ülejäänud osa kahju ülemmäära edasikindlustusest ettevõtjalt SACE. SACE andis 74,15 % kahju ülemmäära edasikindlustusest 5. juunil 2009. aastal samadel prioriteetsuse, mahu ja kindlustusmakse tingimustel kui eraõiguslikud edasikindlustusandjad. Seega on selge, et SACE antud kahju ülemmäära edasikindlustus 74,15 % ulatuses ei oleks olnud saadav ülejäänud turult ([92]).

(128) Selgitamaks välja, kas selline meede annab eelise, tuleb teha kindlaks ka see, et kõnealuse meetme võtmisel ei tegutsenud SACE nii, nagu oleks sarnases olukorras toiminud eraõiguslik kindlustusandja. Komisjon märgib, et Itaalia ja SACE ise tunnistasid, et ülemaailmne finantskriis mõjutas oluliselt maailma edasikindlustusturgu ja raskendas 2009. aastal edasikindlustamise tingimusi. Selle tulemusena on mitu eraõiguslikku edasikindlustusandjat oluliselt vähendanud oma krediidikindlustuse mahtu, tõmmates selles valdkonnas tegevust kokku ja keskendudes kasumlikumatele valdkondadele, ning see avaldas mõju krediidikindlustuse ja edasikindlustuse kättesaadavusele turul. Teine põhjus, miks ettevõtjal SACE BT ei õnnestunud leida edasikindlustust turult, oli raske finantsolukord ja asjaolu, et mitmed eraõiguslikud edasikindlustusandjad, kes SACE BT edasikindlustamise pikendamist käsitlevates aruteludes osalesid, olid mures ettevõtja olukorra pärast. SACE BT oli 2008. aastal deklareerinud märkimisväärse kahjumi (ligikaudu 29,5 miljonit eurot). Selline nõrk seis tähendab, et edasikindlustuse risk oli suurem ([93]). Edasikindlustamises osalenud edasikindlustusandjate käitumine tõestab, et eraõiguslikud edasikindlustusandjad oleksid oluliselt suurema tasu puudumise korral osalenud sellises riskantses edasikindlustamises vaid piiratud määral. Nad poleks kunagi olnud nõus katma nii suurt osa, nagu on 74 %, samadel tingimustel, mida edasikindlustusandjad nõudsid palju väiksema edasikindlustuse osa eest. Ratsionaalne investor oleks küsinud tasu, milles oleks arvestatud võetavat suuremat riski ([94]). Seega oleks pidanud SACE nõutud tasu olema õigupoolest suurem kui tasu, mida nõudsid viis eraõiguslikku edasikindlustusandjat palju väiksema edasikindlustuse osa eest ([95]). Seetõttu arvutab komisjon teise meetme puhul abisumma edasikindlustustasu, mida oleks nõudnud eraõiguslik edasikindlustusandja sellise suure edasikindlustuse osa eest, ja ettevõtjalt SACE BT nõutud tasu vahena. Komisjoni tava kohaselt ([96]) leiab komisjon, et nii suure edasikindlustuse osa ja riski eest oleks pidanud tasu olema vähemalt

([90]) Vastavalt Itaalia 8. aprilli 2010. aasta teabeesitusele (lk 5, punkt 2) hõlmab see üksnes turukõlblikke riske.
([91]) Vt 14. lisa — ISVAP: ettevõtjas SACE BT teostatud kontrolli tulemuste protokoll, 11. oktoober 2010 (*Verbale degli accertamenti ispettivi effettuati presso SACE BT, 11.10.2010*), lk 56, esitatud Itaalia poolt 5. märtsil 2012.
([92]) […].
([93]) […].
([94]) Vt komisjoni 23. novembri 2011. aasta otsus K(2011) 7756 (lõplik), juhtumi SA.27386 (C 28/2010) kohta — Lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse skeem — Portugal, põhjendus 93 (veel avaldamata).
([95]) Vt komisjoni 23. novembri 2011. aasta otsus K(2011) 7756 (lõplik), juhtumi SA.27386 (C 28/2010) kohta — Lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse skeem — Portugal, põhjendus 68 (veel avaldamata).
([96]) Seoses juhtumiga, mis käsitles Portugali lühiajalise ekspordikrediidikindluste skeemi (komisjoni 23. novembri 2011. aasta otsus K(2011) 7756 (lõplik), juhtumi SA.27386 (C 28/2010) kohta, põhjendus 93 (veel avaldamata)), töötas komisjon välja meetodi tagasinõutava summa arvutamiseks (selgitatud selle otsuse lisas), tuginedes mõistlikele eeldustele ja üldistele turutavadele. Selle meetodi kohaselt võrdub riigi antud kindlustuskaitse teoreetiline turuhind 110 %-ga hinnast (kindlustusmakse määrana), mida nõuab eraõiguslik kindlustusandja igalt üksikkliendilt.

10 % suurem kui tasu, mida eraõiguslikud edasikindlustusandjad nõudsid väiksema edasikindlustuse osa ja riski eest. Kuna SACE BT maksis ettevõtjale SACE 1,56 miljonit eurot, on abi summa 156 000 eurot. Lisaks märgib komisjon, et edasikindlustusest nii suure osa eraldamine ühele ettevõtjale ei pruukinud olla kooskõlas ettevõtja üldiste edasikindlustamispõhimõtetega, st sellega, et „osalevate edasikindlustusandjate arv peab olema selline, mis tagab riski asjakohase jaotamise" ([97]). Eespool kirjeldatud põhjustel järeldab komisjon, et SACE ei tegutsenud eraõigusliku edasikindlustusandjana.

(129) Seoses küsimusega, kas emaettevõtja oleks katnud nii suure osa edasikindlustusest olukorras, kus tütarettevõtjal poleks õnnestunud leida turult väljapakutud hinnaga piisavalt edasikindlustusandjaid, tuleb märkida, et selline edasikindlustusleping suurendab emaettevõtja avatust tütarettevõtja tegevusele. Käesoleval juhul oli SACE 2009. aastal olukorras, kus ta vajas suurt rekapitaliseerimist ja edasikindlustust. Sellise meetme võtmise otsust tuleks seega analüüsida paralleelselt kolmanda ja neljanda meetme võtmisega. Tõepoolest, teist, kolmandat ja neljandat meedet tütarettevõtja SACE BT ([98]) toetuseks kaalus SACE juhatus juba 26. mail 2009 ([99]). Nagu järeldatakse nende meetmete hinnangus, ei oleks eraõiguslik investor rekapitaliseerimist teoks teinud, vaid oleks lasknud ettevõtjal pankrotti minna. Seetõttu tuleb järeldada, et eraõiguslik emaettevõtja poleks võtnud teist meedet, mis suurendab veelgi emaettevõtja avatust tütarettevõtja riskidele.

(130) Seoses küsimusega, kas edasikindlustus andis ettevõtjale SACE BT eelise, on SACE tunnistanud (vt põhjendus 70), et meede võimaldas ettevõtjal SACE BT suurendada pakutavate krediidikindlustuste mahtu ja seega võimaldas see sõlmida rohkem lepinguid, kui tal oleks olnud muidu võimalik. Teise võimalusena oleks SACE BT pidanud ilma selle meetmeta toetama neid riske oma bilansil/asetama oma kapitali suuremasse riski või suurendama edasikindlustuse saamiseks tasu vähemalt 10 % (vt põhjendus 128). Seetõttu võimaldas meede ettevõtjal SACE BT saada edasikindlustus madalama hinnaga ning see omakorda võimaldas tal sõlmida rohkem kindlustuslepinguid, kui tal oleks olnud võimalik sõlmida ilma SACE edasikindlustuseta, või kanda ise vähem riske.

(131) Komisjon järeldab, et teine meede andis ettevõtjale SACE BT eelise, mis võrdus erinevusega SACE BT makstud tegeliku tasu ja vähemalt 10 % suurema tasu vahel, mida oleks nõudnud eraõiguslik edasikindlustusandja, võttes arvesse võetavat suuremat riski.

V.1.1.4. Eelise olemasolu kolmanda ja neljanda meetme puhul

(132) Algatamisotsuse põhjenduses 107 seadis komisjon kahtluse alla võimaluse, et eraõiguslik ettevõtja oleks investeerinud sama summa, mida praegu ettevõtjaga SACE BT seoses hinnatakse. Nagu tunnistasid Itaalia ametiasutused, katavad kolmas ja neljas meede kapitalivajadused, mida SACE BT vajas toimetulekuks finantskriisi mõjudega ([100]). SACE BT juhatuse 31. märtsi 2009. aasta aruteludokumendis (*materiale per discussione*) on sätestatud, et SACE BT „vajab rekapitaliseerimist kuni 70 miljoni euro ulatuses, et tal oleks 2009. aasta lõpus olemas piisavad vahendid reservide katmiseks" ([101]). Samas dokumendis on kirjas, et juba 2009. aasta esimese poolaasta lõpus ei piisanud varadest reservide katmiseks, st 2009. aasta juuni lõpus oli vaja 23 miljonit eurot ja 2009. aasta lõpus 68 miljonit eurot. Algatamisotsuses märgitakse, et tundub, nagu poleks SACE BT suutnud katta 2008. aasta lõpus deklareeritud kahjumit ja et tema varadest ei piisanud tol ajal reservide katmiseks. Tundub, et SACE BT poleks suutnud hankida talle eraldatud kapitali turult, kuna tema eeldatud kasumlikkus polnud piisav. Puuduvad tõendid selle kohta, et ettevõtja SACE BT väärtus tol ajal oleks olnud positiivne.

(133) Algatamisotsuse põhjenduses 108 kutsus komisjon Itaaliat üles esitama märkusi selle kohta, kas kolmas meede oli vajalik selleks, et SACE BT saaks tegevust jätkata, ning kui see nii oli, siis millised oleksid olnud SACE hinnangulised kulud, kui ta oleks SACE BT müünud või likvideerinud. Komisjon märkis, et emaettevõtja oleks tütarettevõtja rekapitaliseerinud, kuid üksnes juhul, kui esinenud oleks mõistlik tõenäosus, et abistatud ettevõtja hakkab taas kasumit teenima ([102]).Turumajanduse tingimustes tegutsev investor ei oleks eraldanud ettevõtjale SACE BT lisakapitali, kui majanduslikus mõttes oleks see olnud kulukam kui asjaomaste varade likvideerimine (nt asjakohase investeeringu müümisel).

([97]) […].
([98]) Vt 1. lisa — SACE juhatuse koosoleku protokoll, 26. mai 2009 (*Verbale della riunione del CdA di SACE S.p.A., 26 maggio 2009*), lk 4, esitatud Itaalia poolt 5. märtsil 2012.
([99]) Tol ajal oli emaettevõtja SACE juba teadlik olulisest kahjumist, mis ettevõtjal SACE BT oli 2009. aasta esimeses kvartalis tekkinud.
([100]) Vt Itaalia esitatud kiri, 8. juuni 2010, lk 2.
([101]) Vt Itaalia esitatud kiri, 8. juuni 2010, 7. lisa, lk 29.
([102]) Vt Esimese Astme Kohtu otsus kohtuasjades T-129/95, T-2/96 ja T-97/96: Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH ja Lech-Stahlwerke GmbH *vs.* komisjon, EKL 1999, lkII-17, punkt 116.

(134) Algatamisotsuse põhjendustes 111 ja 117 seadis komisjon kahtluse alla kolmanda ja neljanda meetme vastavuse turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttele. Komisjon märkis lisaks, et need kaks meedet tundusid andvat ettevõtjale SACE BT eelise.

(135) Algatamisotsuses (põhjendus 109) märgitakse, et kõige olulisem on investeeringu ajal kättesaadav plaan. Plaan on kõige olulisem, kuna eraõiguslik investor annab ettevõtjale, kellel on kasumipuudujääk, uut kapitali üksnes siis, kui ta eeldab, et ettevõtja taastab piisava kasumlikkuse. Muidu läheks investeeritud kapital üksnes ettevõtja võla tasumiseks, tagamata seda, et tulevikus hakatakse uuesti kasumit teenima ([103]). Ilma kindla ümberkorraldamiskavata ratsionaalne eraõiguslik investor ei investeeriks ([104]).

(136) Komisjon märkis, et ajavahemiku 2010–2011 äriplaanis nägi SACE BT ette peamiselt meetmeid turuosa suurendamiseks ja tegevuse laiendamiseks, mitte aga meetmeid kasumlikkuse taastamiseks, nagu kulude vähendamine ja ärimudeli ümberkorraldamine.SACE BT lootis suurendada oma turuosa krediidikindlustuse ja garantiide valdkonnas 2011. aastal 15 % ja saada krediidikindlustuse valdkonnas 2011. aastaks suuruselt teiseks turuosaliseks. 2009. aastaks prognoosis SACE BT, et jääb krediidikindlustuse ja garantiide valdkonnas kolmandaks või neljandaks. Ettevõtja SACE BT turustusvõrgu kohta on plaanis muu hulgas ette nähtud edasiste omandamisvõimaluste hindamine.Lisaks toetutakse äriplaanis muu hulgas pigem välistele teguritele, nagu majanduse ja turuolukorra paranemine ja edasikindlustusturu järkjärguline avanemine alates 2011. aastast, kui sisemistele muutustele.

(137) Itaalia ja SACE ametliku uurimismenetluse käigus esitatud elemendid ei ole muutnud komisjoni esialgset hinnangut, mis on sätestatud algatamisotsuses.

(138) Komisjoni seisukoht seoses kolmanda ja neljanda meetme kvalifitseerumisega kapitali suurendamisena (*aumenti di capitale*) ei ole muutunud. Kuigi Itaalia väidete kohaselt ei suurendanud tehing aktsiakapitali (*capitale sociale*), märgib komisjon, et see mõjutas positiivselt osanike omakapitali (*patrimonio netto*), mis on laiem kategooria kui aktsiakapital (*capitale sociale*), kuna see kanti üle emaettevõtjalt SACE ettevõtja SACE BT kapitaliks ([105]).

(139) Ettevõtja SACE sõnade kohaselt tehti ettevõtja SACE BT rekapitaliseerimise otsus eeldusel, et kasumlikkus taastatakse 2011. aastaks.

(140) Komisjon tuletab siiski meelde, et kolmanda meetme võtmisel ei loobunud SACE ajakohastatud finantsprognoosidest või äriplaanist, milles võeti arvesse kapitalisüsti ja viimaseid finantsandmeid. Seetõttu ei olnud ettevõtjal SACE alust eeldada, et SACE BT taastab kasumlikkuse.

(141) Peamine dokument, millega SACE neljanda meetme võtmisel arvestas, oli ajavahemiku 2010–2011 äriplaan. Komisjon märgib, et äriplaan oli väga lühike dokument, milles kirjeldati üksnes turu halba väljavaadet ja milles konkreetselt SACE BT kohta märgiti vaid paar peamist finantssuhet ja arvu 2010. ja 2011. aasta kohta.Eelkõige sisaldas äriplaan andmeid, mis näitasid, et turuolukord halveneb (kahjumi suhe järjest halvenes, suurenedes 2008. aastal 2007. aastaga võrreldes 71,4 %) ja kahjum moodustas ligikaudu poole sektori käibest. Sellises kontekstis prognoositi plaanis SACE BT krediidikindlustuse määrade olulist paranemist, et jõuda 2011. aastal nulli (vt tabel 5). Ometi ei täpsustatud selles muutusi hinnakujunduses ega seda, kuidas kulude vähendamine saavutatakse.

(142) Tuleb rõhutada, et ajavahemiku 2010–2011 äriplaan sisaldas üksnes 2011. aastaks nulli jõudmise prognoosi, kuid samas ei esitatud selles ühtegi elementi, mis oleks näidanud, et olukord pärast 2011. aastat paraneb, ega ühtegi SACE BT tulevase kasumlikkuse prognoosi pärast seda kuupäeva (õigupoolest ei olnud seal võimalust, et ettevõtja hakkab pärast 2011. aastat kasumit teenima, üldse mainitudki). Lisaks piirdus plaanis sätestatud eesmärk kahjumi teenimise peatamisega ja ettevõtja turuosa edasise laiendamisega, nägemata ette tulevast kasumit. Sellega seoses leiab komisjon, et hoolikas turumajanduse tingimustes tegutsev investor oleks nõudnud usaldusväärset hinnangut tulevase piisava kasumlikkuse taastamise kohta.

([103]) Vt komisjoni otsus 96/278/EÜ (EÜT L 104, 27.4.1996, lk 25) — Ibeeria, VII osa punkt 15.

([104]) Vt Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-305/89: Itaalia *vs.* komisjon (ALFA Romeo), EKL 1991, lk I-1601, punkt 22; komisjoni otsus 94/662/EÜ (EÜT L 258, 6.10.1994, lk 26) — Air France, VII osa punkt 21; ning komisjoni otsus 97/789/EÜ (EÜT L 322, 25.1.1997, lk 44) — Alitalia, VII osa punkt 6.

([105]) Ettevõtja SACE 2009. aasta finantsaruannete ja raamatupidamisaruannete märkuste 5.–7. lisa kohaselt suurenes kontrollitud üksuses SACE BT kapital kokku 70 miljonit eurot.

(143) SACE juhatuse koosoleku protokollidest, milles kiideti heaks kolmas ja neljas meede, ilmneb samuti, et kokku lepiti kapitaliseerimismeetmetes, et katta kahjud ja täita õiguslikud nõuded, võimaldades seeläbi ettevõtjal tegutsemist jätkata. Nendest protokollidest ei ilmne, et kaalutud oleks ettevõtja tulevast kasumlikkust. Juhatus ei kaalunud SACE BT võimalikku likvideerimist, võrreldes likvideerimise stsenaariumit valitud tegutsemisviisiga süstida raskustes ettevõtjasse lisakapitali. Seega ei nõutud ega arvestatud hinnangut likvideerimiskulude kohta ja seega ei olnud neil alust järeldada, et kapitali eraldamine annab parema majandusliku tulemuse kui ettevõtja likvideerimine.

(144) Seetõttu järeldab komisjon, et kõnealuste meetmete vastuvõtmisel ei hinnanud SACE seda, kas lisakapitali andmine oli tema kui osaniku jaoks majanduslikult kasulikum tegevuskäik kui tütarettevõtja likvideerimine. Arvestades turuolusid ja kasumlikkuse prognooside puudumist SACE BT kohta tol ajal, poleks hoolikas turumajanduse tingimustes tegutsev investor ilma selliste kaalutlusteta investeeringut teinud. Ainuüksi sel põhjusel saab järeldada, et SACE ei toiminud hoolika turumajanduse tingimustes tegutseva eraõigusliku osalisena, ning seega tuleks kolmanda ja neljanda meetme raames tehtud kapitalisüste pidada riigiabiks.

(145) Et kõik oleks täielik, lisab komisjon ka seda, et ta ei saa toetada SACE väidet, et õiguslike kapitalinõuete täitmine oleks olnud hoolika turumajanduse tingimustes tegutseva eraõigusliku investori jaoks piisav põhjus ettevõtjasse lisakapitali süstimiseks. Nagu on sätestatud komisjoni teatises EMÜ asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamise kohta (edaspidi „turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõtet käsitlev teatis"), ([106]) on investorid tihti seadusega kohustatud eraldama lisakapitali ettevõtjatesse, mille omakapital on pideva kahjumi tõttu kahanenud alla ettemääratud taseme. Vastusena liikmesriikide väidetele, et selliseid kapitalisüste ei saa pidada abiks, kuna need on üksnes õiguslike kohustuste täitmine, sätestatakse turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõtet käsitlevas teatises, et eraõiguslikud investorid, kes sellisesse olukorda satuvad, peaksid kaaluma kõiki võimalusi, sealhulgas likvideerimist või sulgemist, ([107]) ning valima variandi, mis on majanduslikult kõige kasulikum.

(146) Käesoleval juhul leiab komisjon, et SACE oleks võinud lasta ettevõtjal SACE BT pankrotti minna, kuna see oli piiratud vastutusega äriühing. SACE poleks pidanud katma SACE BT kohustusi. Ettevõtjal SACE on õigus väita, et eraõiguslikud investorid võivad arvesse võtta muid tegureid, näiteks mainet ([108]). Euroopa Kohus otsustas ENI/Lanerossi kohtuasjas, et emaettevõtja on õigustatud katma ajutiselt sellise tütarettevõtja kahjumi, mis on ajutiselt raskustes, kuid on pärast ümberkorraldust võimeline oma kasumlikkust taastama, mitte üksnes kaudse materiaalse kasu tõttu, vaid ka muudel kaalutlustel, nt grupi avaliku maine kaitsmiseks või tegevuse ümbersuunamiseks ([109]). Siiski otsustas kohus, et kui kasumlikkuse väljavaated puuduvad isegi pikas perspektiivis, tuleks pidada mis tahes kapitalieraldisi riigiabiks ([110]). Sellest tulenevalt, ja nagu kinnitab kohtupraktika, on sellistel väidetel eraõigusliku investori põhimõtte kohaldamise seisukohast vähe tähtsust, kui kapitalisüstide ajal puudusid mis tahes prognoosid selle kohta, et SACE BT võiks hakata pärast 2011. aastat kasvõi pikas perspektiivis kasumit teenima.

(147) Lisaks ei esitanud Itaalia ja SACE midagi, mis oleks näidanud ja mõõtnud kahjulikku majanduslikku mõju, mis SACE avaliku maine väidetaval kahjustumisel oleks ettevõtjale olnud.

(148) Lisaks märgib komisjon, et SACE kindlustustegevus toimub riigi tagatise alusel. Seetõttu teavad huvitatud isikud, et riik tagab neile maksmise mis tahes kahju eest, millele neil on sellise kindlustuse alusel õigus. Seega ei näe komisjon põhjust, miks peaksid SACE kindlustatud kliendid muretsema tütarettevõtja SACE BT, mis ei kasuta riigi tagatist ja mis on piiratud vastutusega ettevõtja, likvideerimise pärast. Itaalia ja SACE ei esitanud mingit põhjendust, miks see mõjutaks SACE tegevust, mis toimub riigi tagatise alusel.

([106]) Komisjoni teatis liikmesriikidele EMÜ asutamislepingu artiklite 92 ja 93 ning direktiivi 80/723/EMÜ artikli 5 kohaldamise kohta riigi osalusega äriühingute suhtes tootmissektoris, EÜT C 307, 13.11.1993, lk 3.

([107]) Vt komisjoni teatis liikmesriikidele EMÜ asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamise kohta, punkt 36.

([108]) SACE esitas ühe väitena ka äritegevuse ümbersuunamise (Vt SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 36). Tegelikkuses aga teatas Itaalia komisjoni eripäringu peale, et ettevõtjal SACE ei ole kavas oluliselt muuta ettevõtja SACE BT äritegevust (Vt SACE — vastus teabepäringule, 15. september 2011, lk 13).

([109]) Vt otsus ENI/Lanerossi kohtuasjas, punkt 21.

([110]) Vt otsus ENI/Lanerossi kohtuasjas, punkt 22.

(149) Lisaks leiab komisjon, et kuna SACE kindlustustegevusel on riigi tagatis, ei ole see turutegevus, millega saaks tegeleda eraõiguslik investor (täpsemalt öeldes ei ole SACE kindlustustegevusele antav tagatis riigiabi, kuna sellist tegevust turul ei pakuta ja seega ei saa esineda konkurentsi kahjustamist). Komisjon leiab, et selle hindamisel, kas eraõiguslik investor oleks SACE asemel lasknud SACE BT suguse tütarettevõtja pankrotti või andnud talle uut kapitali, ei saa arvesse võtta SACE BT likvideerimise võimalikke negatiivseid mõjusid sellisele SACE teostatavale turuga mitteseotud tegevusele, kuna eraõiguslik investor ei oleks kunagi sellises olukorras, kus ta sellist tegevust teostab.

(150) Nagu märgitud, ei võrrelnud SACE ajal, mil ta kolmanda ja neljanda meetme võttis, likvideerimist valitud tegevuskäiguga süstida tütarettevõtjasse SACE BT tema raskest olukorrast hoolimata lisakapitali. Täielikkuse huvides tõestab komisjon järgmistes punktides igal juhul, et kui SACE oleks sellise võrdluse teinud, oleks ta saanud aru, et SACE BT likvideerimine oleks olnud mugavam kui sellesse ettevõtja raskustest hoolimata 70 miljoni euro ulatuses lisakapitali süstimine.

(151) Määramaks kindlaks, kas emaettevõtjal SACE oleks tütarettevõtja SACE BT osanikuna parem investeerida 70 miljoni euro ulatuses lisakapitali või SACE BT likvideerida (lõpetada selle tegevus), tuleb hinnata eeldatud rahavoogusid, kui neid on, emaettevõtjale SACE kui osanikule likvideerimise (sulgemise) ja kapitali süstimise korral. Esitatud teabe kohaselt ei ole Itaalia ja SACE tol ajal (ega hiljem) hinnanud SACE BT osalust omakapitalis enne ja pärast kapitalisüsti.

(152) Komisjon märgib, et 2009. aasta mai lõpus ja 2009. aasta juuli alguses, kui SACE BT juhatus otsustas võtta kolmanda ja neljanda meetme, oli juba eeldatav, et lisaks 2008. aastal deklareeritud suurele kahjumile (29,5 miljonit eurot) teenib SACE BT 2009. aastal tõenäoliselt veel suurt kahjumit (53,4 miljonit eurot), ([111]) nii et 2009. aasta lõpuks ülejääv kapital oli hinnanguliselt 24,2 miljonit eurot. Eelkõige 2009. aasta esimese kvartali lõpus oli SACE BT omakapitali raamatupidamisväärtus (võttes arvesse sellel perioodil tekkinud 22,6 miljoni euro suurust kahjumit) 55 miljonit eurot ja eeldatud kahjum 2009. aasta peale kokku 53,4 miljonit eurot. Seega oleks kapitalisüstieelse stsenaariumi järgi omakapitali raamatupidamisväärtus 2009. aasta lõpus olnud 2009. aasta esimese kvartali omakapitali raamatupidamisväärtuse, mis oli 55 miljonit eurot, ja ülejäänud kahjumi, mida aastaks prognoositi, st 30,8 miljoni euro (53,4 miljonit eurot miinus 22,6 miljonit eurot) vahe, mis teeb kokku 24,2 miljonit eurot.

(153) Kapitalisüstijärgse stsenaariumi kohaselt oleks omakapitali raamatupidamisväärtus rekapitaliseerimissumma (70 miljonit eurot) võrra suurem ja olnud kokku 94,2 miljonit eurot.

(154) Seejuures tuleb märkida, et likvideerimise korral on osanikel õigus üksnes jääktulule, kui pärast ettevõtja kõikide kohustuste katmist ja likvideerimiskulusid midagi üle jääb. Likvideerimise tulemus sõltub ettevõtja varade väärtusest ja müüdavusest.

(155) Väga konservatiivse hinnangu tegemiseks võtab komisjon aluseks hüpoteesi, et likvideerimise korral ei oleks SACE tütarettevõtjasse SACE BT tehtud kapitaliinvesteeringust midagi tagasi saanud.

(156) Ettevõtjasse SACE BT 70 miljoni euro suuruse kapitalisüsti tegemise suhtelise atraktiivsuse hindamiseks likvideerimisega võrreldes tuleb järgmise sammuna hinnata, milline oli ettevõtja väärtus (st ettevõtja 100 % aktsiate turuväärtus) pärast sellist 70 miljoni euro suurust kapitalisüsti.

(157) Kui ettevõtja väärtus pärast 2009. aasta kapitalisüste oleks olnud võrdne 70 miljoni euroga või sellest suurem, oleks eraõiguslik investor kaldunud investeeringu tegemise poole.

(158) Ettevõtja selline väärtus sõltub hinnangust osaniku tulevaste rahavoogude (*cash flow stream*) praegusele väärtusele.

(159) Sellega seoses tuletab komisjon meelde, et äriplaan ja/või tol ajal kättesaadavad prognoosid ei sisaldanud tulevase kasumi voogu, mis oleks võinud tõestada, et turuväärtus oleks ligilähedaselt 70 miljoni eurot. Kuna ettevõte ei olnud kasumlik ka enne kriisi, ei saanud eeldada, et pärast makromajandusliku olukorra ja finantsturgude normaliseerumist hakkab ettevõtja automaatselt piisavat kasumit teenima. Seetõttu järeldab komisjon, et kuna SACE BT jaoks ei prognoositud rahavoogusid, ei osuta miski sellele, et ettevõtja turuväärtus pärast kolmanda ja neljanda meetme võtmist oleks võinud olla 70 miljonit eurot või rohkem. Seetõttu oleks hoolikas eraõiguslik investor eelistanud lasta ettevõtjal SACE BT pankrotti minna (või selle müüa, kui oleks leitud ostja), selle asemel et seda rekapitaliseerida. Niisiis näitab ka see lisaanalüüs, et SACE ei käitunud kolmanda ja neljanda meetme võtmisel turumajanduse tingimustes tegutseva investorina.

([111]) *Allikas*: Itaalia esitatud kiri, 8. juuni 2010, 7. lisa, lk 28.

(160) Teise võimalusena oleks investor võinud kasutada ettevõtja hindamiseks muud näitajat, näiteks hindamismeetodit, mille kohaselt korrutatakse turu- ja raamatupidamisväärtuse suhe, mis tuletatakse börsil olevate võrreldavate ettevõtjate alusel, ettevõtja raamatupidamisväärtusega.

(161) Komisjonile teadaolevalt on Euler-Hermes ainus börsil noteeritud Euroopa krediidikindlustusfirma ja seega tuleks kasutada tema turu- ja raamatupidamisväärtuse suhet. Tegu on suhtelist väikese riskiga ettevõtjaga, ([112]) kuna ta on varasematest langustest suhteliselt hästi välja tulnud, teenis 2008. aastal ja 2009. aasta esimeses kvartalis kasumit ja isegi maksis 2008. aastal välja dividende. Seega jääks suurema riskiga ettevõtja, nagu SACE BT, väärtus alla väärtuse, mis saadakse ettevõtja Euler-Hermes turu- ja raamatupidamisväärtuse suhte kasutamisel. Ettevõtja Euler-Hermese turu- ja raamatupidamisväärtuse suhe oli 2009. aasta esimeses kvartalis ligikaudu 0,60 ([113]). Seega oleks sellise suhte kohaldamisel ettevõtja SACE BT eeldatava raamatupidamisväärtuse suhtes 2009. aasta lõpus, milleks oli 94,2 miljonit eurot, ettevõtja väärtus olnud 56,52 miljonit eurot, kui eeldada, et ettevõtjate riskiprofiilid on samad.

(162) Komisjon aga märgib, et SACE BT ei teeninud enne kriisi kasumit (erinevalt oma äriplaanist) ja puudus äriplaan, mis oleks näidanud kasumi teenima hakkamise võimalust. Seetõttu saab seda pidada oluliselt riskantsemaks ettevõtjaks kui Euler-Hermes tol ajal ning seega oleks ettevõtja väärtus meetmete võtmise ajal olnud oluliselt väiksem kui 56,52 miljonit eurot.

(163) Lisaks tunnistas ka Itaalia, et turuolud olid sellised, et kindlustusettevõtjate turuhinnad olid tol ajal väga madalad ([114]).

(164) Kokkuvõttes viiks ka turu- ja raamatupidamisväärtuse suhtel põhinev hindamine sarnaselt tulevastel rahavoogudel põhineva hindamisega eraõigusliku investori järelduseni, et parem on lasta tütarettevõtjal pankrotti minna kui investeerida sellesse täiendavad 70 miljonit eurot.

(165) Seega saab ka eespool esitatud analüüsi alusel järeldada, et emaettevõtjale SACE oli kolmanda ja neljanda meetme võtmine halvem kui likvideerimine.

(166) Komisjon märgib lisaks, et, nagu rõhutab SACE, mitu turumajanduse tingimustes tegutsevat investorit süstisid oma ekspordikrediidiga tegelevatesse tütarettevõtjatesse kriisi ajal lisakapitali. Arvestades suurt ebakindlust ja pakilisust, poleks pruukinud üksikasjalikud prognoosid olla sellistele investoritele investeerimise ajal kohe kättesaadavad. Ekspordikrediidiettevõtjatel, kes said oma osanikelt uut kapitali, oli siiski ette näidata varasem kriisieelne kasumlikkus, mistõttu oli tõenäolisem, et kasumlikkuse taastamine õnnestub. Ettevõtjal SACE BT oli aga ette näidata varasem kahjum. Sellise tütarettevõtja puhul, mis juba varasematel aastatel enne kriisi teenis kahjumit või tuli ots otsaga kokku (samas kui selle äriplaanis oli ette nähtud kasumi pidev suurenemine), poleks eraõiguslik investor soovinud meelsasti suurt summat kapitali eraldada. Ta oleks kontrollinud, kas on lootust, et ühel päeval teenib ettevõtja jälle piisavalt kasumit. Komisjon märgib, et 2009. aastal ei esitatud ühtegi finantsprognoosi, mis oleks kasumlikkusele osutanud. Hoolikas investor ei investeeriks sellistel tingimustel ettevõtjasse suurt summat lisakapitali.

(167) SACE väidab, et SACE BT oli endiselt tegevuse alustamise etapis ja seega oli ettevõtjal raskem finantskriisi mõjudega toime tulla. Esiteks märgib komisjon, et 2008. aasta, mil kriis puhkes, oli ettevõtja SACE BT neljas tegevusaasta. Komisjoni tava kohaselt peetakse ettevõtjat äsja asutatuks esimesel kolmel aastal pärast tegevuse alustamist asjakohases tegevusvaldkonnas ([115]). Teiseks, isegi kui oli tõsi, et SACE BT oli endiselt tegevuse alustamise etapis, jääb selgusetuks, kuidas oleks see mõjutanud turumajandusliku investeerimise põhimõtte kohaldamist. Eraõiguslik investor võrdleks tegelikult ikkagi ettevõtja eeldatavat turuväärtust pärast rekapitaliseerimist (eeldatava kasumi alusel) võimalusega lasta ettevõtja pankrotti või ära müüa. Itaalia ja SACE ei tõestanud, et ettevõtja SACE BT tegevuse alustamise etapist tulenevalt võis SACE eeldada tulevikus suuremat kasumlikkust. Nagu on märgitud põhjenduses 77, näitas ainus tol ajal kättesaadav äriplaan 2011. aastaks jõudmist nulli. See ei näidanud jõudmist tagasi kasumisse.

([112]) Selle beeta, millega mõõdetakse ettevõtja riski üldise finantsturuga võrreldes, oli ajavahemikul 2000–2004 0,8, kusjuures 1 vastab üldise finantsturu riskile.

([113]) *Arvutuses kasutatud andmete allikas*: omakapitali raamatupidamisväärtuse kohta: http://www.eulerhermes.com/finance/financial-resources/Documents/Financial-results/2009/Q1/Q1-2009-Presentation-analysts.pdf, aktsiahinna kohta: http://www.eulerhermes.com/finance/share/share-price.aspx.

([114]) 2009. aasta esimese veerandi tulemuste aruandes 6. mai 2009. aasta seisuga märkis Euler-Hermes, et maailmas valitseb sügavaim kaubanduslangus viimase 50 aasta jooksul ja äriühingute maksevõimetus suureneb (vt aruande lk 5 ja 7, kättesaadav aadressil http://www.eulerhermes.com/finance/financial-resources/Documents/Financial-results/2009/Q1/Q1-2009-Presentation-analysts.pdf).

([115]) Vt komisjoni teatis — Ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta, ELT C 244, 1.10.2004, lk 2, punkt 12.

(168) Seetõttu järeldab komisjon, et kolmas ja neljas meede andsid ettevõtjale SACE BT eelise, kuna talle eraldati kapitali, mida ta poleks turult saanud. See kapital võimaldas ettevõtjal püsima jääda, hoolimata selliste prognooside puudumisest, mis oleksid näidanud, et hakatakse teenima kasumit, kasvõi pikas perspektiivis.

V.1.2. *Omistatavus riigile ja riigi vahendid*

(169) Algatamisotsuse põhjendustes 73–78 kohaldas komisjon meetme riigile omistatavuse tõestamiseks kohtuasja Stardust Marine ([116]) näitajaid, võttes arvesse, et SACE kuulub täielikult riigile. Kehtestatud kohtupraktika kohaselt (vt eriti otsus kohtuasjas Stardust Marine) ei saa isegi juhul, kui riik saab riigi osalusega äriühingut kontrollida ja tal on valitsev mõju kõnealuse ettevõtja toimingute üle, automaatselt eeldada, et konkreetsel juhul seda kontrolli ka tegelikult teostatakse. Seetõttu on vaja kindlaks määrata, kas ametiasutused olid ühel või teisel moel seotud uuritavate meetmete vastuvõtmisega.

(170) Sellegipoolest on kohtuasjas Stardust Marine sätestatud:

„53. Ei ole vajalik tõestada, et ametiasutused oleksid avalik-õiguslikule asutusele andnud otsese korralduse võtta asjaomaseid abimeetmeid. Esiteks on riigi ja avalik-õiguslike asutuste vahelise tiheda seose tõttu olemas reaalne oht, et nende asutuste kaudu antakse riigiabi läbipaistmatul viisil ja rikkudes aluslepingus sisalduvaid riigiabi eeskirju.

54. Teiseks on kolmandal isikul riigi ja avalik-õigusliku asutuse privilegeeritud suhete tõttu üldiselt väga keeruline tõestada, et konkreetsel juhul võttis asjaomane asutus abimeetmed riigi ametiasutuste korralduse alusel.

55. Avalik-õiguslikule asutusele võimaldatud abimeetme riigiga seostatavuse saab tuletada mitmetest selle abi andmise konkreetsete asjaolude ja taustaga seotud tõenditest."

(171) Sellest tulenevalt on kohus märkinud järgmised näitajad, mis võimaldavad teha kindlaks riigi seotuse riigi osalusega äriühingu võetud meetmega: i) asjaolu, et kõnealune ettevõtja ei saanud teha otsust, võtmata arvesse ametiasutuste nõudeid; ii) asjaolu, et peale orgaaniliste tegurite, mis seovad riigi osalusega äriühingut riigiga, pidi riigi osalusega äriühing abi andmise vahendi kaudu võtma arvesse keskvalitsusorgani, st Comitato Interministeriale per la Programmazione Economica (CIPE) välja antud direktiive; iii)riigi osalusega äriühingu integreeritus riigiasutuste süsteemi; iv) ettevõtja tegevuse liik ja asjaolu, kas ettevõtja tegutseb turul tavapärastes konkurentsitingimustes kõrvuti eraõiguslike ettevõtjatega; v) ettevõtja õiguslik staatus (st kas selle suhtes kohaldatakse avalikku õigust või tavapärast äriühinguõigust); vi) riigi ametiasutuste järelevalve intensiivsus ettevõtja juhtimise üle või vii) mis tahes muu näitaja, mis demonstreerib konkreetsel juhul ametiasutuste seotust meetme vastuvõtmisega *või nende sellega mitteseotuse tõenäosust, võttes arvesse ka meetme ulatust*, sisu või selles sisalduvaid tingimusi.

(172) Lisaks järeldas komisjon algatamisotsuse põhjenduses 79, et on äärmiselt ebatõenäoline, et uuritavad meetmed on võetud, ilma et riik oleks ühel või teisel moel sellega seotud olnud.

(173) Vastuses algatamisotsusele jäid Itaalia ja SACE seisukohale, et ükski neljast meetmest ei ole omistatav riigile, kuna otsused tegi SACE, tegutsedes riigist täiesti sõltumatult. Itaalia esitas täiendavaid faktilisi asjaolusid ja põhjendusi, väites, et meetmed ei ole riigile omistatavad.

(174) Itaalia osutatud kohtupraktika hindamiseks tuleb märkida, et kohtuasja **Olympic Airways** puhul osutati komisjoni otsuses kohtuasja Stardust Marine kriteeriumidele, tegelikult neid ei kohaldatud. Kohus märkis, et komisjon õigupoolest lihtsalt eeldas, et meede oli omistatav Kreeka riigile, nimetamata ühtegi põhjust, mis sellist eeldust oleks toetanud ([117]). Seetõttu leidis kohus, et komisjoni põhjendus omistatavuse kindlaksmääramiseks oli kõnealusel juhul ebapiisav, mitte et meede ise poleks olnud riigile omistatav.

([116]) 16. mai 2002. aasta otsus kohtuasjas C-482/99: Stardust Marine, EKL 2002, lk I-4397.
([117]) Esimese Astme Kohtu otsus kohtuasjas T-68/03: Olympic Airways *vs.* komisjon, EKL 2007, lk II-2911, punktid 312–319.

(175) Kohtuasjas **SIC**-RTP tehtud otsuse kohta, ([118]) millele osutasid Itaalia ametivõimud, märgib komisjon, et selles otsuses kinnitas Esimese Astme Kohus komisjoni hinnangut, et teatavad vaidlustatud varem riigile kuulunud ettevõtja Portugal Telecom otsused (avalik-õigusliku ringhäälinguettevõtte RTP võrgutasu hilisema maksmise heakskiitmise kohta) ei olnud riigile omistatavad. Siiski põhines Esimese Astme Kohtu otsus kõnealuse juhtumi eriasjaoludel. Eelkõige märkis Esimese Astme Kohus kohtuasja **SIC**-RTP kohta muu hulgas seda, et taotleja ei vaidlustanud komisjoni hinnangut, et maksevahendid olid tingitud peamiselt RTP ja ettevõtja Portugal Telecom vahelisest vaidlusest võrgutasu suuruse küsimuses ([119]). Lisaks märkis Üldkohus, et komisjon oli leidnud ning taotleja ei olnud seda vaidlustanud, et ettevõtja Portugal Telecom käitumine ei muutunud pärast selle erastamist ([120]). Seetõttu on selge, et Esimese Astme Kohtu hinnang käsitles eriolukorda, mis oli väga erinev käesoleva otsuse omast.

(176) Komisjon leidis lisatõendeid meetmete riigile omistatavuse kohta Itaalia ja SACE esitatud lisadokumentidest. Sarnaselt algatamisotsusega kohaldatakse kohtuasja Stardust Marine näitajaid ka käesolevas otsuses, et tõestada teise, kolmanda ja neljanda meetme omistatavust riigile.

(177) Kuigi SACE ei ole lõimitud riigiasutuste süsteemi ja ei kasuta ametlikku võimu, leiab komisjon, et järgmised üldised näitajad tõestavad SACE võetud meetmete omistatavust riigile ([121]):

a) kõik SACE juhatuse (*Consiglio di Amministrazione*) liikmed nimetatakse Itaalia riigi ettepanekul vastavalt 30. septembri 2003. aasta seadusandliku dekreedi nr 269/2003 artikli 6 lõikele 2 ([122]);

b) SACE ei tegutse turul tavapärastes konkurentsitingimustes kõrvuti eraõiguslike ettevõtjatega:

i) SACE 2004. aasta missioon (kehtib kuni tänase päevani) oli säilitada ja edendada Itaalia majanduse konkurentsivõimet ning põhimõtteliselt katab ta turukõlbmatuid riske ekspordikrediiti käsitleva teatise tähenduses (st ta tegutses valdkonnas, mida ei peeta turu tavapärasteks konkurentsitingimusteks);

ii) SACE tegevuses on alati kasutatud riigi tagatist, mis riigiabi eeskirjade kohaselt ei ole lubatud teiste selliste riigi osalusega äriühingute puhul, mis konkureerivad eraõiguslike turuosalistega;

iii) SACE finantsaruandeid kontrollib kontrollikoda ning majandus- ja rahandusministeerium peab esitama tema tegevuse kohta aastaaruanded Itaalia parlamendile;

iv) seoses riigi mõjuga SACE vahendite eraldamisele peab CIPE hiljemalt iga aasta 30. juuniks kaaluma nii finantsprognoose kui ka teatavate riskidega seotud finantsvajadusi ning määrama kindlaks üldised piirangud SACE võetavate riskide puhul, käsitledes eraldi tagatisi, mille kestus on lühem või pikem kui 24 kuud ([123]),

c) SACE BT põhikirjas on sätestatud, et peale õiguslike sätete, mida kohaldatakse tavaliselt eraõiguslike kindlustusandjate suhtes, kohaldatakse SACE BT suhtes ka õigusnorme, ([124]) mis sätestavad, et turukõlblike riskide katmiseks uue õigusliku üksuse loomisel peab ettevõtjale SACE kuuluma selle kapitalist vähemalt 30 %. Seega tundub, et isegi pärast ettevõtja SACE BT asutamist mõjutas talle antavat pidevat toetust (teine, kolmas ja neljas meede) Itaalia riik ulatuses, mil määral eespool nimetatud seadusandlike sätetega välistati selliste riskide sulgemine ja/või müümine täielikult turuosalisele ([125]).

([118]) Otsus kohtuasjas T-442/03: SIC *vs.* komisjon, EKL 2008, lk II-1161.
([119]) Punkt 110.
([120]) Punkt 105.
([121]) Vt otsus kohtuasjas Stardust Marine, punktid 52, 54, 55 ja 56.
([122]) Vt ka SACE põhikirja artikli 13 lõige 2, kättesaadav aadressil http://www.sace.it/GruppoSACE/export/sites/default/download/normativa/nuovo_statuto.pdf.
([123]) Vt 16. mai 2002. aasta otsus kohtuasjas C-482/99: Stardust Marine, EKL 2002, lk I-4397, punkt 55, kus tsiteeritakse kohtuasja C-303/88: Itaalia Vabariik *vs.* komisjon, EKL 1991, lk I-1433, punktid 11 ja 12, ja kohtuasja C-305/89: Itaalia Vabariik *vs.* komisjon, EKL 1991, lk I-1603, punktid 13 ja 14.
([124]) 30. septembri 2003. aasta dekreet-seaduse nr 269 artikkel 6.12, mida on muudetud muudatustega 24. novembri 2003. aasta seaduses nr 326.
([125]) Siinjuures tuleb märkida, et esimese meetme kaalumisel konsulteeriti ettevõtjale SACE BT antava aktsiakapitali summa suhtes majandus- ja rahandusministeeriumiga. Vt 2. lisa — SACE juhatuse (*Consiglio di Amministrazione*) koosoleku protokoll, 28. aprill 2004 (*Verbale della Riunione del Consiglio di Amministrazione di SACE S.p.A., 28 aprile 2004*), SACE märkused, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele, lk 74–75: „… ettevõtjale SACE 2 [loodava uue ettevõtja ajutine nimi, edaspidi SACE BT] antud aktsiakapitali summaks määrati pärast majandus- ja rahandusministeeriumi ärakuulamist esialgselt 100 miljonit eurot" („… riguardo all'ammontare del capitale sociale di Sace 2, sentito il Ministero dell'Economia e delle Finanze, esso e stato preliminarmente quantificato in 100 milioni di euro".).

(178) Lisaks põhjenduses 177 esitatud üldistele näitajatele on võimalik kindlaks määrata teise, kolmanda ja neljanda meetme võtmise tingimustele vastavad konkreetsed näitajad.

a) Kaks SACE juhatuse (*Consiglio di Amministrazione*) neljast liikmest (*Consiglieri*) töötasid juhtivatel kohtadel Itaalia riigiasutustes, ([126]) st teise, kolmanda ja neljanda meetme võtmise ajal endises väliskaubanduse ministeeriumis (praegune majandusarengu ministeerium) ning välisministeeriumis. Sellisel positsioonil olles teatas SACE juhatuse liige, kes töötas juhtival kohal ka välisministeeriumis (ministri esindaja, mitmepoolse majandus- ja finantskoostöö peadirektor, Itaalia välisminister) 2009. aasta 1. aprillil toimunud SACE juhatuse koosolekul, et kindlustusmaht ei tohiks väheneda ei turukõlbmatute riskide ega turukõlblike riskide sektoris ([127]). Lisaks märkis SACE juhatuse liige, kes töötas samuti juhtival kohal välisministeeriumis (praegune majandusarengu ministeerium — väliskaubanduse ministeeriumi internatsionaliseerimise osakonna direktor) samal 2009. aasta 1. aprillil toimunud SACE juhatuse koosolekul, et „SACE tegevuse kaudu süsteemile [Itaalia ettevõtjatele] osutatud abi ei tajuta alati välisena, mis langeb kokku ka SACE BT toetamise olulisusega samuti selle rekapitaliseerimise kaudu" ([128]).

b) Emaettevõtja SACE ja teiste gruppi kuuluvate ettevõtjate, seega ka SACE BT rolli Itaalia majanduse taastamises peeti oluliseks. 2009. aasta 1. aprilli koosolekul tunnistas SACE juhatus SACE BT toetamise tähtsust, millega SACE Grupp täidab oma institutsioonilist ülesannet hoida elus Itaalia ettevõtjaid ([129]). Seda seisukohta korrati 2009. aasta 1. aprilli pressiteates SACE Grupi konsolideeritud tulemuste avaldamise kohta, ([130]) märkides, et: „[j]uhatus rõhutas SACE Grupi rolli Itaalia majanduse toetamises.Selline roll on strateegiliselt eriti oluline praeguses majandus- ja finantsolukorras, mis ei ole lihtsalt tavaline äritsükli aeglustumine.Juhatus on kindel, et SACE finantsmeetmed ja eriteadmised suudavad oluliselt kaasa aidata Itaalia majanduse taastumisele." Sellised avaldused kinnitavad eespool esitatud järeldust SACE tegevuse liigi kohta, mis ei ole lihtsalt kasumile orienteeritud ja mis ei toimu tavapärase turumajandusliku konkurentsi tingimustes ([131]). Sellisena eristub SACE teistest riigile kuuluvatest äriühingutest, millel on puhtärilised eesmärgid, nagu üksnes kapitali pealt tulu teenimine ja teenitud kasumi väljamaksmine dividendidena. See toetab järeldust, et riik on kasutanud ettevõtjat SACE oma peamise missiooni — riigi majandusarengu edendamise — täideviimise vahendina. Ka järeldub SACE juhatuse 26. mai 2009. aasta koosoleku protokollist, kus juhatus teatas kavatustest toetada ettevõtjat SACE BT teise, kolmanda ja neljanda meetme kaudu, et selline toetamine oli samuti ajendatud ettevõtja SACE BT rollist Itaalia ettevõtjate arengule kaasa aitamises ([132]). Lisaks tundub, et meetmed, mis võeti SACE BT toetamiseks finantskriisi ajal, võivad olla seotud grupi rolliga Itaalia majanduse taastumise toetamises.

([126]) 2004. aastal, kui ettevõtjast SACE sai aktsiaselts ja võeti esimene meede, säilitas enamik SACE juhatuse (*Consiglio di Amministrazione*) liikmetest koha Itaalia riigiasutustes, st majandus- ja rahandusministeeriumis, välisministeeriumis ja muudes riigiasutustes (*Institute of Industrial Promotion — Istituto per la Promozione Industriale, the Communication Regulatory Authority — Autorità per le garanzie nelle comunicazioni and the Italian Institute for Foreign Trade — Istituto nazionale per il Commercio Estero*). Eelkõige jätkas SACE juhatuse esimees sel ajal töötamist majandus- ja rahandusministeeriumis juhtival kohal. Tema töövaldkond hõlmas rahvusvahelisi finantssuhteid.

([127]) Vt 8. lisa — SACE juhatuse koosoleku protokoll, 1. aprill 2009 (*Verbale della riunione del CdA di SACE S.p.A., 26 maggio 2009*), lk 8, esitatud Itaalia poolt 5. märtsil 2012:
„… (iii) sull'opportunità che, in tale ottica, non vi sia una diminuzione di volume tanto sul versante assicurativo „non a mercato" quanto sel versante dell'assicurazione dei rischi a mercato".

([128]) Vt 8. lisa — SACE juhatuse koosoleku protokoll, 1. aprill 2009 (*Verbale della riunione del CdA di SACE S.p.A., 26 maggio 2009*), lk 9, esitatud Itaalia poolt 5. märtsil 2012:
„… l'attività di support al sistema delle imprese svolta dalla SACE non sempre viene chiaramente percepita all'esterno, concordando, altresì, sull'importanza del percorso di sostegno a SACE BT, anche mediante la ricapitalizzazione della stessa".

([129]) Vt 8. lisa — SACE juhatuse koosoleku protokoll, 1. aprill 2009 (*Verbale della riunione del CdA di SACE S.p.A., 26 maggio 2009*), lk 8, esitatud Itaalia poolt 5. märtsil 2012:
„… (ii) l'importanza del percorso di sostegno a SACE BT, mediante il quale il Gruppo SACE adempie alla propria funzione istituzionale di supporto al sistema delle imprese italiane".

([130]) Vt pressiteade, lk 1, kättesaadav aadressil http://www.sace.it/GruppoSACE/export/sites/default/download/comunicati/2009/20090401_-_Comunicato_Bilancio_2008_Gruppo_SACE_e_controllate_-_final__11_.pdf.

([131]) SACE oli riiklik organ, mille suhtes kohaldati avalik-õiguslikku seadust, ning sellest sai 1. jaanuaril 2004, st vaid veidi enne SACE BT loomist ja esimese meetme võtmist, piiratud vastutusega ettevõtja. Lisaks tundub asjaolu, et SACE BT loodi 105,8 euro suuruse kapitaliga veidi pärast ettevõtja SACE õigusliku vormi muutmist, näitavat, et riigi otsus korraldada SACE 2004. aastal ümber sisaldas SACE BT loomist.

([132]) Vt 1. lisa — SACE juhatuse koosoleku protokoll, 26. mai 2009 (*Verbale della riunione del CdA di SACE S.p.A., 26 maggio 2009*), lk 3–4, mille Itaalia esitas 5. märtsil 2012.
„[…]".

c) On piisavalt tegureid, mille põhjal väita, et SACE BT missioon ulatus eraõigusliku turuosalise omast kaugemale. Sellisest missioonist räägiti ka SACE BT juhatuse (*Consiglio di Amministrazione*) 27. mai 2009. aasta koosoleku protokollis SACE BT 2009. aasta muudetud eelarve käsitlemise raames, kui solventsusnõuete täitmiseks oli vaja 70 miljoni euro ulatuses lisakapitali. *„[…]"*, ([133]) ([134]).

(179) Teise meetmega seoses andis SACE riskijuhtimisosakond 19. märtsi 2009. aasta märkuses ([135]) (selle eesmärk oli kontrollida, kas SACE edasikindlustuslepingu alusel saadav hinnanguline kasumlikkus oli kooskõlas võetud riskidega) heakskiitva arvamuse SACE juhatusele ettevõtja osalemise kohta edasikindlustuslepingus. 2009. aasta 1. aprillil toimunud koosolekul kiitis SACE juhatus heaks SACE osalemise ettevõtja SACE BT kahju ülemmäära lepingus summas, mida ei katnud turu edasikindlustusandjad, kuni 48 miljoni euro suuruse kahju ulatuses samadel tingimustel, millega olid nõustunud eraõiguslikud edasikindlustusandjad. Selline SACE BT toetuseks võetud meede aitas ettevõtjal säilitada kindlustussuutlikkuse, eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks ([136]).

(180) Kokkuvõttes näitab põhjendustes 177, 178 ja 179 esitatud komisjoni hinnang, et SACE on rangelt seotud Itaalia riigiasutustega ja seda kasutatakse tavaliselt riigi pädevusse kuuluvate majandusküsimuste rakendamiseks. Võttes arvesse ka käsitletavate meetmete majanduslikku ja poliitilist olulisust ja püsivaid tihedaid sidemeid riigi ja SACE vahel, leiab komisjon, et olemas on piisavalt tegureid, et pidada teist, kolmandat ja neljandat meedet riigile omistatavaks.

V.1.3. *Valikulisus*

(181) **Teise meetme** suhtes võtab komisjon teadmiseks Itaalia esitatud teabe, et ettevõtjal SACE oli võimalus sõlmida edasikindlustus- või kaaskindlustuslepingud teiste eraõiguslike kindlustusandjatega peale SACE BT vastavalt SACE siseeeskirjadele ([137]). Sellest sättest hoolimata ei tõestanud Itaalia, et SACE oleks võinud pakkuda edasikindlustust kõikidele eraõiguslikele kindlustusandjatele samadel tingimustel. Igal juhul on tõestatud, et ta sõlmis edasikindlustuslepingu ainult ettevõtjaga SACE BT ning tingimustel, mis ei vastanud turutingimustele. Seetõttu ei ole kahtlust, et see konkreetne ettevõtjaga SACE BT seoses võetud meede on valikuline.

(182) **Kolmanda meetme** puhul oli tegevus suunatud vaid ühele ettevõtjale, milleks oli SACE BT. Seetõttu oli meede valikuline.

(183) **Neljanda meetme** puhul oli tegevus suunatud vaid ühele ettevõtjale, milleks oli SACE BT. Seetõttu oli meede valikuline.

V.1.4. *Konkurentsi kahjustamine*

(184) **Teine meede** võimaldas ettevõtjal SACE BT sõlmida rohkem kindlustuslepinguid, kui tal oleks olnud võimalik sõlmida ilma ettevõtja SACE antud edasikindlustuseta, ning kanda ise vähem riske. Seetõttu järeldab komisjon, et teine meede kahjustas konkurentsi ([138]).

([133]) Vt SACE juhatuse (*Consiglio di Amministrazione*) koosoleku protokoll, 27. mai 2009 (*Verbale della riunione del CdA di SACE S.p.A., 26 maggio 2009*), esitatud Itaalia poolt 9. juunil 2010, lk 5: „nella valutazione dei risultati della Società e del revised budget deve considerarsi la mission di sostegno al mercato che SACE BT deve continuare a perseguire".

([134]) Lisaks märgitakse, et 2009. aastal, kui kiideti heaks elukindlustuse üleviimine ettevõtjalt SACE BT ettevõtjale Vittoria Assicurazioni S.p. A., esitles Itaalia konkurentsiamet (*Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato*) ettevõtjat SACE BT kui „[…] ettevõtjat, mis kuulus kaudselt majandus- ja rahandusministeeriumi kontrolli alla […]". Vt *Bollettino n. 15 del 4 maggio 2009*, lk 7, C10007 — *Vittoria Assicurazioni/Ramo di Azienda di SACE BT, Provvedimento n. 19768*, kättesaadav veebis aadressil http://www.agcm.it/trasp-statistiche/doc_download/868-15-09.html.

([135]) Vt 16. lisa — SACE S.p.A. riskijuhtimisosakonna memo, 19. märts 2009, mis oli lisatud SACE märkustele, mille ta esitas 5. mail 2011 vastusena algatamisotsusele. Märkus põhines kindlustusmaakleri […] koostatud 14. novembri 2008. aasta aruandel „Analisi pro Rinnovo 2009 — Portafoglio Marketable". Aruanne sisaldab ettevõtja tehnilise suundumuse üksikasjalikku analüüsi ja eelkõige mõju, mis praegustel edasikindlustuslepingutel (2008. aasta lõpu seisuga) on olnud tulemustele ning praegustele ja tulevastele kapitalinõuetele (*requisiti patrimoniali*).

([136]) Vt 5. lisa — SACE juhatuse koosoleku protokoll, 1. aprill 2009 (*Verbale della riunione del CdA di SACE S.p.A., 1 aprile 2009*), lk 3, mille Itaalia esitas 5. märtsil 2012:
„… una dotazione riassicurativa da parte di SACE S.p.A. in favore della controllata SACE BT, al fine di consentirle un mantenimento della propria capacità di affidamento, in particolare nel segmento delle piccole medie imprese.
Il Consiglio di Amministrazione approva la partecipazione della società al Tratatto Excess Loss a copertura delle quote non accettate da riassicuratori di mercato e fino ad una massima perdita potenziale di eurot 48 mln. Le condizioni economiche praticate dovranno essere a mercato e pari a quelle accettate dai riassicuratori privati".

([137]) SACE põhikirja artikli 4 lõikes 6 sätestatakse, et: „[e]ttevõtja võib sõlmida edasikindlustus- ja kaaskindlustuslepinguid autoriseeritud Itaalia üksuste või ettevõtjatega, välisüksuste või -ettevõtjatega või rahvusvaheliste organisatsioonidega, samuti sõlmida lepinguid kindlustatavate riskide katmiseks turutingimustel turu juhtivate osalistega." („La Società può concludere accordi di riassicurazione e coassicurazione con enti o imprese italiani autorizzati, con enti o imprese esteri o con organismi internazionali, nonché stipulare contratti di copertura del rischio assicurativo, a condizioni di mercato, con primari operatori del settore").

([138]) Vt ka ekspordikrediiti käsitleva teatise punktid 3 ja 2.1.

(185) **Kolmanda ja neljanda meetme** kohta sätestatakse ekspordikrediiti käsitleva teatise punktis 3.2, et riigiabi sisaldav riigipoolne kapitali eraldamine teatavatele ettevõtjatele, kui ettevõtja ei tegutsenud eraõigusliku turumajanduse tingimustes tegutseva investorina, kahjustab konkurentsi ([139]). Komisjonil oli sügavaid kahtlusi, kas SACE BT oleks tavatingimustes, kui SACE poleks meetmeid võtnud, tegutsemist jätkanud. On tõenäoline, et ilma selle kapitalita poleks SACE BT suutnud täita õiguslikke kapitalinõudeid ja oleks muutunud maksujõuetuks. Vähemalt oleks SACE BT ilma riigipoolse kapitalisüstita sõlminud palju vähem uusi kindlustusi. Ta oleks pidanud oluliselt vähendama oma esindatust turul. Nagu on aga näidatud tabelis 6, suurendas ta oluliselt oma esindatust turul. Seega kahjustasid kolmas ja neljas meede konkurentsi.

V.1.5. *Mõju kaubandusele*

(186) Ekspordikrediidikindlustuse turg ja muud kindlustusteenused, kus SACE BT tegutseb, on avatud liikmesriikidevahelisele kaubandusele ja liidus tegutseb palju osalisi eri liikmesriikidest. Itaalias konkureerib SACE BT välisfirmade tütarettevõtjatega (vt tabel 6).

Tabel 6

SACE BT positsioon Itaalia krediidikindlustuse ja garantiide turul (%)

		2006	2007	2008	2009	2010
1.	Gruppo Allianz	27,3	27,1	25,5	23,3	20,8
2.	Coface Assicurazioni	14,2	13,7	13,5	13,7	15,9
3.	Atradius	13,4	12,6	11,0	8,8	7,7
4.	Gruppo Fondiaria-SAI	8,5	8,8	9,1	9,3	9,7
5.	Gruppo Generali (*)	10,3	8,6	8,4	9,0	8,8
6.	**Gruppo SACE BT**	**4,7**	**6,4**	**8,2**	**9,0**	**8,6**
7.	Gruppo Unipol (UGF)	4,4	4,4	4,4	4,3	4,3
8.	Gruppo Reale Mutua	4,4	4,3	4,3	3,9	4,3
9.	Gruppo Zurich Italia (*)	3,1	2,7	3,1	2,9	2,7
10.	Muud	9,6	11,3	12,5	15,7	17,2

(*) Kättesaadav teave hõlmab üksnes garantiisid (*i dati riportati sono relativi solo at ramo cauzioni*).

Allikas: ajavahemiku 2010–2011 äriplaan, mille SACE BT juhatus kiitis heaks 4. augustil 2009, ning ajavahemiku 2011–2013 kohandatud äriplaan, mille SACE juhatus kiitis heaks 24. novembril 2011.

(187) Sellest lähtuvalt ning kooskõlas ekspordikrediiti käsitleva teatise punktiga 3.2 mõjutab ettevõtjale antud mis tahes eelis kaubandust.

V.1.6. *Komisjoni 15. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1998/2006, milles käsitletakse asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes, kohaldamine* ([140]) *(edaspidi „vähese tähtsusega abi määrus")*

(188) Määruses (EÜ) nr 1998/2006 määratakse kindlaks künnis, alla mille jäävaid abimeetmeid ei peeta vastavaks aluslepingu artikli 107 lõike 1 kriteeriumidele ja seega ei ole nendest vaja teatada vastavalt aluslepingu artikli 108 lõikele 3. Võttes arvesse ettevõtjale SACE BT antud abi suurust, ei ületa see vähese tähtsusega abi määruses sätestatud 200 000 euro künnist üksnes teise meetme puhul. Põhjenduses 128 on komisjon välja arvutanud, et teise meetme abisumma on 156 000 eurot.

([139]) „3.2. Punktis 3.1 loetletud juhtudel [muu hulgas kapitali andmine] ekspordikrediidikindlustuse andjad saavad või võivad saada finantssoodustuse võrreldes teiste ekspordikrediidikindlustuse andjatega. Sellised teatavatele ettevõtetele antavad finantssoodustused moonutavad konkurentsi ja kujutavad endast riigiabi asutamislepingu artikli 92 lõike 1 tähenduses.
[…]
Punktis 3.1 loetletud finantssoodustused, mis on seotud […] tururiskidega, põhjustavad […] muutusi eri liikmesriikide tururiskide puhul kättesaadavas kindlustuskaitses, moonutades niiviisi konkurentsi liikmesriikide äriühingute vahel." (Komisjoni alla joonitud.)

([140]) ELT L 379, 28.12.2006, lk 5.

(189) Itaalia aga ei osutanud määrusele (EÜ) 1998/2006 ja ei tõestanud, et teise meetme andmise ajal vastas SACE BT selles määruses sätestatud tingimustele.

(190) Lisaks ei kohaldata määrust (EÜ) nr 1998/2006 raskustes ettevõtjate suhtes. Itaalia ei pidanud ettevõtjat SACE BT raskustes ettevõtjaks kooskõlas päästmise ja ümberkorraldamise suunistega ([141]). Itaalia aga ei ole esitanud piisavalt tõendeid selle seisukoha toetamiseks. Nagu on sätestatud päästmise ja ümberkorraldamise suunistes, on kahjumi suurenemine, liigne maht ja langeva väärtuse või nullväärtusega varad tavalised märgid selle kohta, et ettevõtja on raskustes. SACE BT teenis nii 2008. kui ka 2009. aastal märkimisväärset kahjumit (vastavalt 29,5 miljonit eurot ja ligikaudu 34 miljonit eurot), millest lähtuvalt sekkusid osanikud mahuka rekapitaliseerimisega. Lisaks, nagu teatas Itaalia, ei piisanud juba 2009. aasta esimese poolaasta lõpus varadest reservide katmiseks, st 2009. aasta juuni lõpus oli vaja 23 miljonit eurot ja 2009. aasta lõpus 68 miljonit eurot ([142]).

(191) Teiseks, isegi kui SACE BT oleks olnud enne sellise abi saamist kõlblik saama vähese tähtsusega abi, oleks Itaalia pidanud saama ettevõtjalt SACE BT avalduse mis tahes muu vähese tähtsusega abi kohta, mida ta on varasemal kahel ja praegusel eelarveaastal saanud ([143]). Peale selle, kui Itaalia oleks kavatsenud anda ettevõtjale SACE BT vähese tähtsusega abi, oleks ta pidanud teavitama ettevõtjat SACE BT kirjalikult tulevasest abisummast (väljendatuna brutotoetusekvivalendina) ja selle liigitumisest vähese tähtsusega abiks. Itaalia ei ole sellekohaseid dokumente komisjonile esitanud.

(192) Eespool kirjeldatut arvesse võttes ei saa komisjon pidada teist meedet vähese tähtsusega abiks.

V.1.7. *Järeldus riigiabi olemasolu kohta*

(193) Eespool kirjeldatut arvesse võttes leiab komisjon, et teine, kolmas ja neljas meede on riigiabi.

V. 2. KVALIFITSEERUMINE UUE VÕI OLEMASOLEVA ABINA

(194) Komisjon leiab, et teist, kolmandat ja neljandat meedet ei saa pidada antuks enne seda, kui Itaalia ekspordikrediiti käsitleva teatise heaks kiitis, ja seega kvalifitseeruvad need uue abina.

(195) Täpsemalt kiitis Itaalia 1997. aasta ekspordikrediiti käsitleva teatise soovitused heaks hiljemalt 14. septembril 2001, kui ta kiitis heaks ekspordikrediiti käsitleva teatise 2001. aasta versiooni (vt algatamisotsuse põhjendus 5). Kuna teine, kolmas ja neljas meede on võetud pärast seda kuupäeva, kvalifitseeruvad need meetmed uue abina.

(196) Seetõttu peetakse neid ebaseaduslikuks abiks, kuna Itaalia ei ole neist komisjonile enne nende rakendamist 2009. aastal teatanud.

V. 3. VÕIMALIKU ABI KOKKUSOBIVUS SISETURUGA

(197) Kuna eelmises jaos leiti, et teine, kolmas ja neljas meede on riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, tuleb hinnata nende kokkusobivust siseturuga.

V.3.1. *Siseturuga kokkusobivuse hindamise õiguslik alus*

(198) Kuna Itaalia ja SACE ei pidanud meetmeid riigiabiks, ei esitanud nad põhjendust ega tõendeid selle kohta, kuidas vastavad meetmed siseturuga kokkusobimise tingimustele. Nagu on märgitud põhjenduses 81, osutas SACE kolmanda ja neljanda meetme puhul kokkusobivuse võimalike alustena rekapitaliseerimise teatisele ja ümberkorraldamise teatisele ([144]). Siiski ei määranud Itaalia ega SACE oma väidetes kindlaks, et nimetatud teatiste tingimused on täidetud.

([141]) Vt algatamisotsuse põhjendus 137.
([142]) Vt Itaalia esitatud kiri, 8. juuni 2010, 7. lisa, lk 29.
([143]) Vt päästmise ja ümberkorraldamise suunised, artikli 3 lõige 1.
([144]) Komisjoni teatis — Finantsasutuste rekapitaliseerimine praeguses finantskriisis: piirdumine minimaalselt vajaliku abiga ja kaitsemeetmed põhjendamatute konkurentsimoonutuste vastu, ELT C 10, 15.1.2009, lk 2.

(199) Komisjon tuletab meelde, et ekspordikrediiti käsitleva teatise punktide 3.2 ja 4.1 kohaselt ei kehti aluslepingu artikli 107 lõigetes 2 ja 3 sätestatud erandid seoses artikli 107 lõikes 1 sätestatud keeluga turukõlblike riskide korral („[…] riigiabi liigid, mida antakse riigi toetust saavatele ekspordikrediidikindlustuse andjatele [turukõlblike] riskide jaoks, võivad moonutada konkurentsi ja seetõttu ei ole õigust teha nende suhtes erandit asutamislepingus sätestatud riigiabi eeskirjade alusel"). Seetõttu ei leia tavaliselt kokkusobivuse alust sellise abi korral, millega toetatakse turukõlblike riskide valdkonnas tegutsevaid krediidikindlustusandjaid.

(200) Sellegipoolest tõestab komisjon, et kolm meedet ei vastaks niikuinii ühelegi tingimusele, mida peetakse siseturuga kokkusobivaks aluslepingu artikli 107 lõike 3 alusel.

V.3.2. *Kokkusobivus siseturuga vastavalt ühenduse suunistele raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (edaspidi „päästmise ja ümberkorraldamise suunised")* ([145])

(201) Päästmise ja ümberkorraldamise suunistes määratletakse päästmiseks antav abi lühiajalise abina, mida antakse põhimõtteliselt mitte kauem kui kuus kuud, et pakkuda abisaajale vajalikku hingamisruumi üksikasjaliku ümberkorraldamise või likvideerimise kava väljatöötamiseks. Olemuselt on päästmiseks antav abi ajutine ja tagasivõetav. Päästmiseks antav abi koosneb tavaliselt laenugarantiidest või laenudest, mis antakse raskustes ettevõtjale tema tuleviku hindamise ajal.

(202) Seoses võimalusega pidada teist meedet päästmiseks antava abina kokkusobivaks siseturuga märgib komisjon, et teisel meetmel ei ole likvideerimise toetuse omadusi ja selle esmane eesmärk ei olnud hoida ettevõtjat SACE BT n-ö pinnal. Seetõttu ei saa pidada teist meedet päästmiseks antavaks abiks. Seoses kolmanda ja neljanda meetmega — neid ei saa liigitada päästmiseks antavaks abiks, kuna need on püsivad ja tagasivõetamatud kapitalisüstid.

(203) Päästmise ja ümberkorraldamise suuniste kohaselt peavad ümberkorraldamisabi saajad:

a) tõestama, et nad suudavad saavutada pikaajalise elujõulisuse ilma riigiabita mõistliku aja jooksul;

b) tõestama, et nad suudavad maksta suurettevõtjate puhul (või vähem väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate puhul) vähemalt 50 % ümberkorraldamiskuludest oma vahenditest;

c) esitama meetmed riigiabi põhjustatavate konkurentsimoonutuste käsitlemiseks, eelkõige suutlikkuse vähendamine ja loobumised, mis on suuremad, kui on vajalik elujõulisuse taastamiseks.

(204) Komisjon aga märgib, et teine, kolmas ja neljas meede ei vasta sellistele tingimustele, et neid saaks pidada päästmise ja ümberkorraldamise suuniste kohaselt ümberkorraldamisabina siseturuga kokkusobivaks. Komisjon toob esile näiteks järgmised probleemid:

a) esiteks ei tõestata 2009. aastal koostatud ajavahemiku 2010–2011 äriplaanis, et saavutatakse ettevõtja SACE BT pikaajaline turutingimustele vastav kasumlikkus (vt hinnang jaotistes V.1.1.3, V.1.1.4 ja V.3.4);

b) teiseks puudus meede konkurentsimoonutuse piiramiseks. Vastupidi, Itaalia väidete kohaselt lootis SACE BT 2011. aastal oma turuosa oluliselt suurendada kuni […] % krediidikindlustuse ja garantiide valdkonnas ning saada 2011. aastaks suuruselt […] turuosaliseks krediidikindlustuse valdkonnas.

V.3.3. *Siseturuga kokkusobivus ekspordikrediiti käsitleva teatise ja ajutise raamistiku alusel*

(205) Kuna teine, kolmas ja neljas meede on võetud 2009. aastal ebaseaduslikult, hindab komisjon kooskõlas komisjoni teatisega õigusvastase riigiabi hindamise suhtes kohaldatavate eeskirjade kindlaksmääramise kohta ([146]) nende kokkusobivust siseturuga vastavalt ekspordikrediiti käsitleva teatise sätetele, mis olid tol ajal kohaldatavad (st 1997. aasta ekspordikrediiti käsitlev teatis, mida on muudetud ja pikendatud 2001. aastal, ([147]) 2004. aastal ([148]) ja 2005. aastal ([149])) ([150]).

([145]) Ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta, ELT C 244, 1.10.2004, lk 2.
([146]) EÜT C 119, 22.5.2002, lk 22.
([147]) EÜT C 217, 2.8.2001, lk 2.
([148]) ELT C 307, 11.12.2004, lk 12.
([149]) ELT C 325, 22.12.2005, lk 22.
([150]) Pärast järjekordset muutmist 2010. aastal (ELT C 329, 7.12.2010, lk 6) kõnealuste meetmete vastuvõtmise järel on see ekspordikrediiti käsitlev teatis asendatud uue teatisega lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse kohta (ELT C 392, 19.12.2012, lk 1), mida kohaldatakse alles alates 1. jaanuarist 2013 (edaspidi „uus ekspordikrediiti käsitlev teatis"). Igal juhul märgib komisjon täielikkuse nimel, et järgmistes punktides selgitatud hinnang ei muutuks uue ekspordikrediiti käsitleva teatise sätete kohaldamisel.

(206) Ekspordikrediiti käsitleva teatise punkti 4.2 kohaselt nõuti liikmesriikidelt, et nad muudaksid oma ekspordikrediidi kindlustussüsteeme turukõlblike riskide valdkonnas selliselt, et teatavat liiki riigiabi andmine riigi või riigi toetatavatele ekspordikrediidikindlustuse andjatele selliste riskidega seoses lõpetataks ühe aasta jooksul pärast nimetatud teatise avaldamist. Ekspordikrediiti käsitleva teatise punkti 4.2 alapunktis d märgitud keelatud meetmete hulgas on „abi, kapitalieraldised või muud rahastamisviisid olukordades, kus tavapärastes turutingimustes tegutsev eraõiguslik investor ei investeeri äriühingusse, või tingimustel, millega eraõiguslik investor ei ole nõus". Seetõttu ei ole kolmas ja neljas meede, mis seisnevad rekapitaliseerimises, ekspordikrediiti käsitleva teatise alusel siseturuga kokkusobivad. Kuna ajutine raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks ([151])ei hõlmanud meetmete võtmise ajal riigipoolset kapitali andmist, ei saa pidada kolmandat ja neljandat meedet siseturuga kokkusobivaks selle õigusraamistiku alusel.

(207) **Teise meetme** puhul seadis komisjon algatamisotsuse põhjenduses 142 kahtluse alla selle kokkusobivuse ekspordikrediiti käsitleva teatise ja ajutise raamistikuga.

(208) Ekspordikrediiti käsitlevas teatises sätestatud vabastusklausli (mida on korratud ajutises raamistikus) eesmärk on käsitleda eksportijate riskide kindlustuskaitse ajutist kättesaamatust. Seega lubab see pakkuda riigi toetatud kindlustust või edasikindlustust kooskõlas riigiabi eeskirjadega kriisi ajal järgmistel tingimustel: liikmesriik peab tõestama eksportijate riskide katte puudumist lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse pakkumise turul, esitades piisavad tõendid riski katte kättesaadamatuse kohta eraõiguslike kindlustusandjate turul; kava on avatud kõikidele osalistele ja riik nõuab hinda, mida nõuaksid kaetavate riskide korral eraõiguslikud turuosalised (praktikas tõlgendati seda sätet nii, et riik peaks jääkriski katmisel kohaldama kõrgemat tasu).

(209) Esiteks, selleks et Itaalia vastaks vabastusklauslile, nõudis komisjon Itaalialt asjakohaste tõendite esitamist. Itaalia aga otsustas vabastusklauslile mitte toetuda. SACE vastas, et ei pea komisjoni palvet esitada teavet, mis võiks tõestada katte puudumist eksportijate turul, asjakohaseks.

(210) Teiseks kordasid Itaalia ja SACE oma seisukohta, et SACE oli valmis pakkuma edasikindlustust kõikidele turuosalistele, nagu on sätestatud SACE sise-eeskirjades. Käesoleval juhul sekkus SACE, pakkudes edasikindlustuskaitset kindlustusandja SACE BT kasuks, ning väidetavalt oldi avatud teistele eraõiguslikele kindlustusandjatele. Ometi puuduvad tõendid selle kohta, et eksportijatele lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse pakkumise turul oleks esinenud kaitse puudumine. Kuna kaitse piiratud kättesaadavus oleks pidanud mõjutama ka teisi turuosalisi, puuduvad komisjonil tõendid selle kohta, kas teistel ettevõtjatel peale SACE BT oli samuti raskusi edasikindlustuskaitse saamisel turult ja kui neil oli raskusi, kas nad oleksid saanud edasikindlustuskaitse ettevõtjalt SACE samuti samadel tingimustel. Tegelikkuses ei taotlenud seda üksi turuosaline. Ilma sellekohase teabeta ei saa komisjon järeldada, et meede on eesmärgi, st Itaalia majanduse tõsise häire parandamise suhtes proportsionaalne. Seetõttu tuleb järeldada, et kõikidele turuosalistele avatud meetme kohaldamise asemel kohaldas Itaalia valikulist meedet ühe ettevõtja, SACE BT, kasuks.

(211) Kolmandaks, seoses nõutud tasuga, siis, nagu on varem märgitud, ei nõudnud SACE kõrgemat hinda, vaid eraõiguslike kindlustusandjatega võrdset hinda, kuigi võttis samas suurema riski (kuna tegu oli jääkriski ja palju suurema riskiga), mida turuosalised ei olnud valmis kindlustama, arvestades turu olukorda ja ettevõtja SACE BT finantsseisu.

(212) Lisaks täheldab komisjon, et teise meetme kohta arvutatud abisummat, st 156 000 eurot, ei saa pidada siseturuga kokkusobivaks ajutise raamistiku punktis 4.2.2 sätestatud tingimustel, kuna teist meedet ei võetud kava vormis ja kuna ei esitatud avaldust vähese tähtsusega abi kohta.

(213) Kokkuvõttes ei ole abi, nagu seda anti teise meetme kaudu, kooskõlas ekspordikrediiti käsitleva teatise ja ajutise raamistiku sätetega.

([151]) ELT C 16, 22.1.2009, lk 1.

V.3.4. *Siseturuga kokkusobivus rekapitaliseerimisteatise ja ümberkorraldamisteatise alusel*

(214) Algatamisotsuse põhjenduses 144 seadis komisjon kahtluse alla selle, kas kolmas ja neljas meede vastavad finantssektorit praeguse kriisi olukorras käsitlevale rekapitaliseerimisteatisele ja ümberkorraldamisteatisele. Kuna teine meede võeti samuti finantskriisi ajal, hindab komisjon nende kokkusobivust siseturuga ka selle õigusraamistiku alusel.

(215) Kuna pärast märkusi, mille Itaalia ja SACE esitasid algatamisotsuse kohta, leidis komisjon, et esitatud teave on siiski ebapiisav, et hinnata, kas meetmeid saaks pidada ümberkorraldamisabiks, pakkus komisjon 2012. aasta veebruaris Itaaliale võimalust esitada lisateavet võimalike kokkusobivuse põhjuste kohta üksikasjaliku ümberkorraldamiskava esitamisega kooskõlas ümberkorraldamisteatisega. Komisjoni kirjas määrati kindlaks põhielemendid, mida ümberkorraldamiskava peaks sisaldama, koos viidetega ümberkorraldamisteatise asjakohastele punktidele.

(216) Komisjon leidis, et Itaalia esitatud dokumendid sisaldasid üksnes SACE sisedokumentide kogumit, mille eesmärk oli korrata Itaalia seisukohta, et kolm 2009. aastal rakendatud meedet ei ole omistatavad riigile ja vastavad turumajandusliku investeerimise põhimõttele.

(217) Komisjon märgib, et kolme meetme võtmise ajal ei näinud Itaalia ette võimalust esitada komisjonile ümberkorraldamiskava kooskõlas ümberkorraldamisteatise nõuetega. Itaalia väidab, et selliseid ümberkorraldamismeetmeid ei nõudnud ka riiklik järelevalveasutus ISVAP.

(218) Ümberkorraldamisteatise punkti 10 kohaselt tuleks ümberkorraldamiskavas teha kindlaks abisaaja raskused ja nõrkused ning kirjeldada, kuidas kavandatud ümberkorraldamismeetmed lahendavad abisaaja probleeme. Sellega seoses väidab Itaalia, et SACE BT kriisi ei põhjustanud siseprotsessid, muutused nõudluses ega muud tegurid, mis tingiksid ärimudeli põhjaliku ümbermõtestamise ja sellele järgneva ümberkorraldamise, vaid pigem kriisist tingitud nõuete oluline suurenemine. Komisjon ei pea seda teavet piisavaks, eriti kuna ettevõtjal SACE BT esines märkimisväärne kahjum ka 2008. ja 2009. aastal. Lisaks väljendasid eraõiguslikud kindlustusandjad muret ettevõtja olukorra pärast, kui nad keeldusid osalemast SACE BT edasikindlustuskaitses 2009. aastal. Lisaks ei olnud ettevõtjal SACE BT õnnestunud jõuda esimestel tegevusaastatel (2005–2007) kasumisse, kuigi tema äriplaan nägi seda ette. See tõestab, et SACE BT raskused ei olnud tingitud üksnes finantskriisist, vaid ka tema enda nõrkustest.

(219) Pikaajalise elujõulisuse taastamise kohta märgib komisjon, et alates 2009. aastast tehti ettevõtjas SACE BT teatavaid muudatusi organisatsioonis, juhtimises ja äriprotsessides. Olukorra parandamiseks võetud meetmete raames suurendas SACE BT kindlustusmakseid, vähendas kulusid ja muutis juhtimist. Lisaks müüs SACE BT 25. veebruaril 2009 oma osaluse ettevõtjas KUP.

(220) Siiski leiab komisjon, et nendest meetmetest ei piisanud SACE BT pikaajalise elujõulisuse taastumise eeldamiseks.

(221) Ajavahemiku 2010–2011 äriplaanis esitatud omaaegsed vaid kaht aastat hõlmavad prognoosid, mis kiideti heaks 4. augustil 2009 (neljanda meetme rakendamise ajal), näitasid 2011. aastal jõudmist nulli, kuid mitte kasumisse. Seega puudusid tõendid võimaluse kohta saavutada asjakohane kasumlikkus mõistuspäraselt lühikese aja jooksul, mis põhimõtteliselt ei tohiks olla pikem kui viis aastat, ehk siis hiljemalt 2014. aasta lõpuks. Lisaks oleks tulnud selgitada aluseks olevaid eeldusi ja kontrollida neid stressiolukorras. Itaalia sellekohast teavet ei esitanud.

(222) Itaalia esitas ajavahemiku 2011–2013 ajakohastatud äriplaani, mis oli heaks kiidetud 24. novembril 2011, st kaks aastat pärast meetmete võtmist. SACE BT eesmärki parandada järk-järgult kasumlikkust, et jõuda […], nagu on määranud ettevõtja juhatus 24. novembril 2011, ei toetanud piisavalt üksikasjalikud ja täpsed finantsprognoosid, mis on nõutud ümberkorraldamisteatises. 2011. aasta lõpu seisuga tehtud finantsprognooside kohaselt eeldab SACE BT, et 2013. aasta lõpuks saavutatakse maksustamiseelsete omakapitali investeeringute tulususeks vaid […] %, mis teeb maksustamisjärgseks omakapitali investeeringute tulususeks […] %. Viimane on tunduvalt väiksem kui kapitalikulu, mis Itaalia varasema prognoosi kohaselt oli ligikaudu [5–10] %.

(223) Kooskõlas ümberkorraldamisteatise punktidega 22–23 oleks ümberkorraldamiskava pidanud tõestama, et antav abi piirdub minimaalselt vajalikuga, st et abi taastab SACE BT elujõulisuse, kuid ei võimalda sel laieneda uutele turgudele või uutesse turusegmentidesse. Esitatud andmete kohaselt SACE BT hoopis suurendas veidi esindatust Itaalia krediidi ja garantiide (*cauzioni*) turul, tõustes kuuendalt kohalt 2008. aastal viiendale kohale 2010. aastal (samal ajal näiteks Atradius vähendas oma esindatust turul, langedes kolmandalt kohalt kuuendale) (vt tabel 6).

(224) Lühidalt öeldes puuduvad täielikult ümberkorraldamiskava põhielemendid, nagu raskuste tuvastamine, elujõulisus tavaolukorras ja stressiolukorras, abi piiramine minimaalselt vajalikuga ja kompensatsioonimeetmed.

(225) Isegi kui pidada Itaalia esitatud meetmeid ja ajavahemiku 2011–2013 kohandatud äriplaani ümberkorraldamiskavaks, ei vasta need kokkuvõttes ümberkorraldamisteatises sätestatud ümberkorraldamiskava tingimustele.

(226) Rekapitaliseerimisteatises määratakse kindlaks tingimused, millele peab rekapitaliseerimise vahend vastama. Kui need tingimused on täidetud, võib abi ajutiselt heaks kiita. Selle lõplikuks heakskiitmiseks peab sellisele rekapitaliseerimisabile lisama ümberkorraldamiskava, mis vastab ümberkorraldamisteatisele. Ühtegi ümberkorraldamisteatisele vastavat kava aga ei olnud olemas. Seetõttu ei ole vaja hinnata kolmanda ja neljanda meetme tingimuste vastavust rekapitaliseerimisteatisele, kuna igal juhul ei saa neid pidada siseturuga lõplikult kokkusobivaks.

V.3.5. *Järeldus siseturuga kokkusobivuse kohta*

(227) Komisjon ei leidnud ühtegi alust teise, kolmanda ja neljanda meetme siseturuga kokkusobivaks pidamiseks. Komisjon järeldab, et Itaalia ei kasutanud võimalust esitada elemendid, mida on vaja taotlemaks teise, kolmanda ja neljanda meetme alusel antud abi tunnistamist ümberkorraldamisabina siseturuga kokkusobivaks. Esitatud dokumendid ei vasta ümberkorraldamisteatise nõuetele, kuna ümberkorraldamisabi kokkusobivuse kumulatiivsed tingimused, nagu pikaajalise elujõulisuse taastamine, abi piiramine miinimumini ja konkurentsimoonutuse piiramise meetmed, ei ole täidetud.

VI. **JÄRELDUS**

(228) Komisjon leiab, et algne kapital 100 miljoni euro väärtuses, mille SACE eraldas aktsiakapitalina, ning 5,8 miljoni euro suuruse kapitali paigutamine reservidesse (nn *Fondo di organizzazione*) SACE BT asutamiseks 2004. aastal (esimene meede) ei andnud ettevõtjale SACE BT eelist ja seega ei ole see riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

(229) Komisjon leiab, et Itaalia on ebaseaduslikult rakendanud teise, kolmanda ja neljanda meetme raames antud abi, rikkudes aluslepingu artikli 108 lõiget 3, ning järeldab, et abi tuleb tagasi nõuda,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

SACE BT loomiseks 2004. aastal SACE eraldatud aktsiakapitali sisaldav 105,8 miljoni euro suurune algkapital, millest SACE maksis täies ulatuses 100 000 miljonit ja 5,8 miljonit eurot kandis SACE BT reservidesse (*Fondo di Organizzazione*), ei ole riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

Artikkel 2

5. juunil 2009 SACE kaetud 74,15 % SACE BT kahju ülemmäära edasikindlustusest sisaldab abi, mida on rakendatud, rikkudes aluslepingu artikli 108 lõiget 3, ning see ei ole siseturuga kokkusobiv.

Meetmega antud abi võrdub sellise kindlustustasu, mida oleks nii suure osa edasikindlustuse eest nõudnud eraõiguslik edasikindlustusandja, ja ettevõtjalt SACE BT nõutud tasu vahega. Kooskõlas oma tavaga ([152]) leiab komisjon, et tasu nii suure edasikindlustuse osa ja riski eest oleks pidanud olema vähemalt 10 % suurem kui tasu, mida eraõiguslikud edasikindlustusandjad nõudsid väiksema edasikindlustuse osa ja riski eest. Kuna SACE BT maksis ettevõtjale SACE 1,56 miljonit eurot, on tagasinõutav abisumma 156 000 eurot.

Artikkel 3

SACE BT rekapitaliseerimine, mis tehti 18. juunil 2009. aastal 29 miljoni euro ülekandmisega SACE BT 2008. aasta kahjumi katmiseks, on abi, mida on rakendatud, rikkudes aluslepingu artikli 108 lõiget 3, ning see ei ole siseturuga kokkusobiv.

Artikkel 4

SACE BT rekapitaliseerimine, mis tehti 4. augustil 2009. aastal, kui SACE BT osanike tavaassamblee kiitis heaks 41 miljoni euro ülekandmise ettevõtjalt SACE ettevõtja SACE BT kapitalikontole (*versamento in conto capitale*), on abi, mida on rakendatud, rikkudes aluslepingu artikli 108 lõiget 3, ning see ei ole siseturuga kokkusobiv.

Artikkel 5

1. Itaalia nõuab ettevõtjalt SACE BT tagasi siseturuga kokkusobimatu abi, mis on kindlaks määratud artiklites 2, 3 ja 4.

2. Tagasinõutavate summade pealt nõutakse intressi alates kuupäevast, mil need anti ettevõtja SACE BT käsutusse, kuni nende tegeliku tagasisaamiseni, nimelt: 156 000 eurot 5. juunil 2009 (artikkel 2), 29 miljonit eurot 18. juunil 2009 (artikkel 3) ja 41 miljonit eurot 4. augustil 2009 (artikkel 4).

3. Intress arvutatakse liitintressina kooskõlas määruse (EÜ) nr 794/2004 ([153]) V peatükiga.

4. Abi nõutakse tagasi viivitamata ja tulemuslikult.

5. Itaalia tagab, et käesolev otsus rakendatakse nelja kuu jooksul pärast käesoleva otsuse teatavakstegemise kuupäeva.

Artikkel 6

1. Kahe kuu jooksul pärast käesoleva otsuse teatavaks tegemist esitab Itaalia järgmise teabe:

a) ettevõtjalt SACE BT tagasinõutav summa (põhisumma ja intressid);

b) täpne kirjeldus meetmetest, mis on selle otsuse täitmiseks võetud või kavatsetakse võtta;

c) dokumendid, millest selgub, et ettevõtjale SACE BT on ametlikult edastatud abi tagasimaksmise nõue.

2. Itaalia teavitab komisjoni käesoleva otsuse rakendamiseks võetud riiklikest meetmetest, kuni artiklites 2, 3 ja 4 osutatud abi tagasinõudmine on lõpule viidud. Komisjoni taotlusel esitab Itaalia viivitamata teabe meetmete kohta, mis on selle otsuse täitmiseks võetud või mida kavatsetakse võtta. Lisaks edastab Itaalia üksikasjalikud andmed abisummade ja intresside kohta, mille SACE BT on juba tagasi maksnud.

Artikkel 7

Käesolev otsus on adresseeritud Itaalia Vabariigile.

Brüssel, 20. märts 2013

Komisjoni nimel
komisjoni asepresident
Joaquín ALMUNIA

([152]) Vt komisjoni 23. novembri 2011. aasta otsus K(2011) 7756 (lõplik), juhtumi SA.27386 (C 28/10) kohta — Lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse skeem — Portugal (veel avaldamata).
([153]) ELT L 140, 30.4.2004, lk 1.

LISA

TEAVE ANTUD ABISUMMADE, TAGASINÕUTAVATE SUMMADE JA JUBA TAGASI SAADUD SUMMADE KOHTA

Abisaaja	Kava alusel saadud abi kogusumma (*)	Tagasinõutava abi kogusumma (*) (põhisumma)	Juba tagasi makstud summa kokku (*)	
			Põhisumma	Intress

(*) miljonit riiklikku vääringut